

પ્રકાશક :

સ્વયંભૂતાલ યોગેશ્વરભાઈ

સંસ્થાન :

શ્રી આરમોહનરૂઢ ગ્રંથમાલા

નંબરબદ્ધ

મુ. કપડચેજી [નિ. ગ્રંથ]

પુસ્તક પ્રાપ્તિસ્થાન :

પં. હરભાવનદાસ એસ. શાહ

મી. બુ. હોન ઉપાધ્યાય,

દલાલવાડા,

મુ. કપડચેજી. (નિગ)

ન ગ્ર નિ વે દ ન

- આ ગ્રંથગોળ પ્રવિર્ણ આસો સુદ પૂર્ણિમાએ
સ્વામી શ્રીશ્રી પુસ્તકકરે પ્રકટ થાય છે.
- ગાળીકે ગણાવ્યો પેલગા થોડો પુ.
માનુ-માત્રી મહા સ્વર્ગે જાન પાડશે
ત્યાં ગણાવ્યો પુસ્તકકરે વિદેશ થયા છે.
- આ ગ્રંથગોળી પેલગા થોડો પુ. છે, ત્યાં
સ્વામીશ્રીએ આગા (અ. ૧૦૧) લેવાય છે.
- મુદ્રાન ગ્રંથ ગણાવ્યો પાલ ૩. જે ગ્રંથ ગણ
સ્વામીશ્રીએ પેલગા થોડો પુ.

ધર્મ અને આધ્યાત્મિક વિકાસને ત્રાક ત્રામ છે. ધર્મ એ કારણ છે, આધ્યાત્મિક વિકાસ એ ફળ છે.

શ્રીજીકુર ન્યાયે સંપેક્ષ રીતે ધર્મ અને આધ્યાત્મિક વિકાસ એક-બીજા ન્યાયે સંકળાયેલ અને પૂરક નત્વરૂપ છે.

પરંતુ શ્રીજીમાં અંકુરોત્પત્તિની યોગ્યતા મુખ્યરૂપે જરૂરી છે, તે જ ખાતર-પાણી વગેરે. શ્રીજીને ઉચ્છૃન્નાવસ્થામાં થાણી ઉત્તરિનાર અંકુરોત્પત્તિ આદિ કરી શકે છે.

આ રીતે ધર્મમાં પણ શાસ્ત્ર-સંપ્રદાયોનાં કેટલાંક સ્વરૂપ યોગ્યતામાંથી ફેરિયાવાયક-યોગ્યતાના વિકાસ માટે લીનરાગ-પ્રભુની આજ્ઞાને જ્ઞાની-ગુરુના ચરણોમાં ભેળી ઓળખવા રૂપની યોગ્યતા પ્રધાન પણ હોય જરૂરી છે.

તર્કો તો વિશિષ્ટ આરાધનાની સામગ્રીનો સંબંધ મળવા છતાં ધર્મમાંથી આધ્યાત્મિક વિકાસ અનુભવો શકાતો નથી.

જ્ઞાનનાપેક્ષ ધર્મની આરાધના માટે જ્ઞાનીગુરુઓના ચરણોમાં બેસી નત્વરૂપિ કેળવવી જરૂરી છે, તે અંગે લીનરાગ-પ્રભુની વાણીના પરમાર્થને પાદપથની પણ જરૂરીયાત ઉભી થાય છે.

એ રીતે ધર્મકથાનુયાયની ચરણકલ્પનુચોનમા પરિસ્થિતિ થવા રૂપની સફળતા માટે સાક્ષાત્ કે પરંપરાએ દુષ્કાનુયાય-નત્વરૂપિની જરૂરીયાતનો ધર્મ ધર્મની આરાધનાને પણ આધ્યાત્મિક વિકાસને અનુકૂળ બનાવવા માટે આત્મિક અનુયાયના શ્વાસ-મનન-પરિચીનન આદિ દ્વારા નત્વરૂપિની વચાચક્ર કેળવણી જરૂરી છે.

આથી જ પ્રભુજ્ઞાનમાં લીનરાગની વાણીનો અનુચોન કરનાર મહા-પ્રરૂપને “અનુચોગાચાર્ય” કેવા માનવના શબ્દથી સંજ્ઞાપાય છે.

આવા આગમપર મહાપુરૂષ જોએએ કે આત્મમાની અર્ધગંભીર દુરુદ્ધ ખાતરોને પણ હુંડા અવન્યા મરમકાતની અસ્થિરતા ગાંઠની અનરોધી અનેકાણી વધી ગયેલ વિદુત્ત અન્તર તમે આવી સંજ્ઞા અનેક પુરુષાન્માઓને મરજ-અર્ધગંભીર-ત્વચાટ દલીલોથી સમજાવવામાં અર્કન નિષ્ણાત, આત્મ-પાથનાઓ દ્વારા આત્મિક અજ્ઞાસની લખતા વધારી શમ્ભુ-જીવનનો નેત્રવે

કચ્છના કોરનાર, આગમોને યાવચ્ચંદ્ર દિવાકરી સુધી હવિત રાખવા આરસની
 દિવાઓ અને લાકાપત્ર ઉપર કોરસાવીને પોતાની દીર્ઘદૃષ્ટિનો પરિચય આપનાર
 કરનામોના પૂ. આગમોદ્ધારક આચાર્યદેવશ્રી વર્તમાન કાળના
 આત્મકથાવૃક્ષમી મુમુક્ષુ બચ્ચા-માઓ માટે ખુબ જ આત્મહિતકર સામગ્રી
 પૂરી પાડનાર મતા.

તેઓશ્રીએ આછવન એકાદી નિષ્કા-અંતપૂર્વક આગમોના તાત્ત્વિક
 આગમો દ્વારા સામાન્ય જનતાને પણ આગમિક પદાર્થો નરદ્ દ્વિવાળી બતાવી.

પૂ. આગમોદ્ધારક શ્રીની આગવી વિશિષ્ટતા એ કે આગમિક
 પદાર્થોની વૈધી છબી પર પણ જનન નરેને સાદી શૈલિમાં રજુ કરવા સાથે
 શોધનાના ઉદ્ધારણાઓ સ્ત્રી છે.

તેમ કહી શકે પૂ. આગમોદ્ધારકશ્રીના લખાણો એક વાર વાંચતાં
 પૂ. કે નમસ્કર ઉપજવનારા લાગે, પણ શાનિયી બીજી-ત્રીજી વાર વાંચતાં
 તેની મોહક શક્તિવશતા સ્વભાવથી સમજાઈ જાય છે.

આવા વિશિષ્ટ લખાણોને તે તે વખતે તે ને દીર્ઘદૃષ્ટી મળ્યામના
 લાભોએએ મેળો દેતે કે સિદ્ધિદાયક હોય તથા સુધી નિયમિત પ્રગટ થયા.

તે નિયામ ૨૦ થી ૪૦ મોડા મોડા લખાણ-સંગ્રહોના પુસ્તકો
 પ્રગટ થયા.

તેમ કહી શકે કવિશ્રીએ લખાણોના યથા વર્ણના-પાકા મૈયાર કરવા
 શુભ શુભ લખેલતા જન કો, તે આગમે લખાણનું સ્ત્રી નવતા વિજ્ઞાનુઓ
 અજાણ્ય હતાં તે પૂ. ને સ્ત્રી, પરિશીલ્ય પ્રગટ પેલકાથી વિ. સં. ૨૦૨૧ના
 જાન્યુઆરી ૨૦મીએ આગમોદ્ધારક શ્રીએ પ્રગટ કરવાનો વિચાર
 પૂ. કર્યો.

મુદ્રણ પાળનારે અગિયારમીએ આજ પાળ રેવાગાઈનાથી કવિશ્રીએ
 આગમોદ્ધારક શ્રીને તે અગિયારમીએ વિજ્ઞાનુઓ આજનાઓ સંપત્તિ
 પૂ. કરવાનો વિચાર કર્યો, અમલ નહિ પડેલા અને વૈધિક મૂલના જરૂર
 નથી હોતા એવા આગમોદ્ધારક શ્રીએ આગમોદ્ધારક શ્રીએ પ્રગટ કરવાનો વિચાર
 પૂ. કર્યો.

૧૬

૧૭

૧૮

૧૯

વાળા દ્વંદ્વ અભ્યાસીને ગ્રંથમાં મુકે તે સમજ છે, છતાં અર્નાનમદિમાયાથી પંચપરમેષ્ઠીઓની વરદ કૃપા તથા દેવગુરુપ્રનાયે તેમજ પૂ. આગમોદ્ધારકશ્રી પ્રાંત અનન્નનિષ્ઠા અને પૂ. ગચ્છાધિપતિની કૃપા તથા મારા પરમતારક ગુરુદેવ શ્રી ઉપાધ્યાય ભગવંતના વરદવસ્ત્ર તથા અનેક પરમકૃપાળુ વરિષ્ઠ ભવધંડો તથા અન્ન ધર્મસ્નેહી પુણ્યવાનોના મંત્રજ સહકારથી આવા ભગીશ્વ આગમિક સંપાદન કાર્યમાં વત્કિવિત્ સફળ થવા સૌભાગ્યશાળી થવો છું.

આ સંપાદનમાં એકંદરે “જાજા હાથ રંગિયામણા” કહેવતના આધારે અનેક પુણ્યવાન મહાપુરુષોનો વણમાંગનો સહકાર ધર્મપ્રેમ અને શુનાનુસારથી મળ્યો છે, તે બધાનું સ્મરણ ફક્તના ભાવે અધિ કરું છું. છતાં વિશેષે કીર્તિને નીચેના મહાનુભાવોના અપૂર્વ સહકારનો નામ-નિદેશ કર્યો જાય છે.

● શાસ્ત્રેદમ્પયંજોધક, વાલ્મીકિયસિધુ, મૂર્છીનરેશ-પ્રતિ-
જોધક, પૂ. ગચ્છાધિપતિ આચાર્યદેવ શ્રી.

—જેઓની અગ્રીમ રક્ષા, અપાર હાર્દિક-મમત્વના ભજે જ પંડુના મેરુ-ઉત્કાંઠનથી જેમ મારા માટે સાવ અશક્ય આ સંપાદન કાર્યમાં પતિકિવિત્ નફા થીને મધી થકયો છું.

● મારા તરણ તારણહાર શિરછત્ર ય. પૂ. ઉપાધ્યાય
ભગવંત તપસ્વી ગુરુદેવ શ્રી—

—જેઓની ભીમ-કાન્ત દષ્ટિ અને મારા જીવનનો વચસંગ વિકાસ તથા પામ્યો છે, અને જીવનની ધનના અનુભવશાળી તમો મેજથી થકયો છું.

● પૂજ્ય આગમોદ્ધારક આચાર્યદેવશ્રીના ઉપસંપાદાગ્રામ વિષય
પૂ. પં. શ્રી કંચનસાગરજી મદદારાજ—

—જેઓનો જ્ઞાનમીઝવી અનેકારિય મુવનાઓ મુદ્દારંગ અનેકારિય નામથી અને પૂજ્ય આગમોદ્ધારકશ્રીની ઉદાત્ત શેઠનો આપેલ બન્ધ પરિવશ આદિથી પ્રેરેનું સંપાદન જુનજ નરેશ બન્યું છે.

● પૂજ્ય આગમોદ્ધારક આચાર્યદેવશ્રીના સૌથી નાના ભાગદાસ
તરીકે પ્રખ્યાત ધર્મસ્નેહી પૂ. પં. શ્રી સુર્યાદેવ સાગરજી મદદારાજ—

—જેઓનો ધર્મસ્નેહથી મમતા અને લોભવશી કુદરતી પૃથ્વ્ય આગમોદ્ધારકશ્રીના જેઠોના વ્યકિત્વ અને અન્ય સંપાદન નિર્વાહ

વિદ્યાના સર્વોચ્ચ પદિયને મેળવી અનેકરીને આ સંપાદનની સમયા
મેળવી રાશી છું.

● પદ્ય પુજ્ય ગુરુપરિષદ ધર્મસ્નેહી મુનિરત્ન શ્રી ગુણસાગરજી
મદ્દારાજ—

—સ્નેહભાવે નિર્વાજ-વાસાગથી પૂ. વ્યાગમોદ્ધારકકીર્તીના અનેક
મહાત્મ્યો માનિતનું સંકલન અવસરે આપી સંપાદન-કાર્યમાં ખુબ
દિનચિત્ર કર્યું છે.

○ ધર્મસ્નેહી મુનિ શ્રી અગ્રોકસાગરજી મ., મુનિ શ્રી
નિરૂપમાગરજી મ., મુનિ શ્રી રત્નીન્દ્ર સાગરજી મ., બાલમુનિ
શ્રી વિમલેન્દ્રસાગરજી મ., મુનિશ્રી તથાગરસાગરજી. બાલ-
મુનિશ્રી શ્રી પુણ્યગરસાગરજી મદ્દારાજ—

—સ્નેહભાવે ગુણગાથા મુદ્દત્ત સંપાદનને યવતા પ્રેતકોપી, ઉનાલ
માર્ગે મોઢિયાં વિગેરે બાતપુરિ સારંગન આપ્યા છે, તથા હીરાભાર્ગ
વાતપુરિમાં ગોંધી (નર્મોળ પાત્ર) અને દીપકકૃમાર બાથુભાર્ગ દોરા
ખાતપુરિને પેટા, મળદારાજી દેવોડા પેટા પુસ્તકનું પાથાપુ ગીતાર કરવા
નો નમસ્કાર કરવા અર્થે વિવિધ ગેય આપવા મારું ઉન્નાયકપૂર્વક
કેળવેલ છે.

—મહાત્મ્યો અનેક મહાગુણધારી પવિત્ર વાગદાનથી આ સંપાદન
કેળવેલ છે. આ સંપાદન.

શ્રીમદ્દારાજ—મહાત્મ્યો અનેક મહાગુણધારી પવિત્ર વાગદાનથી આ સંપાદન
કેળવેલ છે. આ સંપાદન.

શ્રીમદ્દારાજ—મહાત્મ્યો અનેક મહાગુણધારી પવિત્ર વાગદાનથી આ સંપાદન
કેળવેલ છે. આ સંપાદન.

શ્રીમદ્દારાજ—મહાત્મ્યો અનેક મહાગુણધારી પવિત્ર વાગદાનથી આ સંપાદન

કેળવેલ છે. આ સંપાદન.

શ્રીમદ્દારાજ—મહાત્મ્યો અનેક મહાગુણધારી પવિત્ર વાગદાનથી આ સંપાદન

કેળવેલ છે. આ સંપાદન.

શ્રીમદ્દારાજ—મહાત્મ્યો અનેક મહાગુણધારી પવિત્ર વાગદાનથી આ સંપાદન

કેળવેલ છે. આ સંપાદન.

॥ श्री जयमानस्यामिने नमः ॥

પ્રકાશક તરફથી

અમાના પરમ સૌજાત્યની વાત છે કે વિષમ કલિકાળમાં ભવ્ય જીવોને પરમાપાર સ્વરૂપ લોનરાજ પ્રજ્વળી વાસી ઉપ આગમોના નિઝૂક સંસ્કૃતિને ઉકેલી ધાર્મિક જનતામાં તત્ત્વદ્રષ્ટિને ઉગાજવનાર, મહામના પ્રાત સમરસીવ પૂ. આગમોદ્ધારક આચાર્યદેવશ્રીના નામ સાથે સંકળાયેલી તેઓશ્રી પ્રતિ કૃતજ્ઞતાજીવી જામિ દાખવવાના આધુનિક-વ્યાવહારિક પ્રકાર રૂપે શક કરેલ અવમાના બંને પૂ. આગમપર મહાપુરુષના તાર્કિક અર્થ ગંભીર આગમિક વ્યાખ્યાનો વહેંચેના નાચાના પ્રકાશન રૂપે “આગમ કથોત” નામે તાર્કિક પ્રકાશનનું નવમું વાર્ષિક પુસ્તક પ્રકાશિત કરવા ઉત્તમાજ બન્યા છીએ ! ! !

વિ સ. ૨૦૨૧ના પૂ. ગદ્યછાપિપતિશ્રીના વાનુર્મતિમાં પૂ. આગમ પર મહાપુરુષની રાકૃત-પ્રાકૃત નામો ભોટી કૃતિઓનું પ્રકાશન થઈ ગયા કર્યાં મુજરાની વ્યખ્યાનોનો વિશાળ સંગ્રહ અપ્રકાશિત હતો, તેને વ્યવસ્થિત પ્રેમાસિક રૂપે “આગમ કથોત” નામથી પ્રકાશિત કરવાનું વિધાયકેજી

આ વિશાળ પૂ. ગદ્યછાપિપતિશ્રીની આજ્ઞા અને મંડળ આશીર્વાદને પામી પૂ. આગમોદ્ધારકશ્રીના શિષ્ય પૂ. પ. મુનિ શ્રી સૂર્યોદયસાગરજી મ નથા પૂ. ઉપાધ્યક્ષસાગરજી મ. ના શિષ્ય પૂ. પ. શ્રી અભયસાગરજી મ. શ્રી ઈમ અમરમાં મુકાશે.

દિનપ્રતિદિન તરતરૂંચિ વિજ્ઞાનનું વિરસી વાપરણો સમૃદ્ધ-વિજ્ઞાતાનં સંતેષવા માર્ગે અમે આજે નવપદજી મહાનાથના બાક રૂપે તથા વ્યવહારીક યુવાક રૂપે ગામના નવમા વાર્ષિક પુસ્તકને પ્રકાશિત કરવાની નક્કજતાએ પહોંચ્યા છીએ. એ બરબર અર્ચિત્ય દિનદિનથી રવ-મુ.ની અકરિમ કૃપાનો પ્રભાવ છે.

અમારા આ પ્રકાશનના કાર્કમાં પૂ. ગદ્યછાપિપતિશ્રીની અમોમ કૃપા રહી છે.

તે ઉપરાંત પૂ. આગમોદ્ધારકશ્રીના તાર્કિક વ્યાખ્યાનોના વિશાળ સંગ્રહને માટીમાંથી જોનું દોષવાની રૂમ “આગમ કથોત” રૂપે વ્યવસ્થિત વિદ્યુત્તોગ્ય અને ભોક્તોગ્ય શૈરમાં સંપાદન કરી આપવા માટે આમો અને તાર્કિક જ્ઞોનો અ'શવન-અ'શાષન તથા વિદ્યાનવાદની શ્ર.મક વાનોડી

જિતરાસનના નન્નો પર આવતા આવરણોને દૂર કરવાના ભગીરથ પ્રયત્નો. આદિત્ય અનેક રત્નાખરાવીએ છતાં પૂ. ગરુડાધિપતિઓની આજ્ઞા તથા પૂ. આગમો. શ્રી પ્રતિ અર્ચુર્વ ભક્તિથી પ્રેરાઈ સમય શક્તિનો ભોગ આપી અમરો આ પ્રવૃત્તિને વિરદાવનાર પૂ. ઉપા. શ્રી ધર્મસાગરજી મ. ના વિજય પૂ. પં. શ્રી અમ્ભયસાગરજી મ. તથા આગમ જ્યોતના પ્રકાશન માટે આર્થિક મન્દિરા માટે નાના મોટા અનેક શ્રી સંઘો તથા ધર્મપ્રેમી ભક્તિ-મોને ઉપદેશ આપી વિશાળ સ્વામી નિગિ તથા છુટી છુટી અનેક ભેટ રકમો દ્વારા નવલખે રત્નોત્તર આર્થિક પાતા તરફ અમોને નિશ્ચિત પનાવનાર પૂ. પં. શ્રી સુર્યોદય સાગરજી મ. ના ગરુડામાં વિનયાવનન મસ્તકે નમાનિનમ્ર પાવના પૂર્વે નેએશીને ગુરુભક્તિ-ગુરુભક્તિની પાવન અનુમોદના કરીએ છીએ.

આ ઉપરાંત અનેક સીદે આર્થિક વર્ગે સારંગાવ આપનાર પૂ. સાધુ ભગવંતો, પૂ. માયે ભગવંતો તથા અનેક શ્રીસંઘો તથા ગ્રામકોમે સંસ્કારકો દ્વારા આ કાર્યો સંભાળે.

તેમાં જાગ કરીને પૂ. આ. શ્રી વિમસાગર સરીશ્વરજી મ., પૂ. આ. રેવેન્ડસાગર સરીશ્વરજી મ., પૂ. પં. શ્રી કંચનસાગરજી મ., પૂ. પં. શ્રી શીભાગસાગરજી મ., પૂ. પં. શ્રી યગેશભદ્રસાગરજી મ., પૂ. મુનિ શ્રી ગુણસાગરજી મ., પૂ. મુનિ શ્રી અબ્યુદયસાગરજી મ., તાર્કિક તથા જાપવા માટેની અનેકવિધ સામગ્રી ઉઠારભાવે આપનાર શ્રી અન્દમાગર સરીશ્વરજી જ્ઞાનમંદિર, ઉર્જાનના કાર્તિકેશ્વર શ્રી કુંડનજીજી માટે આદિ અનેક પુણ્યવાન શુદ્ધસ્થા નેશનલ આર્થિક સહયોગ માટે ડેગિત પ્રસ્થા આપનાર ગુરુવિંધ શ્રી અવના ધર્મચંદ્ર, વર્ણ અદ્યારની, ગુણાનુશાસનારી અનુમોદના કરીએ છીએ.

આ કાર્યને સંભાળવા માટે પૂ. પં. શ્રી રામચંદ્રજી દેવદાસ ગુરુજી સંસ્કારકો દ્વારા આ કાર્યો સંભાળે. આ કાર્યને સંભાળવા માટે પૂ. પં. શ્રી રામચંદ્રજી દેવદાસ ગુરુજી સંસ્કારકો દ્વારા આ કાર્યો સંભાળે.

સેવક શ્રી બાબુલાલ કેશવલાલ શાહ ચામુરમાવાળા
૧૧, નગર રોડ માકેટ, રતનપોત-અમદાવાદ, તથા પૂ મહારાજશીની દેખરેખ તથા
“આગમ જ્યોત” અંગે લખાણની પ્રેનકોપીથી માંડી મુદ્રણ-વ્યવસ્થાસુધી દરેક
જનની મુંઝી નેરા ધાર્મિકભાવે આપનાર શ્રી હીપકભાઈ બાબુભાઈ વોરા
(પત્રીવાળી) ના ધર્મપ્રેમને ગુણાનુસંગપૂર્વક અનુમોદીએ છીએ.

છાપકામની સ્વચ્છતા-સ્ફુર્દતા બદલ ખૂબ ચીવટ-ખંતથી ધ્યાન આપી
કામ કરનાર શક્તિ પ્રિન્ડેરીના મારિક ઠક્કર પોપટલાલ ગોકળદાસ
ના તેમજ ટાઈટલ પેન-બ્લોક આદિની નુંદર છપાઈ ક્વી આપનાર
હીપક પ્રિન્ડેરીના કાર્ગકર્તાઓના ધર્મસ્નેહની માદર નોંધ લઈએ છીએ.

આ પ્રકાશનમાં પુરની લાલજી રાખવા છતાં મુદ્રણદોષ કે ચરતચૂકથી
રહી ગએલ શકિઓ બદલ હાર્દિક વિશ્વાકુન્ન દેવા સાથે આગમિક જાતિની
કુશળિ આ નક મળતા બદલ અમારા અણીબાગવની અનુમોદના સાથે
વિરમીએ છીએ.

લોન. નં. ૨૫૦૦

વિનીત

વિ. નં. ૨૦૩૦

શ્રી રમણલાલ જોશીભાઈ

પ્ર. ભા. વ. ૫ શક્તિ

મુખ્યવરણપક

૧૫/૫/૪૨

આગમોદારક મંથમાળા

મુ. કપડવંજી (જ પે.)

હા.....દિ.....ક.....સે.. મા.....પ...ના

અનુવિધ શ્રીસંઘ સમક્ષ તાત્ત્વિક પદાર્થોની
સમજૂતિથી ભરપૂર ‘આગમજ્યોત’નું સંપાદન
દેવશુદ્ધપાણે કરવાનો મનુષ્યત્વ ૮ વર્ષથી
ચાલુ છે.

આ સંપાદનમાં ૫ આગમોદારક આચાર્ય-
દેવસીના આશયથી વિરૂદ્ધ અગર જિનશાસનની
મયોદાથી વિપરીત જે કંઈ થયું હોય તે મુદ્દા
બાદ અનુવિધ શ્રીસંઘ સમક્ષ હાર્દિક રીતે....

મિ રહા મિ દુ છ દં

૫. આગમધર ગીતાર્ય સાર્વભૌમ
આગમોદ્ધારક ધ્યાનસ્થસ્વર્ગત
આચાર્યદેવશ્રીને
વં.....દ.....નાં.....જ.....લિ

જે મહાપુરુષે
આજીવન આગમોના તત્ત્વસ્પર્શી નિગૂઢ ચિંતન-મનન બળે
અનેક આગમિક તત્ત્વો તારવીને જિજ્ઞાસુ
અધિકારી બન્ય હોવાના
મિતાર્યે

જાન્યે જાન્યાંનાં, અમોઘ દેશનાઓ, આગમ સંબંધી ગૂઢ
અમન્યાઓના આશ્રીય ઉકેલો રચી કરતા
તાન્વિક પ્રશ્નોત્તરો
અને

"વલ્લભવન્નિવલ્લભો" મળી આગમોના મૂળ પાડને હવેલ-
અનુચિત મળતા માટે દીર્ઘાંકિત દારા આચરની ચિતાઓ
અને જાન્યેવ પર ગૂઢ રીતે કોનચી દેવચિમાન
તુલ્ય અગમ મેલિયોની રચનાના દારા
આગમોદ્ધારકી કળાનિષ્ઠા વ્યક્તિ બન્યા હતા
જે પુનર્જન્મભરિય

જે અગમોના તત્ત્વોના જાણીતા અગમોના આગમસ્થસ્વર્ગત
અગમોના તત્ત્વોના અગમોના

જે અગમોના તત્ત્વોના અગમોના

જે અગમોના તત્ત્વોના

જે અગમોના તત્ત્વોના

જે અગમોના તત્ત્વોના

જેઓશ્રીએ

૭૫ વર્ષની અતિવૃદ્ધવયે ગેસ દૂબલના જીવલેણ દુમલા વખતે પણ
જીવન-સાધનાના ઉદ્ધવા ૧૫ દિવસ
અર્ધ-પન્નાસને ધ્યાનસ્થ દશાએ રહી
વિવિધ કલિકાલે પણ અનગનની ઝાંખી કરાવી
તે

પરમપૂજ્ય આગમમર્મજ્ઞ આગમવાચનાદાતા આગમોદ્ધારકર્તા

ધ્યાનસ્થ સ્વર્ગત

આ. શ્રી આનંદસાગર-સૂરીશ્વરજી મહારાજ

૭૫ આગમોદ્ધારકશ્રીઉદ્ધવા ૧૫ દિવસ ધ્યાનસ્થ મુકાએ ગંગા તેનું મૌલિક (૨૫)

(પ. આગમોદ્ધારકશ્રીની પાછળના બાજે

૫. ગન્ધાધિપતિશ્રી [ચરમાવાળા] દેખાય છે.)

૨ પૂ. આગમો. કીર્તી

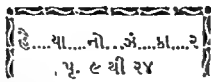
‘આગમની મહત્તા’ વિષેનું વિદ્વતાપૂર્ણ પ્રવચન પૃષ્ઠ ૨૪ થી ૩૦

	પૃ		પૃષ્ઠ
આસ્તિકોની માન્યતા	૨૪	ધર્મના સ્વરૂપમાં માન્યતા બિદ	૨૬
સ્વરૂપબદ્ધની માન્યતા	૨૪	શાસ્ત્રોની મહત્તા	૨૬
પરીક્ષા ક્યાં ?	૨૪	આગમોનો આદર શા માટે ?	૨૬
પરીમાર્ગ દ્વારા	૨૫	આત્મવિદ્યાની મહત્તા	૨૭
તીર્થકરો ગુહિયારિ નિષ્ઠ		શાસ્ત્રાસાની મહત્તા	૨૮
ન હોય	૨૫	આત્મર્જ મહત્ત્વ	૨૮
તીર્થકરો દીશા કેમ લે છે ?	૨૫	શુન્યાત્વની મહત્તા	૨૮
તીર્થકરોના કલ્યાણક પાથ કેમ ?	૨૫	શુન્યાત્વની મહત્તાના	
તીર્થકરોને શું ચારિત્ર !	૨૬	વર્તિત નહોં	૨૯
		ઉપસંગ્રહ	૩૦

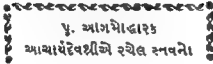
૩ પ્રબુ શાસનના સંઘમનુ વિશિષ્ટ મહત્ત્વ   પૃષ્ઠ ૩૧ થી ૫૭

	પૃષ્ઠ		પૃષ્ઠ
જનનના જરૂર કેવું સુખ		લવં વિવર્તનનો દીશા	૩૫
દિશો છે ?	૩૧	દીશાના તદ્દા વિવર્ત	૩૬
નારદીઓની કુઃખી ભાવ	૩૧	મનુષ્ય ભવની મહત્તા કેમ ?	૩૬
નિર્ગંધ પશુ કુઃખી	૩૨	પારમેશ્વરી પ્રવૃત્તિ	૩૭
મનુષ્ય ભવના મુખની નુકસાન	૩	રાસાદ ભવની આત્મ છે	૩૮
દેવ-દેવિમાં પશુ કુઃખ	૩૨	રાસાદની અભ્યાસના	૩૮
સાનુ સુખ ક્યાં ?	૩૨	શોના કરો ?	૩૮
પરમેશ્વરોની મહત્તા	૩૩	દીશા એટલે	૩૯
ચારિત્રની મહત્તા	૩૩	દીશા કરો દોષ	૩૯
રાવરનું મહત્ત્વ	૩૩	દીશા વિના મુખ નથી	૩૯
તથાની રિદિપ્તિ	૩૩	દીશા એટલે જ્ઞાનનો નાશ	૩૯
સર્વ વિવર્તનો પ્રાપ્તિ	૩૪	દીશા જરૂર સુધાર છે	૪૦
જ્ઞાનરની દીશાનું મહત્ત્વ	૩૪	અરવરકોના ૫૮ જ્ઞાનદીઓના	
મનુષ્યોની જન્મ ભાવના	૩૪	પ્રાપ્તિ	૪૦
આરાધનાનું શ્રેય	૩૫	દીશાની અભ્યાસના રજાકારના	
ભાવરની દીશા માતા છે	૩૫	દીશાનું નિવૃત્ત	૪૧

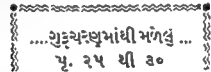

● શ્રી ગુરુપર્યસ્તવ :	૧૫
● શ્રી જૈનપુસ્તકમાળાગાનસ્તવ :	૧૦
● શ્રી શિલોત્ક્રીર્ણાગમપ્રશસ્તિ :	૧૧
● શ્રી જૈનગીતાગન : ચારિત્રધિકાર :	૧૦
૦ પૃ. આગમો. આચાર્યદેવશ્રીએ રચેલા મુંદર	
સંસ્કૃત મુલાખિતો (ગુજ. અનુવાદ સાથે)	૧૪ થી ૧૬

શ્રી સિદ્ધાચલસ્તવન	૧૭
શ્રી " "	૧૬
શ્રી " "	૧૬
શ્રી આશ્વ વિચાર	૧૬
શ્રી સિદ્ધાચલ સ્તવન	૨૦
તારંગા મંડન શ્રી અવિતનાથ સ્તવન	૨૧
પોત્તીના પાર્શ્વનાથ "	૨૩
ચારૂપ પાર્શ્વનાથ "	૨૪

તાર્કિક-પ્રશ્નોત્તરણ	૫૫
સંસ્કૃત વંદ્યમાંથી પ્રશ્નો	૨૫-૩૦
૮૮ થી ૯૨ મુખીના અનુવાદ સાથે પ્રશ્નોત્તરો	

આગમ જ્યોત સ્વાયં કોષમાં લાખ લેનારઓની
નામવર્તી પૃ. ૮૧ થી ૮૫

આગમ જ્યોતમાં બેટ રકમ આપનારાઓની યાદી	૩૬
-------------------------------------	----

પ્રથમ પુસ્તકમાં આવેલ સુવાકયોની નોંધ

મિથ્યાત્વ અને મોક્ષ વચ્ચે અંતર કેટલું ?
 હિંદુમાં કેતરી રાજો
 પેસામાં ધર્મ નથી ! પણ પેસાના ત્યાગમાં ધર્મ છે !!

બીજા પુસ્તકમાં આવેલ સુવાકયોની નોંધ

આગમના જ્ઞાનની દિતકાશિતા
 શુભજ્ઞાનની મજા
 ય. આગમોદારકશીની અમૃતવાણી

ત્રીજા પુસ્તકમાં આવેલ સુવાકયોની નોંધ

ય. આગમોદારકશીની અમૃતવાણી
 કેતરી, મ. શુભજ્ઞાન
 જ્ઞાનનું નેપથ્ય
 આગમોદારકશીની દૃઢવચન વાળી
 જ્ઞાનકાશિતા
 આગમોદારકશીની દૃઢવચન વાળી
 કેતરી, મ. શુભજ્ઞાન
 જ્ઞાનનું નેપથ્ય
 આગમોદારકશીની દૃઢવચન વાળી
 કેતરી, મ. શુભજ્ઞાન
 જ્ઞાનનું નેપથ્ય

ચોથા પુસ્તકમાં આવેલ સુવાકયોની નોંધ

જ્ઞાનની રાશી

પૃષ્ઠ
 ૬
 ૭૧
 ૭૨

૧૦
 ૧૩
 ૧૪
 ૧૬
 ૨૧
 ૨૨
 ૩૦
 ૩૭
 ૪૧

વીર નિ. સં.
૨૫૦૦

મન્વે જીવા મંતિર્મિણો

આગમો સં.
૨૪

વિક્રમ સં.
૨૦૩૦

સાચી શાંતિ કઈ ?

વર્ષ ૬

નથા તેને મેળવવાને

સચોટ ઉપાય.

પુસ્તક-૧
માલ

નાના-મોટા દરેક જીવમાત્ર શાંતિને યાદતા હોય છે, જલ્પે-અજલ્પે પણ જીવમાત્રની હોઠમા શાંતિ મેળવવા માટેની હોય છે.

પરંતુ કેઈપણ પદાર્થ માત્ર હંચા કે લક્ષ્યહીન-પ્રવૃત્તિઓથી મળી શકતો નથી, સામાન્ય કે શ્રેષ્ઠ ચીજને મેળવવા તેનું કષ્ટ જ્ઞાન તથા તેને મેળવવા અંગેના વિશિષ્ટ અધ્યાયોમાં પ્રવૃત્તિ જરૂરી છે.

તેથી અનંતકાલીન જ્ઞાનનો જન્મ છે કે- શાંતિ કઈ બહારથી આવવાની નથી. આપણા અંતરમાં શાંતિનો દરિયો હોદરાઈ રહેલ છે. પણ પૌદ્ગલિકભાવની તીવ્રતાથી મિથ્યાવાદિ-સહજ અવિવેકભરી પ્રવૃત્તિઓના કારણે દર્શના બંધનો આપણે ડ્રેસ કર્યા છે ! તેના વિષાદ ભોગવવારૂં પેટ-મસણીને શુભ દ્રવ્ય કર્યાની જેમ અશાંતિની ખીણમાં અજ્ઞાનમૂઠ સંસારીજવો ગળદી જાય છે.

તેથી કર્મોના ખંડનો ઘટે, તે સારી શાંતિ કહેવાય.
કર્મોના અશુભ વિપાક ઘટે, કે દબાય તે દેખાવની શાંતિ
કહેવાય.

આ કારણથી જાની-સત્યુદ્યોના ચરણોમાં બેસી વિવેકબુદ્ધિ
દેખવાને પુણ્યથાળીઓ કર્મોના અશુભ વિપાકના ઘટાડા કે દબાઈ
જવાથી દેખાતી શાંતિ કરતાં કર્મોની નિર્જરાથી ઉપજતી કાયમી-
શાંતિને લક્ષ્યમાં રાખે છે.

આથી જોઈ જનના કર્મનિર્જરાથી થતી અભ્યંતર શાંતિને
સ્પષ્ટરૂપે માનવાની સાથે કર્મના વ્યાવહારિક રીતે જાની-નિર્દિષ્ટ તેવા
વિશાલ-નિરવય ઉપજતી બાહ્ય શાંતિને પણ ઇચ્છતી હોય છે.

આવશ્યકતર શાંતિ-કોટનો કોનાથી જન્મ-જરા-મરણ,
દુઃખ-કષ્ટ, અધિ-અધિ-ઉપાધિ નિર્મેર ઉપતાપ કરનાર કર્મોના
કર્મોના નાશ થાય અને તેથી આત્મીય-સ્થિતિમાં તાપ કે તાપનું
કરણ કર્મ પશુ ન રહે.

આ કારણથી જાનીઓએ સમય-કર્મરદિન થનાર આત્માને
કરે એવા વિદ્યુત-બુદ્ધ અને યુગ સંબંધે પાપમાં છે, તેથી રીતે
નિર્જનું બોલે કરેલા કર્મોના અભિ-પ્રકાશ થશે એ જાતને
મનમાં રાખી કલ્પ કરેલા અભ્યંતર-સન્નિધે સંયતનારી પરિનિર્જ-
રા-અવસ્થાની રીતે તેથી ચિદ્દાને મારે જશે. જનો પદ જ

આત્માના અભ્યંતર-સન્નિધે સંયતનારી પરિનિર્જરા-અવસ્થાની રીતે તેથી ચિદ્દાને મારે જશે. જનો પદ જ
આત્માના અભ્યંતર-સન્નિધે સંયતનારી પરિનિર્જરા-અવસ્થાની રીતે તેથી ચિદ્દાને મારે જશે. જનો પદ જ
આત્માના અભ્યંતર-સન્નિધે સંયતનારી પરિનિર્જરા-અવસ્થાની રીતે તેથી ચિદ્દાને મારે જશે. જનો પદ જ

આ પરિનિર્ણીતદશા લાવવા માટે જૈન ધર્મની ઉપયોગિતા છે. અગર તે પરિનિર્ણીતદશા લાવવી તે જૈનધર્મનું દયેય છે.

કારણ કે સંસારમાં કોઈપણ દર્શન સમગ્ર અશાન્તિને જીવી કરનાર કર્મોને માટે શુદ્ધ તરીકેનો વ્યવહાર કરતું હોય તો તે માત્ર જૈનદર્શન છે.

વળી જૈનદર્શનની અંદર અતીત, અનાગત અને વર્તમાનમાં જે જે તીર્થંકર અગવતો થયા છે, થવાના છે, અને થાય છે, તે સર્વ તીર્થંકર નામ કર્મના ઉદયવાળા જ હોય છે તેથી પરમૈશ્વરના પહેલા પદ તરીકે જમો તિલ્લગરાજ એવું પદ રાખ્યું હોત તો કોઈપણ પ્રકારે વાત્સ્યાર્થને બાધ આવવાનો નહોતો, છતાં નિરૂપ્ત અર્થની અરેજાએ વિશેષ ઉપયોગી થાય એવું અરિહંતજી પદ રાખીને સ્પષ્ટપણે જાણીએએ બહાર ક્યું છે કે—

“જૈનશાસનમાં શત્રુ તરીકે જો કોઈનો પણ વ્યવહાર થતો હોય તો તે માત્ર કર્મને અંગે છે.”

તેથી જૈન-જનતા જો કોઈને પણ શિર શુકાવલી હોય તો તે માત્ર કર્મરૂપી શત્રુએને દબનારાઓની આગળ શુભાય છે.

આ રીતે જૈનદર્શન અને જૈન જનતાએ કર્મને અંગે વિરૂદ્ધતા અને શત્રુતા જે માની છે બહાર ફરી છે, અને તેના નિર્બંધને માટે માર્ગ આપ્યો છે, તે કેવલ એટલા જ માટે કે આત્મીય-શુદ્ધિમાં અને આત્મીય સ્થિતિમાં જો કોઈપણ ભયંકર ઉત્પાત ઉપસ્થિત કરનાર હોય કે મર્યાદનાર હોય તો તે માત્ર કર્મ છે.

તેથી આત્મીય શાંતિને સતતપણે આદનાર અને મિત્રવચા પ્રયનાર જૈન જનતા જમો અરિહંતજી દ્વારા શાંતિના શુદ્ધ સામ્રાજ્યને લક્ષ્યમાં રાખે છે અને પરિનિર્ણીત જેવા આખરી શબ્દના ધ્યેયની સર્વ પ્રવૃત્તિ કરે છે.

પરિનિર્ણય તદ્દશાને માનનારો ભવ્ય જ હોય શકે
અર્થાત્ તે અભવ્ય હવે હોય છે જે જોને આત્માની
પરિનિર્ણય તદ્દશા માનવાની હજી પાછી થતી નથી તેમ
નથી અભવ્ય તે દયા મેળવવાની હજી પાછી થતી નથી તેમ
અભવ્ય પાછી થતી નથી.

માટે ઉપર
શ્રી. જેવી રીતે
કોમલ વાણી
જંગલના પક્ષિઓ
અને અન્ય પ્રાણીઓ
આવા સ્થળોએ આવે છે.
આવા સ્થળોએ આવે છે.
આવા સ્થળોએ આવે છે.
આવા સ્થળોએ આવે છે.
આવા સ્થળોએ આવે છે.

આવી રીતે જૈનદર્શનમાં આત્મીયદશાની ઉત્પત્તિ માટે અવ્યંતર અને બાહ્ય બંને પ્રકારની શાંતિનુ ધ્યેય ઉંચા નંબરે જે રાખવામાં આવ્યું છે. તે ધ્યેય ઇતર સ્વદર્શનકારોને સ્પૃહા કરવા યોગ્ય છે.

આવી રીતે શાંતિની ઉત્તમતા હોવાથી ઉત્તમ પદાર્થોની જ નકલ વધુ થવાના ધોરણ પ્રમાણે તેની નકલ પણ જગો જગો પર પ્રવર્તી રહી છે અને તેથી જ જગતનો કોઈપણ મનુષ્ય શાંતિના માર્ગ પ્રત્યે પોતે વિરોધ હોયપિ બહેર કરી શકતો નથી અને કરી શકે પણ નહિ, કિન્તુ સર્વ મનુષ્યો પોતાને શાંતિના ઇશ્વર મનાવવા અને શાંતિ માટે પ્રવર્તનારા છીએ, એમ મનાવવા માગે છે.

પરંતુ જેમ રાજ્યખાતાઓમાં શાંતિના નામે અનેક દેશો પથારી દેવામાં આવે છે, અનેકના બંડારો લઈ દેવામાં આવે છે, અનેક વર્ષો સુધી લંબાય તેવી રીતે યુદ્ધના સરંજામો તૈયાર કરવામાં આવે છે અને શાંતિના નામે યુદ્ધના ઉપયોગમાં આવનારા સાધનો પણ બીજાઓને યુદ્ધને માટે દેવાય છે.

સુર મનુષ્ય સ્ટેજે સમજી શકશે કે આ વસ્તુ શાંતિની સિદ્ધિ માટે હેય પણ નથી, પરંતુ શાંતિના બહાના નીચે હેય અને રોલતને હજમ કરી જવાનો રસ્તો છે.

એ રીતે ખાર્મિક જગતમાં પણ કેટલાક આવશ્યાતિના ઉપાયરૂપ ધર્માનુષ્ઠાનોમાં અનંતજ્ઞાનીનિર્દિષ્ટ-મર્્યાદા અને જ્ઞાની-શુદ્ધની નિશા મુજબ વિધિ-મર્્યાદાની ચોકસાઈ જાળવવામાં દ્રવ્યશાંતિના ટોળાજૂના બધે મેદરહાર જનતા દોષ છે.

આ ઉચિત નથી !!!

સત્યમાર્ગનું યથાયોગ્ય પ્રતિષ્ઠાન તત્ત્વજ્ઞાની સિદ્ધિ કરવામાં અજ્ઞાન-દશાનો પ્રવજતા અને મોહનો મૂંઝવણ કારણે બનેલા સંસ્કારોની તીવ્રતાથી હકાબહુ-અભિનિવેશને આધીન જનનારા કેટલાક અજ્ઞાનીઓની અણસમજબરેલ વિશ્વંવાદી પ્રવૃત્તિઓ દ્રવ્યશાંતિનો અંત કરનારી દોષ છતાં યાજ્ઞીય તત્ત્વના ૧૬૨૫નું

ભવ-સમુદ્રથી તારવાવાળા તીર્થાને
જુદારવા માટે થતી

卐 તીર્થયાત્રા-સંઘયાત્રા 卐

આ વાતને સમજવા માટે આચાર્ય મહારાજ શ્રી સુનિ
સુન્દરસૂરિજી અગ્નિ અને લોહાદુર્ણ દર્શાવે શ્રી અધ્યાત્મકલ્પ-
દ્રુમમાં આપે છે તે સમજવા જેવું છે. તેઓથી જણાવે છે કે-

દેદે ત્રિમુદ્ય પુરુષે કિમષ ॥ વેત્તિ ॥
દેદમ્ય એવ મજમે મવદુ રજાલમ્ ॥
લોહાગ્નિતો હિ સદતે ધનપાતમગ્નિ-
ર્ણવા ન તેડ્ય ચ મયોવદનામયત્વં ૧ ॥

આચાર્ય મહારાજ શરીરમાં મમત્વ ધારણ કરીને અનેક પ્રકારની પ્રવૃત્તિ કરવાવાળા બન્યે જીવને તે પાપના ત્યાગને માટે ઉપદેશ દેતાં સુચન કરે છે કે જે બન્યે । દેહની આંદર મમતા ધારણ કરીને તું શા માટે અનેક પ્રકારની પાપોની પ્રવૃત્તિ કરે છે । થાક કર કે આ દેહમાં રહેવાને લીધે જ તારે ચારે ગતિના ભવના દુઃખોને ભોગવવા પડે છે. અર્થાત્ ચારે ગતિમાંથી કોઈ પણ ગતિવાળો જીવ જોવો નથી કે જેને શરીર-શિવાય દુઃખ ભોગવવું પડતું હોય । હરેક ગતિમાં શરીર ધારણ કરીને જ જીવને જમણ કરવાનું હોય છે અને તે શરીર દ્વારા જ ચારે ગતિના દુઃખોને ભોગવવા પડે છે.

આ ક્ષેત્રથી આચાર્ય મહારાજ જગતનું એક પ્રસિદ્ધ દર્શાવે દેતાં જણાવે છે કે “જગતમાં કોઈપણ જીવ અગ્નિને કુટવા જતો નથી પરંતુ જ્યારે એ અગ્નિ પોતાના શુદ્ધ રૂપમાં ન રહેતાં અગ્નિ-જ્વાલા-તાપ વિગેરે સ્વભાવ ને છોડીને જ્યારે લોહાની આંદર પ્રવેશ કરે છે, અર્થાત્ લોહને આશિષ બને છે, ત્યારે જુદાર વિગેરે કારીગરો તે લોહને અનેક વખત ઘસી કુટે છે, અને તે લોહું કુટાવાથી તે લોહામાં રહેલા અગ્નિને પણ કુટાવવું જ પડે છે. અર્થાત્ જેમ અગ્નિ અજગો હોય તો તેને કોઈ કુટી શકતું નથી, પરંતુ તે અગ્નિ જ્યારે લોહામાં એકમેક ઘસીને બળે છે, ત્યારે જ તે અગ્નિ લોહાના કુટાવાની સાથે કુટાઈ બળ

આત્માને જોગવવું પડે છે. એટલે લોહું અને અગ્નિ એકમેક થયાં છે તેમ શરીર અને આત્મા એકમેક થયેલ હોવાથી લોહા દ્વારા થતી અગ્નિની અવ્યવસ્થાની માફક શરીર દ્વારા આત્માની પણ અવ્યવસ્થા થાય છે, પરંતુ આકાશ નામનો પદાર્થ કે જે કોઈ સાથે એકમેક થતો નથી, તે આકાશ નામના પદાર્થને કોઈ દિવસ પણ જગતમાં રહેલા પદાર્થોની અવ્યવસ્થા અનુભવી પડતી નથી.

તેવી રીતે હે જન્ય ! જે તારા આત્માને જગતના સર્વ પદાર્થોથી નિવૃત્ત કરી દઈશ, તે સર્વ પદાર્થમાં જે અદ્ભાવ અને મમભાવ ભેડીને એકમેકપણે તે પ્રવેશ કરેલો છે, તે સર્વ છોડી દઈશ અને જ્યારે તું શરીરવગરનો બનીશ, ત્યારે નિરાશ્રિત એવા તારા આત્માને પણ નિરાશ્રિત એવા આકાશની માફક કોઈપણ ભતની ઉત્ક્રેષ, નિષ્ક્રેષ, નિરોધ, રીત, તાપ, તાકન-તજન વિગેરે દુઃખોમાંથી કોઈપણ પ્રકારનું દુઃખ અનુભવવું પડશે નહિં.

શરીર ના લીધે બધા દુઃખો છે.

કહેવાનો મતલબ એટલો જ છે કે દરેક સંસારી જીવો શરીરને લીધે આરે અતિના દુઃખોને અનુભવવાળા છે, પરંતુ તે શરીરનું ધારણ કરવું જન્ય જીવને જ્યાં સુધી સંસારમાં રખવાનું હોય છે, ત્યાં સુધી આવશ્યક હોય છે. જે કે દુઃખોના અનુભવો એકલા શરીર દ્વારા છે એમ નહિં, પરંતુ ઇન્દ્રિય, તેના વિષયો, તેનાં સાધનો, કુટુંબ, ધનમાલ, ત્રીલોક વિગેરેમાં ઇષ્ટને વિચોગ અને અનિષ્ટના સંયોગ દ્વારા પણ આ જીવને દુઃખોના અનુભવો પારાપાર કરવા પડે છે, પરંતુ તે સર્વ આ દેહરૂપી વૃક્ષના શાખા-પ્રશાખા, પત્ર-પુષ્પ અને ફલ છે એમ, સ્વીકારે તો આવે.

ઉપભવનાર છે, પરંતુ તે સુખરૂપ નથી જ ! પરંતુ દુઃખના પ્રતિકારરૂપ છે. હુધા અને તૃષાનું દુઃખ થાય ત્યારે ખોરાક અને પાણી એ સુખરૂપ હોય છે, ખોરાક અને પાણી એ સ્વયં સુખરૂપ હોય તો હુધા અને તૃષાની સાથે તેનું પ્રમાણ બંધ બેસતું થઈ શકે નહિં.

ઐતલે પરસ્પર માપ હોવાથી હુધા તૃષાના પ્રતિકારને અંગે જ ખાવા-પીવાને સુખરૂપ મનાય છે.

વળી જગતમાં કોઈપણ મનુષ્ય ખસતા ખસવાના સુખને મેળવવા માટે ખસતી દયાલીને સારી માની શકે નહિં, તેવી રીતે ઉદ્રિયોની દયાલીને લીધે ઉદ્રિયોના વિવિધોનું સુખ મનાય છે અને જેમ ખસતે ખસવા પછી અવિધ્યમાં તેના વિકાસની વૃદ્ધિ અને દુઃખો અનુભવવા પડે છે, તેવી રીતે ઉદ્રિયોના વિવિધોના અનુભવને લીધે તથા તે વિવિધોના સાધનો મેળવવા માટે કરેલા પાપોને લીધે આ જીવને પણ કમ' વિકાસ થાય છે, અને આરે પ્રતિમાં દુઃખનો અનુભવ કરવો પડે છે.

આ સ્થિતિમાં આત્માના સ્વ-સ્વભાવરૂપ મિહાને નીરોગ-પણાની માફક ન ઇચ્છતો અને ખસતે ખસવા જેવા સંસારના દુઃખોના પ્રતિકારરૂપ સુખોની ઇચ્છા કરવી એ કોઈપણ બુદ્ધિ-માનેને માટે તો હાથક મણાય નહિં.

સામાન્ય રીતે કુતરા જેવા જાનવરો પણ ઝેરી બરફીને ખાવાથી અન્ય કુતરાનું મરણ થયેલું દેખી બચવા માટે ઝેરી એવી બરફીને પણ ઊંડી દે છે, તો પછી સજ્જન મનુષ્યો જન્મ-જરા અને મરણના ચેત્સાળી દુનિયાની સ્થિતિમાં પરમ દુઃખોને પામતા અનંત જીવોને દેખીને જન્મ-જરા અને મરણના ઝેરથી બચવા માટે બરફી જેવા ગણાતા વિવિધ સુખોથી સર્વથા દૂર રહેવા માગે અને તેની વાંછા અચે પણ ન કરે તેમાં આશ્ચર્ય શું ?

પરક્રમ અને પ્રયત્નથી શાક માને
નીચકેષ કોઈ શકે છે.
જેન દર્શન અને પરમેશ્વરનો અનુબલ્દ.
જે કે જેન જ્યાં પરમેશ્વરના અનુબલ્દ.
જે પરમેશ્વરના અનુમાને અનુબલ્દ.
જે અનુબલ્દ કરતા મારું શ્રીમાનુ
જે બાળ્ય

એમ અને પરમેશ્વરનો અનુશલ.
 નદિ: તે પર્વતોના અડધાને જરૂર માને છે, કેમ કે પરમે-
 શ્વરે જગતને અનુશલ કરવા માટે તે બવોભવ સુધી નપરચાઓ
 કરી છે. હરે શ્રીમાતુ ભગવાન માંડવીર માંડરાત માટે
 તે જોડે નવી જાતુ કે જેક લાખ વષ સુધી લાગત માસ-
 યમન ને પારકે માસપ્રમણી નપરચાઓ કરી અને તેવી ઘોર
 કષ્ટપ્રમણ નપરચાત માટે આ કામનની સ્થાપના કરી.
 જોડે જેની નિલેખનાથ નીધાં કર જગવાન પર્વ
 કામનની કુલે ઉપર કિષકાર ન કરી
 કિષકાર માટે જ જગની નપોતી.
 કે કિષકાર માટે પર્વતોનો અનુશલ
 માત્ર અનુશલ

[illegible]

[The page contains extremely faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.]

ધર્મ સ્નાનમાં માનવાવાળાની માન્યતા.

અન્ય દર્શનકારોએ તીર્થોના સ્થાનો બહુધા નદી, ફરિયા, સરોવર આદિક બાહ્યમતને દૂર કરનારા સ્થાનોને માનેલા છે, અને પસંદ કરેલા છે. તેથી તેઓ તે સ્થાનમાં જ ધર્મની ઉત્પત્તિ માની રહેલા છે. અને તેથી માધ્વસ્નાનાદિકનો વિશેષ મહિમા જગો જગો પર તેઓમાં પ્રચલિત થયો છે, વળી તેઓએ જાણાયોને જ તીર્થરૂપ માન્યા, તેથી ગંગા, યમુના, વિગેરે સ્વતંત્ર રીતે નદીઓ અને તેના સંગમો તીર્થરૂપ માનવામાં આવ્યા છે, અને તે કારણથી અન્ય મતવાળાઓ અડસઠ તીર્થો યથા, જોમ માનવા લાગ્યા છે.

આ સ્થિતિ વિચારતાં મુજબ જલ્લ જલને માલમ પડ્યો કે આત્મા ધર્મથી મુક્ત થાય ત્યારે તરી શકાય જોવી માન્યતા ધરાવનાર છતાં પણ આ આસ્તિકો ધર્મની કેવી ચીજ સમજતા હશે? કે જેથી જલથી ન્દાવા માત્રથી તરવાનું માને છે.

યાદ રાખવું કે જેવી રીતે ગંગા આદિ નદીઓનું કે ફરિયાનું પાણી મેલને પુજે છે, તેવી રીતે જ રીતે સાચા પદાર્થને પણ પોઈ નાંખે છે, તો પછી આ મનાયેલા નદી આદિકનાં તીર્થો પાપને પોષાને સમર્થ થાય જોમ પુણ્યને પણ પોઈ નાંખે

દામના પરાવર્તનથી જોમ તેજનું કે શબ્દનું પરાવર્તન થતું નથી. કેમ કે તેજ અને શબ્દના પુષ્કલો દામના પુષ્કલ કરતાં ઘણા જ બારીક છે, તેવી રીતે જલના પુષ્કલોની અપેક્ષાએ ધર્મના પુષ્કલો જોટલાં બધાં બારીક છે કે તે પુષ્કલો ઉપર જલની કંઈ પણ અસર થાય જ નહિં.

જ્યારે આવી રીતે જાણાયોને તીર્થરૂપે માનવા એ સમજી મનુષ્યોને માટે લાભક નથી, તો પછી ધર્મના નામે કરવેલાં કારખાનાં કદાવર્યાં અને તેમાં મનુષ્યોને હજા ને હજા વહેરી

આગમન થોવ
કે આયુ

[illegible][illegible]

આ કારણથી જૈન દર્શનકારો પ્રાકૃત ભાષાએ 'તિત્થ' શબ્દનો અર્થ એવો અર્થ કરે છે. એટલે સમ્યગ્દર્શન, સમ્યગ્જ્ઞાન અને સમ્યક્ચારિત્ર એ ત્રણે પદાર્થોને જ તીર્થ કહેવામાં આવે છે. આ ત્રણ પદાર્થોરૂપી તીર્થ હોવાને લીધે જ શાસનની સ્થાપના કરવાવાળા જિનેશ્વર ભગવાને તીર્થ કર કહેવામાં આવે છે.

વળી શ્રી જીનેશ્વર ભગવાને સ્થાપન કરેલું શાસન ત્રણમાં જ એટલે સમ્યગ્દર્શન, જ્ઞાન અને ચારિત્રમાં જ સ્થેવાવાળું છે. તેથી તિત્થ શબ્દનો ત્રિવચ એવો એવો પણ અર્થ કરવામાં આવે છે.

આ બધું કહેવામાં તથ્ય એટલું જ કે જગત્માં કોઈ પણ આત્માને સંસાર સમુદ્રથી તારનારી કોઈ પણ ચીજ હોય અને કોઈને પણ જો તીર્થ તરીકે કહી શકીએ તો તે માત્ર સમ્યગ્દર્શન, જ્ઞાન, ચારિત્ર, જ છે.

આ કારણથી શ્રી ભગવતી સૂત્રમાં પણ તીર્થને સ્થાપવાના મુખ્ય ભાગ ભજવનાર એવા આય ગણધર મહારાજને પણ તીર્થ તરીકે ગણવામાં આવ્યા છે, અને તેથી જ રીતે સમ્યગ્દર્શન, જ્ઞાન, ચારિત્રને પારખી કરવાવાળા એવા સાધુ-સાધ્વી, ધાવક-આવિકારૂપ ચતુર્વિધ સંઘને તીર્થ તરીકે ગણવામાં આવેલ છે. આવી રીતે ચારે પ્રકારનો મંથ પણ સમ્યગ્દર્શનાદિ શુભમય હોવા સાથે સંસાર સમુદ્રથી તરવામાં પ્રવિબલ હોય છે અને તેથી તેઓ ભવસમુદ્રથી અન્ય જીવોને તીર્થ કર પદ બાંધવામાં તથા ધર્મ આરાધનમાં સદાયક થઈ અત્યંત ઉપયોગી બને છે, તેથી તીર્થ કર ભગવાને શાસનની સ્થાપના પહેલાં તીર્થ શબ્દથી તેને નમસ્કાર પણ કરે છે.

તીર્થ કરો દયા તીર્થને નમસ્કાર કરો છે ?

આ જગે પર એક વાત ધ્યાનમાં રાખવાની છે કે તીર્થ કરો પોતાના સ્થાપેલા તીર્થને નમસ્કાર કરે છે એમ નથી, કિન્તુ જે

[illegible][illegible]

વળી શ્રી અનુયોગદ્વારમાં તો અનેક મહાત્માઓની મુદ્રિયી પવિત્ર કથેલા પર્વતોને સિદ્ધશિલાતળાના નામથી બહેર રીતે વર્ણન કરવામાં આવેલ છે. તો તે ઉપર મુક્ત પ્રભુઓએ વિચાર કરવાની જરૂર છે કે તીર્થ અને પ્રતિમાના દોષકે જેવા અગાની મનુષ્યોના પ્રતિમા અને પત્થરમાં કંઈ પણ દુરક નહિં દોષાના વિચારને અનુસરનારા જે શાસ્ત્રશરો દોન તો એક પત્થરની શિકાને શિદ્ધશિલા તરીકે ગણાવવાને તેવાર થાત નહિ.

વળી શ્રી શેલકૃત્તયિ. શુકપરિવાજક અને પાંડવ જેવા મહા-પુરુષો વિદ્યાવના રથાનો શેડીને તેમજ ચોતાના મધુદાસને શેડીને, જોતલું જ નહિ. પણ પાંચ પાંડવો તો શ્રી ગિરનારજીતીર્થ નજીક દોષા મળી શ્રી સિદ્ધજિરિજી ઉપર કમળે લાલી મુગનનાં જનશન કરત નહિં, પણ સુરશર મહારાજ ૨૫૫૨ શબ્દોમાં શ્રી પુંડરીકગિરિજી ઉપર જનશનને ખાટે જવાનું રજિત કરી ગિરિજા ઉપર મધા અને ત્યાં જનશનો કરી પ્રાણપદને પ્રાપ્ત કર્યું, જેમ ૨૫૫૨૫૯૯ જણાવે છે કેાપણ તેન માધી ધદાને ધરાવતો દહે તો તે દ્રવ્ય, શાલ અને બાવને કમનાં જાંબઉદય કે નિર્જવામાં શાલ્ય માનવાની ખાદક રોરને પણ શાળ તરીકે માન્યા લિવાય રહેશે નહિ. સામાન્ય રીતે જ્યારે વિશિષ્ટ જેવા મહાવિદેહ કરખા રીતનો પ્રભાવ દર્શિતા ત્યાં ચક્રવર્તી નીધ. કોનાં વિચારવાનું દાવ છે, જેમ માનવામાં આવે છે, તો પછી તે જ મુરશાવના વચનને અનુસરીને સિદ્ધશિલા અને પુંડરીક ગિરિજી કરખા રથાનર તીર્થને તારક તરીકે માનવામાં તેન જનતાનો સામાન્ય વર્મ કહિ પણ આગાહાઈ કરી દે છે નહિ.

તીર્થ તરીકે આશાય મું મું ?

ઉપર જણાવેલી દર્શિતથી જોતલું જ ૨૫૫૨ કરવાનું છે કે આત્માને જાવરુદ્ધમાંથી તારનાર તરીકે જેમ કમ્પાઈન જ.ન

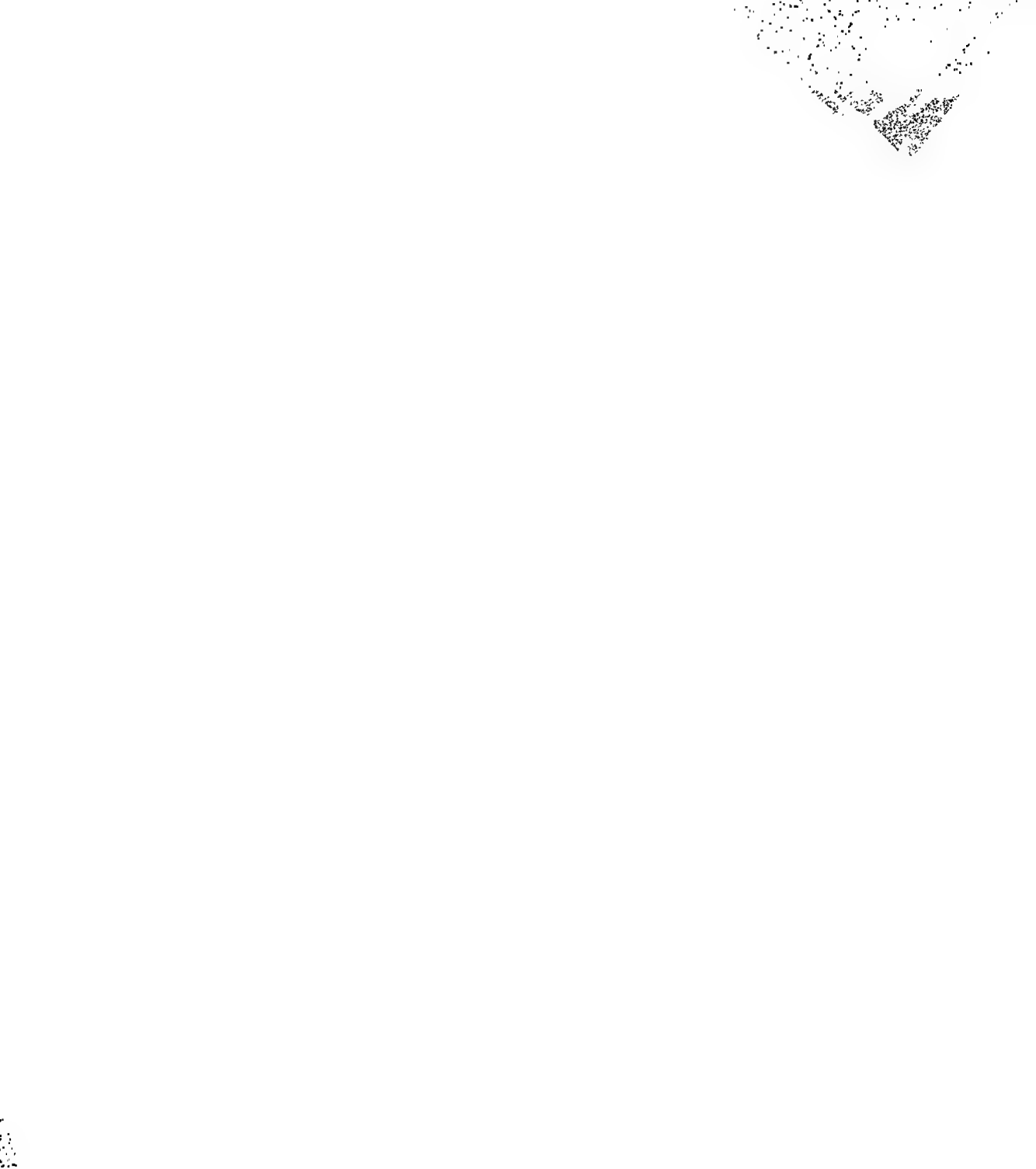

વળી શ્રી અનુયોગદ્વારમાં તો અનેક મહાત્માઓની મુદ્દિથી ખચિત થયેલા પવંતોને સિદ્ધશિલાતળના નામથી બંદર રીતે વળેન કરવામાં આવેલ છે, તો તે ઉપર મુજ મનુષ્યોએ વિચાર કરવાની જરૂર છે કે તીર્થ અને પ્રતિમાના લોપક એવા જ્ઞાની મનુષ્યોના પ્રતિમા અને પત્થરમાં કંઈ પણ કરે નહિં દોવાના વિચારને અનુસરનારા એ ગ્રામ્યકારો દોળ તો એક પત્થરની શિકાને સિદ્ધશિલા તરીકે ગણાવવાને તૈયાર થાત નહિ.

વળી શ્રી દોલકઝપિ. મુકુપરિવાજક અને પાંડિત્ય એવા મહા-પુરુષો વિદ્યાપના રથાને છોડીને નેમ જ પોતાના અમુકાવને છોડીને, એટલું જ નહિ. પણ પાંચ પાંડિત્યો તો શ્રી ગિરનારજીતીર્થ નજીક દોવા પર્વા શ્રી સિદ્ધજિરિજી ઉપર વળેને લાખી મુલનાં અનચન કરત નહિં, પણ સુત્રકાર મહાવાલ ૨૫૫ યજ્ઞોમાં શ્રી પુંદરીકજિરિજી ઉપર અનચનને માટે જવાનું પવનિત કરી બિમ્બિજ ઉપર યથા અને ત્યાં અનચનો કરી માર્ગપદને પ્રાપ્ત થયું, એમ ૨૫૫૫થે જણાવે છે કેર્મપણ જેન માથી મહાને ધરાવનો દશે તો તે દુઃખ, શોક અને આવને કર્મના અંધ ઉદય કે નિર્જવામાં કારણ માનવાની માફક હોવને પણ કારણ તરીકે માન્યા સિવાય રહેશે નહિ. સામાન્ય રીતે જ્યારે વિચિત્ર એવા મહાવિદેહ કરજા હોવનો પ્રભાવ હંમિદાં ત્યાં થકેવની તીર્થ-કોટ્ટ વિચારવાનુ થાય છે. એમ માનવામાં આવે છે, તો પછી તે જ સુત્રકારના વચનને અનુસરીને સિદ્ધશિલા અને પુંદરીક જિરિજી કરજા સ્થાપર તીર્થને તાક તરીકે માનવામાં જેન જનતાનો સામાન્ય વચ્ચે કદિ પણ આવડાઈ કરી રહે નહિ.

તીર્થ તરીકે આશાધ મું મું ?

ઉપર જણાવેલી દ્વિગતથી એટલું જ ૨૫૫ કરવાનું છે કે આત્માને જરૂરમુદ્દમાંથી તત્ત્વાર તરીકે એમ જણાવેનું કરવ

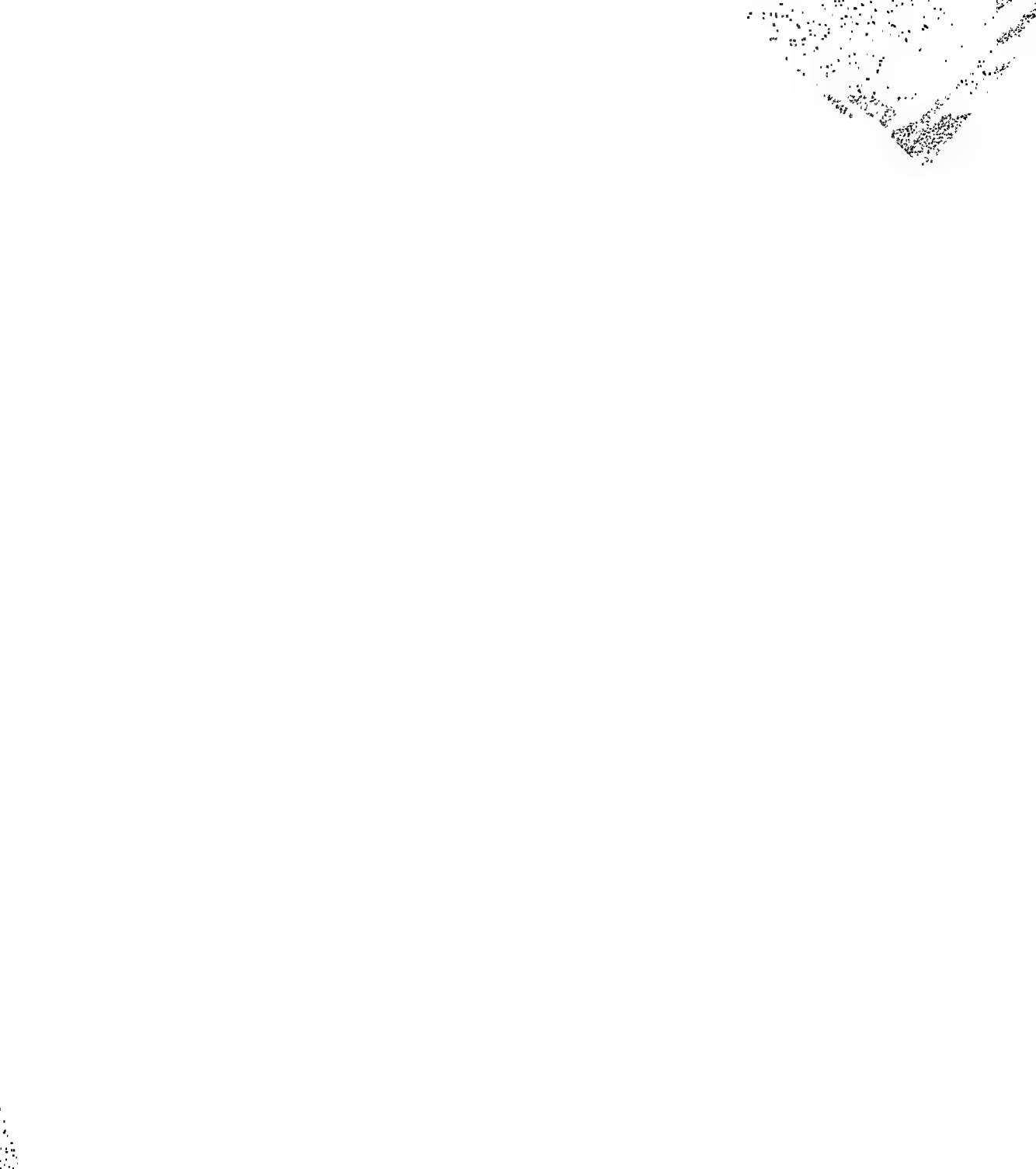

તીર્થ ભૂમિની આરાધ્યતા.

જે જોવી રીતે ન્યાયની સમાનતાને લીધે શરીર, દ્રવ્ય અને આધારોત્તર સર્જાઈ ન માનવામાં આવે તો જેમ કહેવું જોઈએ કે તે મનુષ્ય ન્યાયને ગ્રહણ સાથે મહાનો પૂજારી બને છે. વર્તમાનકાળમાં કેટલાક નવીનનમ મતવાળાઓ તેવા પવિત્ર ક્ષેત્રોને તીર્થ તરીકે માનવા નથી, પરંતુ તેઓ પોતાના મહાત્માઓના મહાઓનો તો ઘણી જ સારી રીતે અંશકાર કરે છે, તો ૨૫૫૮ શબ્દોમાં કહેવું જોઈએ કે તેઓ ચારિત્રાદિ૪ ધર્મના કારણ તરીકે તેને પૂજતા નથી, કેમ કે જે ચારિત્રાદિના કારણ તરીકે પૂજે તો પછી તીર્થક્ષેત્રો પણ પૂજવા પડે, પરંતુ તેઓ ધર્મ-કારણભાવથી નિરપેક્ષ રહી પૂજા કરનાર દોષાથી માર મહાના જ પૂજારી બને છે.

વ્યવહારની પણ તીર્થ આરાધ્ય કેમ નહિં ?

કેટલાક દોષો આવી રીતે તીર્થક્ષેત્રની પૂજા માનવાનું ત્રણે આવી પડે, તેથી જેમ માનવા તૈયાર થાય છે કે "જમી જે તે મહાના અંશકાર, પૂજા, અન્માન, બદુમાન આદિ કરીએ છીએ, તે કેવળ દોષ વ્યવહારથી રહીએ છીએ, પરંતુ પરમાર્થભુક્તિથી જમી તે કરતા નથી" આણું કંટોળાઓએ તુલ્યમાં વિચાર કર્યો જોઈએ કે વ્યવહાર ભુક્તિથી પણ પરમાત્માની મુક્તિની પૂજા અને તીર્થક્ષેત્રની આરાધના ગમારામાં કેમ રહી નહિં ? અને આ મહાની પૂજા વ્યવહારમાં કેમ રહી ? તુલ્ય જગત આપણે કે અમારા જે ઉપરોક્તમંત્રે મુક્તિ અને તીર્થક્ષેત્રને ઉત્તમ માટે અંદોલનરૂપે દર્શાવ્યા, તે ઉપરોક્તમંત્રને કંટોળામાં કંટોળી અર્થથી તીર્થક્ષેત્ર અનુભવની મુક્તિ અને તીર્થક્ષેત્રો દ્વારા રહી, પરંતુ તેઓએ મુક્તિની (મરેણા કાપુના મહાની) જાણ નહિ કરવાને માટે તેઓની આખી અંદોલના જેમ ૨૦૦૪ પણ જમીને

દેહથી સંદેહી માનવી. આ વિષયમાં દેહભાગ શબ્દો તે વર્ગને દર્શિત હોયે તો ના નહિ, પરંતુ તેઓને સાચો માર્ગ બતાવવા માટે આવી રીતે છણાવટ કરી સિવાય છુટકો જ નથી એમ કહેવું વાચક વર્ગ સમજી શકે તેમ છે.

વળી તેઓ મહાદાની પૂજાને વ્યવહાર જણાવી બતાવી લે છે, તેઓને પૂછવું એકાએક કે કાલધર્મ પામનારા સાધુ મહાત્મા તમારા વ્યવહારમાં કયા સ્વયંભૂતી ભેદાયેલા છે ? અને એ તેઓને તમે કતાર સન્માનથી ન લઇ બાંધો અને જેને ન્હાવું પણ ન પડે તેવા દોડો પાસે ઉત્સાહને ઉઠવે દેવાની દો તો શું તમારા દેવદંડવદના વ્યવહારમાં અસ્યમ આવે ખરી ? શું તમારા બેટા-બેટીઓ કુંવારા રહે ખરા ? શું તમને તેમ ન કરવાથી આર્થિક, શૈક્ષણિક કે શારીરિક આપત્તિ આવી પડે ખરી ? શું દેશના નેતાઓ તરફથી તમને તેમ કરવાની ફરજ પાડવામાં આવે ખરી ? આ બધાના ઉત્તરમાં કહેવું જ પડશે કે ઉપર જણાવેલી બાબત્તરિક આપત્તિઓમાંથી કોઇપણ બાદની આપત્તિ અમે તે મહાદાની ક્રિયા ન કરીએ તો આવી પડે તેમ નથી.

એટલે સ્પષ્ટ થયું કે આજ તમને મુનિપૂજા અને ત્રીશ પૂજા માનવી પડે તેથી તમે મહાદાની પૂજામાં વ્યવહાર કરીને છટકી જવા માગો છો. પણ તે તમારા પ્રયત્ન છે એવું જ નહિ, પણ તે પ્રયત્ન તમારા આત્માને કવે-કવ પર્મથી દૂર કરનારો દશે.

પાપના ખાતા કયા ?

વળી એ પણ ચિન્હાવું કરે છે કે એવી રીતે વિવાદ, ક્રોધ, ગિરેશમાં નથી જાયો. અને કોઈ પાપના ખાતાં કોઈપણ એમ જાણે છે, તેથી રીતે શું તમારા મહાત્માઓના મહાદાના સ્વભાવ-સ્વભાવ ન દિના કે રીતે પાપના ખાતાં કોઈપણ

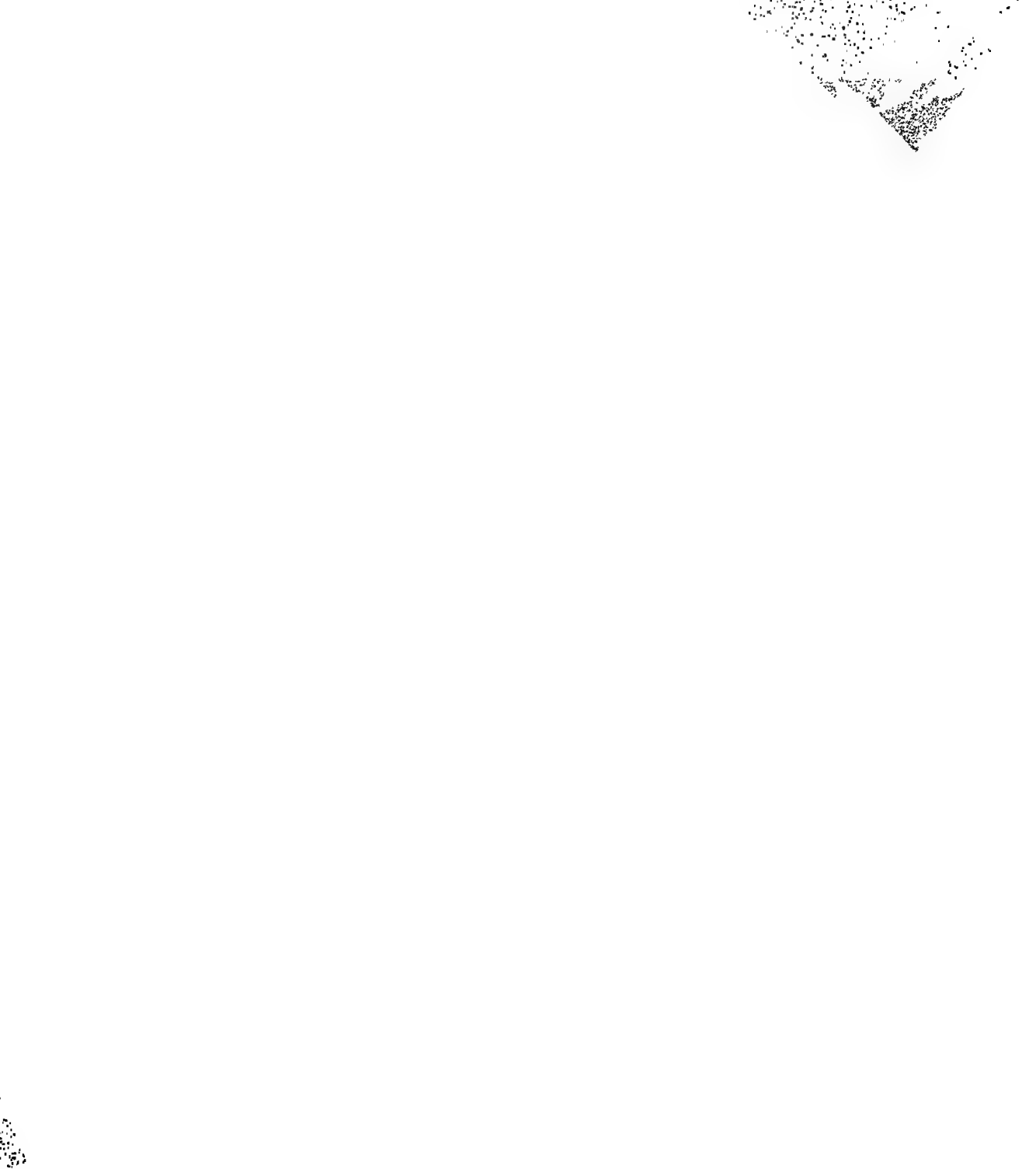
દેહથી સંતોષી માનવી, આ વિષયમાં કેટલાક શબ્દો તે વર્ગને કહિન લાગે તો ના નહિ, પરંતુ તેઓને સાચો માર્ગ બતાવવા માટે આવી રીતે છબાવટ કથા સિવાય છુટકો જ નથી એમ દરેક વાચક વર્ગ સમજી શકે તેમ છે.

વળી તેઓ મહદાની પૂજાને વ્યવહાર જણાવી બતાવી લે છે, તેઓને પૂછવું જોઈએ કે કાલકર્મ પામનારા સાધુ મહાત્મા તમારા વ્યવહારમાં કયા કળપવૃત્તી જોડાયેલા છે ? અને જો તેઓને તમિ સ્વામી સન્માનથી ન લઈ જાઓ અને જેને નહારું પણ ન પડે તેવા લોકો પાસે ઉચ્ચકાર્યને ઉકરડે દેશવી દો તો શું તમારા હૃદય-દેવતા વ્યવહારમાં અટકાવ આવે ખરી ? શું તમારા ભેટા-ભેટીઓ કુવારા પડે ખરા ? શું તમને તેમ ન કરવાથી આર્થિક, શૌર્યગ્રીવ કે શારીરિક આપત્તિ આવી પડે ખરી ? શું દેશના નેતાઓ તરફથી તમને તેમ કરવાની દુરજ પાડવામાં આવે ખરી ? આ બધાના ઉત્તરમાં કહેવું જ પડ્યું કે ઉપર જણાવેલી બાબત-દારિક આપત્તિઓમાંથી કેાઈપણ બાબત આપત્તિ અમિ તે મહદાની ક્રિયા ન કરીએ તો આવી પડે તેમ નથી.

જોઈએ ૧૫૮ શબ્દ કે માર તમિને મુનિપૂજા અને તીર્થ પૂજા માનવી પડે તેથી તમિ મહદાની પૂજામાં વ્યવહાર કરીને છટકી જવા માર્ગે છે. ૧૫૭ તે તમારો પ્રપચ છે એવું જ નહિ, ૧૫૭ તે પ્રપચ તમારા આત્માને કવોભવ કર્યથી દૂર કરનારી થયે.

પાપના ખાતો દયા ?

વળી જો ૧૫૭ વિચારવું કરે છે કે જેવી રીતે વિવાદ, મિત્રાણ, વિદેશમાં નથી જાઓ તે અને જેવાં પાપનાં ખાતોં જોવાય એમ માને છે, તેવી રીતે શું તમારા મહાત્માઓના મહદાના મહાત્મા-વચ્ચે ન આપિના કાર્યો પાપનાં ખાતોં જોવાય

કરી કે સ્વામિનાથ ! જો જો સાડી અને તમારે પહેરવા આપવી
 હોય તો આપે આ સાડી પ્રથમ પહેરવી જોઈએ. ચોક્કાણીના આ
 વચનને સન્નિવનવનું ફરી સ્થિતિનું જોઈ ? તે સમજવું પડે
 તેમ નથી, તેવી રીતે તેઓ પણ જો આપુજો કરે તો જ કરવું,
 એવું જણવાવાળા થાય તો તેઓની પણ સ્થિતિ તે ચોક્કાણી
 જેવી જ જણાય.

જિનેશ્વર પ્રભુના જન્મભાદિ કોત્રો તીર્થ ગણાય છે.

ઉપર જણાવેલા વિવેચનથી સ્પષ્ટ થયે કે ઇકાદશ દેવાના
 જ્યોત્સ્વથી સાવરોએ તીર્થ કરે જગવાનની, તેમની મૂર્તિની અને
 તેમના તીર્થ-કોત્રોની ધર્મ અને જાતિને માટે આરાધના કરવી
 જોઈએ. જો કાવ્યથી દર્શક જન્માત્માઓએ ત્રિદોષનાથ તીર્થ
 કરે જગવાન વિગેરેના જર્મ, જન્મ, રીક્ષા, કેવળ, પ્રાણ અને
 વિદ્યાની જૂથિઓ. રૂપ તીર્થોની યાત્રા પોતાનો જન્મ સફળ કરવા
 માટે કાવ્યીય માની છે.

શ્રી નિઝીધ્યુર્ગિરુકાર વિગેરે મદર્ષિઓ તે માપુજોને
 માટે પણ જાક વર્ષ મૂવ અને જાક વર્ષ મધ્ય મદર્ષ કરી પછી
 દેશાટન કરવાનું જણાવતાં મુખ્ય મુદ્દો જો જ જણાવે છે કે દેશાટન
 કરવાથી ત્રિદોષનાથ તીર્થ કરે જાદિના જન્મભાદિ રથાનેના દર્શન
 થાય અને તેથી સમગ્રજની દેના થાય છે.

જ્યારે જાદર્શન-પરિવેદ, કુટુંબ-કર્મણા આદિ કરવાને ત્યામ
 કરીને મદાપુરવની કોત્રિમાં ર.પ.ન થયેલા મદાત્માઓને જગ
 મર્શન કો સંજાર સદુદ્દથી ત્યામનારું મુખ આપન છે તેથી
 નિર્મલતા, દેના અને વૃદ્ધિ કરે તીર્થવાગા જો મ.પ.ન છે, જોમ
 સાપુ મદાત્માઓને દર્શનને પણ જણાવું છે તે જોમ માવ
 રીક્ષા સમગ્રજમાં જ રાસ્ટી. તેથી તે જોમ કરે જગવાનની
 રૂપ છે, જોમ જાદર્શન-પરિવેદના કુટુંબના કરેલા મદર્ષને

अपराध-पीठ
महाराष्ट्र

10-11-61

10

27

21

2

10

—

100

10

2

10

2

7-1-10

10

10

છે, માટે યોક્ષ જવાની અપેક્ષાથી તેમજ ફોરના પ્રભાવની અપેક્ષાએ આપું મદાવિરોધ ફોર સિદ્ધશિલાતલ તરીકે માનવાની દ્રશ્ય પડે. માટે એમ સમજાય છે કે તેઓએ એક જીલ્લે વિશિષ્ટ હેતુ ભેટે જણાવ્યો છે, અને તે એ કે જેમ દેવલોકની અંદર એકાવતારી અને જગવાન જિનેશ્વરને પણ તીથ પ્રવર્તા જવાની વિનંતિ કરનારો વગેરે માત્ર ધ્રુવદેવલોકમાં જ છે. એ કે હાલક વિરોધે દેવલોકના દેવતાઓ તે પાંચમા દેવલોક કરતાં ઘણા જ સદગા નંભરના છે અને ઘણા પ્રભાવશાલી પણ છે, છતાં પણ એમ કહી શકીએ કે તે ત્રિલોકનાથ તીથ કરે જગવાનના યાસનની પ્રવૃત્તિને અંગે તીથ હાનથી પરાપનારા લોકાન્તિક દેવતાઓ છે. જેઓ કે તીથ પ્રવર્તાવવા માટે ત્રિલોકનાથ તીથ કરે જગવાનને વિરુદ્ધિ કરે છે. તેથી તીથ કરેની પ્રમજ્યામાં ક્રુષ્ણ મત્વના અભિનંદકોમાં લોકાન્તિકોત્તુ નામ આમજ કરાય છે.

આ વાત જ્યારે વિચારવામાં આવશે ત્યારે ૫ થી ઉમાસ્વાનિવાસકલ મદારાજના વાસ્તવનુ ગરબ આગુમ પડશે ૫૦ થી ઉમાસ્વાનિવાસકલ મદારાજ જણાવે છે કે અગ્નિનિગમનગરવાઃ સંગૃહીત્વાગ્નિવેદ્યંકો અર્ધાગ્ર મધ્ય જગવાન મદાવીર મદારાજે દીક્ષા મદજ્ઞ કહી તેની પડેલાં અમજ્ઞ જગવાન મદાવીર મદારાજના દુષકલત્વનું અભિનંદન ઇન્દ્રની કાયે લોકાન્તિક દેવોએ કયું હનુ.

આ કહેા પર જ્વાહરજ્વને વલકિચિત્ સમજનારા લોકો સમજી શકશે કે ઇન્દ્ર યજ્ઞની કાયે સદ યજ્ઞનેા યોગ કરેલો છે અને તેથી ઇન્દ્ર નામ યોજ્ઞ જે, અને લોકાન્તિક યજ્ઞ મધ્યા કિવાપાની કાયે જાણનારો છે, અને તેથી તે લોકાન્તિક યજ્ઞ મુખ્ય છે.

એટલે આપું કયું કે ત્રિલોકનાથ તીથ કરે જગવાનેની પ્રમજ્યાને અંગે ઇન્દ્ર મદારાજ કરતાં લોકાન્તિકોત્તુ સ્વાન આમજ પડનું છે, તેથી તે મુખ્ય છે.

છે, માટે મોક્ષ જવાની અપેક્ષાથી તેમજ ક્ષેત્રના પ્રભાવની અપેક્ષાએ આપું મદાવિદેહ ક્ષેત્ર સિદ્ધશિલાતલ તરીકે માનવાની ફરજ પડે. માટે જોમ સમજાય છે કે તેઓએ એક બીલો વિશિષ્ટ હેતુ ભેટે જણાવ્યો છે, અને તે એ કે જેમ દેવલોકની અંદર જોડાવનારી અને જમવાન જિનેશ્વરને પણ તીર્થ પ્રવર્તા વચાની વિનંતિ કરનારો વગેરે માત્ર પ્રદેવલોકમાં જ છે. ભે કે હોતક વિગેરે દેવલોકના દેવતાઓ તે પાંચમા દેવલોક કરતાં ઘણાં જ ઘટના નંબરના છે અને ઘણા પ્રભાવશાલી પણ છે, છતાં પણ જોમ હદી શદીએ કે તે ત્રિલોકનાથ તીર્થ'કર જમવાનના યાત્રા-નની પ્રવૃત્તિને અંગે તીર્થ લાગણી ધરાવનારા લોકાન્તિક દેવતાઓ છે. જેઓ કે તીર્થ પ્રવર્તાવવા માટે ત્રિલોકનાથ તીર્થ'કર જમવાનને વિહગ્નિ કરે છે. તેથી તીર્થ'કરોની પ્રમજ્યામાં મુખ્ય સ્થાવના ભગિનિદેહમાં લોકાન્તિકોત્ત' નામ આગળ કાચ છે.

આ વાગ અપારે વિચારવામાં આવશે ત્યારે પૂ મી ઉમા-સ્વામિનાથકળ મદાસાજના વાકવટું તાવ આગમ પદ્યો પૂ મી ઉમાસ્વામિનાથકળ મદાસાજ જણાવે છે કે ભવિન્નિદનગુપ્તગચ્ચઃ સંત્રેલ્લિકાન્તિકોત્ત'કેઃ અધોગુ યમલુ જમવાન મદાવીર મદાસાજે દીક્ષા ઘટલુ હદી તેની પહેતાં સમલુ જમવાન મદાવીર મદા-સાજના મુખલવટું ભગિનિનંદન ઇન્દ્રની સાથે લોકાન્તિક દેવોએ રચું' હનુ.

આ વર્ણે પર બ્યારણને વલ્લિભિત્ત સમજનારા લોકો સમલુ શરણે કે ઇન્દ્ર શબ્દની સાથે સદ શબ્દને યોગ કરેલો છે અને તેથી દેવ નામ એવું છે, અને લોકાન્તિક શબ્દ મંદીપા કિવાપાની સાથે લાગનારો છે, અને તેથી તે લોકાન્તિક શબ્દ મુખ્ય છે.

જેટલે રીઝુ' ઘડુ' કે ત્રિલોકનાથ તીર્થ'કર જમવાનોની પ્રમજ્યાને અને દેવ મદાસાજ કરતાં લોકાન્તિકોત્ત' સ્થાન આગળ પાડું' છે, તેથી તે મુખ્ય છે.

1992

શ્રી મુનુભાઈ પાતિલ સંસ્થા-
શ્રી યુનુસ, શ્રી

श्री गुरुदेव,

श्री भद्र धारणी (आश्विन क)

શ્રી અરુણ દારૂ સુપ્રસાદ
શ્રી સતીશભાઈ સુપ્રસાદ
શ્રી રામ (સુપ્રસાદ) સુપ્રસાદ

[illegible]

(continued)

[illegible]

१. १९५५-५६ में १०० करोड़ रुपये का बजट
 २. १९५६-५७ में १२० करोड़ रुपये का बजट
 ३. १९५७-५८ में १४० करोड़ रुपये का बजट
 ४. १९५८-५९ में १६० करोड़ रुपये का बजट
 ५. १९५९-६० में १८० करोड़ रुपये का बजट
 ६. १९६०-६१ में २०० करोड़ रुपये का बजट
 ७. १९६१-६२ में २२० करोड़ रुपये का बजट
 ८. १९६२-६३ में २४० करोड़ रुपये का बजट
 ९. १९६३-६४ में २६० करोड़ रुपये का बजट
 १०. १९६४-६५ में २८० करोड़ रुपये का बजट

શ્રી આચાર્યોગ નિયુક્તિ (ભાવના અધ્યયન)માં નંદી-
ચર દીપ, અષ્ટાપદ, (ચરમ નિર્વાણ ભૂમિ), ઉત્તમધંતગિરિ,
(નેમિજિનેન્દ્ર દીપ્તાદિ ભૂમિ), ગભમપદ, તક્ષશિલા, (ધર્મચક્ર),
અદિવચ્ચા, (ત્યાં ધર્મોન્દ્રે પ્રભુ પાર્શ્વનાથનો મહિમા કયો,))
વધાપતંગિરિ, (ત્યાં ભગવાન મહાવીરની નિશાએ ચમરનો ઉત્પાત
થયો) આદિનો ઉલ્લેખ છે.

શ્રી સ્થાનાંગ સૂત્રમાં નંદીચર દીપ અને અંબનગિરિનો
ઉલ્લેખ છે.

શ્રી જ્ઞાનાસૂત્રમાં વિપુલાચલ, પુંડરીકગિરિ, સમીપશિખર,
ઉત્તમધંતગિરિ (નિર્વાણ)નો ઉલ્લેખ છે.

શ્રી અનુત્તરાપપાતિઠ સૂત્ર-શ્રી અંગગદ દશા સૂત્રમાં
શ્રી વિપુલાચલ, શ્રી શત્રુંજય, શ્રી સદનાથવનનો ઘણી વાર
ઉલ્લેખ છે.

શ્રી મદ્ય વ્યાકરણ (આશ્રય ઠાર)માં નીલકવ પલનનો
ઉલ્લેખ છે.

શ્રી અનુયોગ ઠાર સૂત્રમાં સિદ્ધશિલાનતનો ઉલ્લેખ છે.

શ્રી ઉત્તરાધ્યયન સૂત્ર (શ્રી નેમિચંદ્રીય દીપ્તા)માં
સિદ્ધાંત (શત્રુંજય) અને રવિપાચલ (નિર્વાણ)નો ઉલ્લેખ છે.

આ પ્રમાણે આશ્રયોમાં નીચેની નોંધ છે.

આ ઉપરાંત ૫૦ આઠ શ્રી જિનપ્રબન્ધોરિ ૩૦ સ્થિત
વિવિધ નીચેનામાં નીચે મુજબના નીચેની નોંધ અને છે.

૧. અજિતપુર	૪ અનુદિગિરિ	૭ અષ્ટાપદ
૨ અપાપાપુરી	૫ અવન્ત	૮ અદિવચ્ચા
૩ અધીપ્તા	૬ અરવલ્લિ પર્વત	૯ અમરુત

૪	પાપામઠ	ગત યોગીશીના શ્રી નમોશ્વરાદિ ૮ પ્રભુ
૫	કાશદેવ	ત્રિભુવન મંગલ કલશ શ્રી આદિનાથ.
૬	પારકરદેવ	શ્રી આદિનાથ.
૭	અધીપતિ	શ્રી સ્વમદેવ
૮	કોદણપુર	ધીવજમૃત્તિકામય શ્રી ભરતેશ્વર પૂજિત ભુવનલિસક શ્રી આદિનાથ જીવંતસ્વામી શ્રી સ્વમદેવ.
૯	મોપારક	શ્રી ભરતેશ્વરકારિત શ્રી ગુમાદિદેવ.
૧૦	નગરમદારધાન	ગોમટદેવ શ્રી બાદુબલી.
૧૧	હસિજાપથ	ગોમટ શ્રી સ્વમદેવ.
૧૨	હત્તરાપથ (હસિંગ કેશ)	
૧૩	ખંજારગઢ	શ્રી ઉમેચેન પૂજિત શ્રીદિનીમુકુટ શ્રી આદિનાથ
૧૪	મદાનગરી	દ્વિવિહાર-મૃગનાથક શ્રી આદિનાથ પ્રભુ.
૧૫	પુરિમનાલ	શ્રી આદિનાથ પ્રભુ
૧૬	નદાગિજાનગરી	શ્રી બાદુબલી નિર્મિત શ્રી સમંચક.
૧૭	મોક્ષગ્રીષ્	શ્રી આદિનાથ પાદુશા.
૧૮	કોદણપાક પાન	શ્રી મદોદરીદેવનાંજલપૂજિત માલિકદેવ શ્રી સ્વમદેવ પ્રભુ.
૧૯	મંચા-ધમુના ત્રિવંશી સંજમ	શ્રી આદિકર મદલ.
૨૦	અધીપતિ	શ્રી અજિતનાથ પ્રભુ.
૨૧	ચંદ્રી	શ્રી અજિતનાથ પ્રભુ.
૨૨	વાલ્મીકિ	શ્રી પિંડ કાદિ રિ.શા શ્રી અજિતનાથ પ્રભુ.
૨૩	અંજલિ	શ્રી પ્રદો-ક દેવનાંજલપૂજિત શ્રી અજિતનાથ પ્રભુ. શ્રી રા.નિનાથ પ્રભુ.

૪૧	વિંધાદ્રિ	શ્રી એર્ધાસનાથ પ્રભુ.
૪૨	મહાપતિરિ પર્વત	
૪૩	ચંપાનગરી	વિશ્વતિલક શ્રી વામુપૂજ્યસ્વામી.
૪૪	કાંપિષ્યપુરી	મંગામૂળવર્તી શ્રી વિમલનાથ પ્રભુ.
૪૫	સિંદપુરી	શ્રી વિમલનાથ પ્રભુ.
૪૬	મયુરા	ચમુનાદ્રહવર્તી શ્રી જનતનાથ પ્રભુ.
૪૭	હાસવતીનગરી	સમુદ્રવર્તી શ્રી જનતનાથપ્ર.
૪૮	શાકપાત્રિ	શ્રી જનતનાથ પ્રભુ.
૪૯	જયોધ્યા સમીધે સ્તનવાલેપુર.	નાગમદિત શ્રી ધર્મનાથ પ્રભુ.
૫૦	દિગ્ધિધાનગરી	શ્રી સાંતિનાથ પ્રભુ.
૫૧	કાંઠાપુરી	" "
૫૨	પાનાલ કાંઠા	" "
૫૩	ત્રિપુટતિરિ	" "
૫૪	મંગા-ચમુના વેણી કાંઠા	શ્રી કૃષ્ણનાથ પ્રભુ શ્રી જનનાથ પ્રભુ.
૫૫	શીવર્વન	શ્રી મરિકનાથ પ્રભુ.
૫૬	કૃષ્ણકાંઠપુર	જનકસ્તનશૂદ્ર શ્રી મુનિમુગતસ્વામી.
૫૭	મનિધાનપુર	શ્રી મુનિમુગતસ્વામી.
૫૮	જયોધ્યા	" "
૫૯	વિંધ્યામહાપર્વત	" "
૬૦	માલિકાક દંડક	" "
૬૧	જયોધ્યા	કોઇ તીર્થસ્થ શ્રી નેમિનાથ પ્રભુ.
૬૨	શીવપુર	શ્રી નેમિનાથ પ્રભુ
૬૩	કાંજનીથ	શ્રી નેમિનાથ.
૬૪	પાટલાનગર	શ્રી નેમિનાથ પ્રભુ
૬૫	મયુરા	" "
૬૬	હારિકા	" "
૬૭	સિંદપુર	" "

૬૬	મનુ'કંક	શ્રી મહાવીર પ્રભુ.
૬૭	પ્ર'કરવલ	શ્રી "
૬૮	શ્રીમાલપતન	શ્રી "
૬૯	ઉપકેશપુર	શ્રી "
૧૦૦	પ્ર'કરમા	શ્રી "
૧૦૧	અત્મપુર	શ્રી "
૧૦૨	દંકા	શ્રી "
૧૦૩	મંજાદ્દ	શ્રી "
૧૦૪	અરધાન	શ્રી "
૧૦૫	વીનમય	શ્રી "
૧૦૬	અંધાપુરી	શ્રી "
૧૦૭	અજાજાપુરી	શ્રી "
૧૦૮	પ્ર'કર પર્વત	શ્રી "
૧૦૯	નરિવદન	શ્રી "
	કોટિ ભૂમિ	
૧૧૦	વિભાગિનિ	શ્રી "
૧૧૧	રાજગૃહ નીચં	શ્રી "
૧૧૨	દેશામ પર્વત	શ્રી "
૧૧૩	દેશજાતિ	શ્રી "
૧૧૪	અજાજા નીચં	૧૪ નીચંકરો.
૧૧૫	અમિતશિખર નીચં	૨૦ નીચંકરો.
૧૧૬	દેશ કરાવર	૭૨ "
૧૧૭	કોટિચિતા	કિલિફર

આ રીતે વિવિધ તીર્થોના નામોની સાથે મુજબ કવિએ
કવોની કાવ્ય વિશુદ્ધિ અર્થે જણાવી છે.

આવા તીર્થોની યાત્રા કરવા આરે પુણ્યવાન કવિઓ: મન-
મન થવથી તાજર દેવ તે જ્વાળાવિહ છે

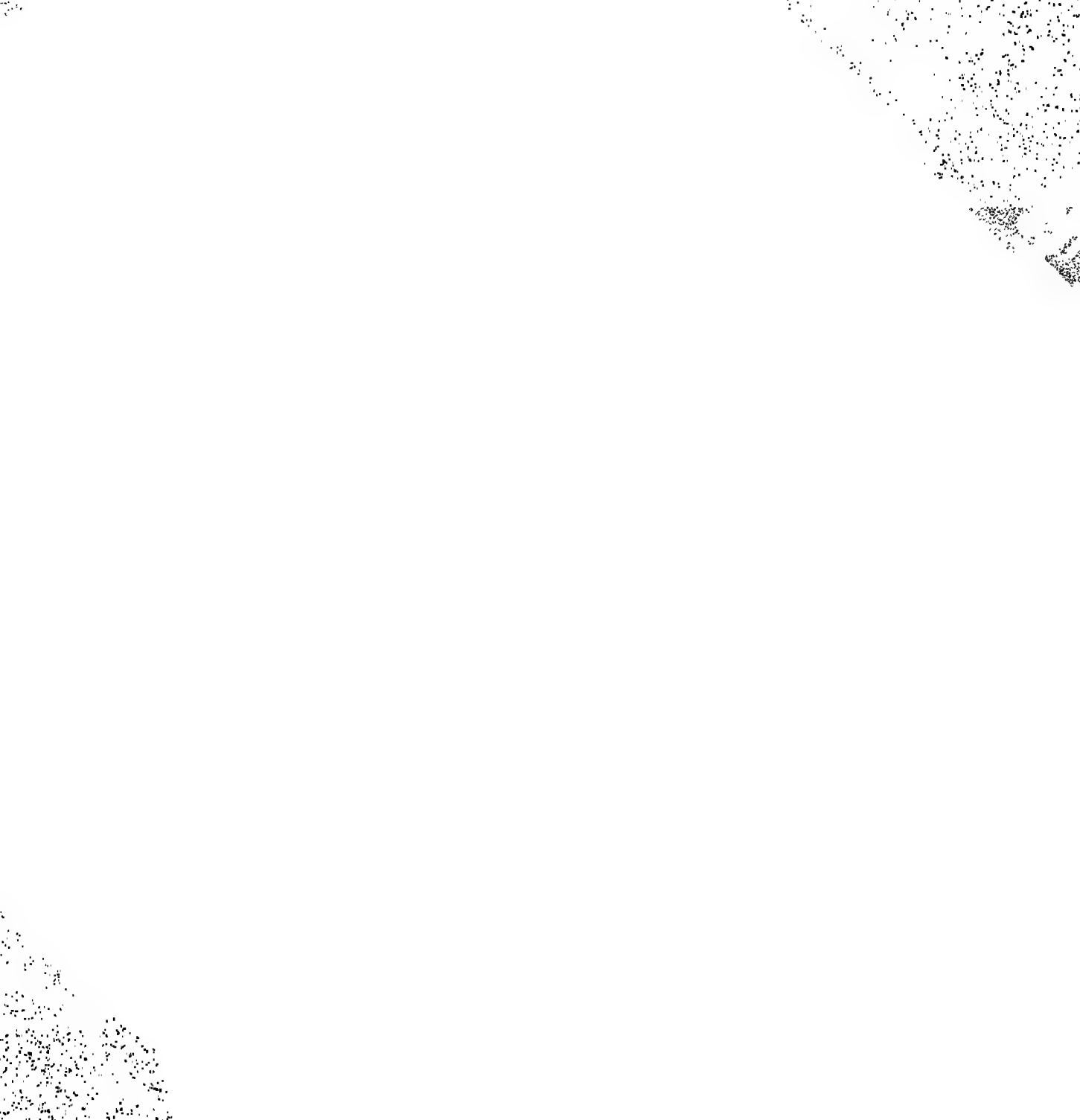

૯૬	મત્તુંદક	શ્રી મહાવીર પ્રભુ.
૯૭	મુંદરધલ	શ્રી "
૯૮	શ્રીમાલપત્તન	શ્રી "
૯૯	ઉપકેશપુર	શ્રી "
૧૦૦	કુંદશામ	શ્રી "
૧૦૧	સત્યપુર	શ્રી "
૧૦૨	ટંકા	શ્રી "
૧૦૩	મંમાદક	શ્રી "
૧૦૪	મરણધાન	શ્રી "
૧૦૫	વીનમય	શ્રી "
૧૦૬	ચંપાપુરી	શ્રી "
૧૦૭	અંખાપાપુરી	શ્રી "
૧૦૮	પુંડ પર્વત	શ્રી "
૧૦૯	નંદિવર્દન	શ્રી "
	કોટિ ભૂમિ	
૧૧૦	વૈભાવમિત્રિ	શ્રી "
૧૧૧	રાજગૃહ તીર્થ	શ્રી "
૧૧૨	દેશાનુ પર્વત	શ્રી "
૧૧૩	રાહચારિ	શ્રી "
૧૧૪	અબ્દાપદ તીર્થ	૧૪ તીર્થકરો.
૧૧૫	સમિતિઅર તીર્થ	૨૦ તીર્થકરો.
૧૧૬	દેવ સરોવર	૭૨ "
૧૧૭	કોટિશિલા	કિલિસેર

આ રીતે વિવિધ તીર્થોના નામોની નોંધ મુજબ કવિશ્રી
જનોની કાવ્ય વિગતિ અર્થે જણાવી છે.

આવા તીર્થોની યાત્રા કરવા આગે પુણ્યવાન કાવિશ્રી તત્ત-
મન ધનથી તત્પર દેવ તે સ્વાગતિ છે

આવા અનેક કાર્યોથી યાત્રા કરવાના મનોરથવાળાઓ પોતાના યાત્રા સંજ્ઞાથીના મનોરથો પૂર્ણ કરવાને ભાગ્યશાળી થઈ શકતા નહોતા.

આ વસ્તુસ્થિતિને વિચારનારો મનુષ્ય સહેજે સમજી શકશે કે ભાવિ જીવેને નીચેની યાત્રા કરવાનું સાધન તેવા કોઈ સ્વર્થ અને શબ્દમાં હાગવગવાળા હોવાની સાથે કુદરત અને સાધન સંપન્ન થાય તેવા સંઘર્ષો દ્વારા જની શક્ય હતું.

જનમાન કાળે પણ સંઘર્ષયાત્રા જરૂરી છે ?

આ ઉપરથી પ્રાચીન કાળમાં જ સંઘ દ્વારા નીચેના યાત્રાની જરૂર હતી, પરંતુ જનમાનમાં તેવી કોઈપણ જાતની મુશ્કેલી નથી, માટે સંઘસમુદાયે યાત્રા કરવા માટે સ્વયં કાઢવા જો જરૂર નથી, જેમ ધારવા કોઈએ મનને મોઝગું કરવું નહિ. કારણ કે જેવી રીતે સંઘમાં યાત્રા કરવા આવનારાઓના લાભ અને સગવડના માટે સંઘસમુદાયે યાત્રાની જરૂર મળીને સઘ કાઢવાની જરૂર જણાય, તે રીતે આખા કુદરતને સાથે યાત્રા કરાવવાની પણ તેટલી જરૂર છે, તેમ જ દરેક બાંધે સમજીનેના ઉદારની પણ જરૂર છે.

સંઘયાત્રાના વિશિષ્ટ લાભો.

જળી જુદા જુદા કામોના નેત્રોના ઉદાર, ઉપાધવને ઉદાર, સાધર્મિકને પરસ્પર સમાગમ, પરસ્પર સાધર્મિક પ્રેમની વૃદ્ધિ, સમજાયેલી પરસ્પર અનુમોદના, સામુદાયિક દેશને અને કે પ્રાન્તને અંગે કે નીચેને અંગે સીદાના જર્મ કાષીને ઉદાર, નીચેની આપનિઓતું અણપણું. નીચેની આપનિઓ:યા પરસ્પર સદાચારીના, પ્રતિજ્ઞા અને પ્રતિનયરે સધર્મિક વાચકવને: પરસ્પર હાલ, અનેક રથોને કુનિમદારાઅંગે ને વાચક કરવાને: લાભ અને તેમની વાતને અણ કરવાને લાભ નેત્રી ને હાલ:

આ વિગેરેનો વિચાર કરવાથી જો અંગે પણ વાચકના દૃઢ-
ધર્માં સ્ખલનતા વધી દશે તો સંઘ-ધાત્રાના કાર્યથી સ્વપ્ને પણ
વિરૂદ્ધતા દર્શાવી શકશે નહિ.

યાદ રાખવું કે વર્તમાન રાજમાં પણ સંઘધાત્રાના પ્રયાણ
વખતે દલરો અને લાખખો જીવો ધર્મની પ્રશંસા કરે છે અને
તે પ્રશંસા સંભળીને મદદાદીન જૈનાભાગ્યોના પેટમાં ત્રીન ધર્મની
ચઠની ઘાય તેની બળવરા ઘાય છે, તેના જ બખાજા તેઓ
સંઘ નહિં કાલવાના નામે કરે છે.

મદદાદીન જૈનાભાગ્યોની ખોટી દલીલો.

કદાચ તેઓ જોમ કહે કે વર્તમાન સમયમાં સંઘધાત્રાની
કુપયોગિતા માનીએ તો પણ બ્યાવકારિક સિદ્ધાન્ત અને બેકારીને
રાજવાની પહેલે નંજરે જરૂર છે, મારે તે તરફ જ મીલકત
ધારીએએ હાથ લંબાવવો જોઈએ. આવા પ્રતાપના સમાધાનમાં
સમજવું જોઈએ કે પ્રથમ તો સંઘપતિ જેવા ધર્મધંડાગુઓ
નરકથી જ બચકરે-બચકરે બ્યાવકારિક કેલવણીને પણ મારા
રૂપમાં કળેજન મળેલું છે, અને બેકારી રાજવા મારે અગર
રેલકંઠ, મારી વિગેરેની વખતે પણ તેવા ધર્મપુરધરાએ જ
મરદ કદેલી છે, કરે છે, અને તેઓ જ કરી, જોમ યામક તિ,
અને તેવી રીતે હાથ લંબાવવાવાળાઓ જ પોતાના બાતમાના
દહાવને મારે જૈન શાસનની પ્રભાવના કરવા કાલ સંઘધાત્રા કરી
પોતાની અને યાત્રિકોની છાંદગી મરજ કરે છે.

પરંતુ મદદાદીનેને જો દલ કરવાથી મળી મયો કે પાસા
પિસાનો બધ જીએ અનુબધ પોતાની મરજથી કરે તેમાં બખાજા
મદદવા, જોટું જ નહિં, પણ જીવ અનુબધની માર્દિની રાજન
પોતાની મરજ પ્રમાણે ખરચાવવા મારે પીકેટીક જેવા અને
કુંડામજ જેવા વર્ગોએ અમલમાં રૂબા પુટાજીએ જૈન બંધી

-તે દેવદ્રવ્યને ઠીકાવવા માટે તૈયાર થયો.

-તે દહેશં અને તીર્થોને ખોઈ નાંખવા તૈયાર થયો.

-આ બધું તમારા શિક્ષણનું પરિણામ દેખીને ધર્મિષ્ઠ શ્રદ્ધા મનુષ્યોએ તમારી તરફ ડગલે પગલે દિન-પ્રતિદિન વાર-તરેવારે વિધાર વરધાવવો શરૂ કર્યો છે.

જે તે વિધારને તમારે દાખવો દોષ તો ઈનર પંથવાળા તમારા બાપજીએ જેવી રીતે દુનિયાના બધાવદારથી ઉઠતા અને નિંદનીય એવા પણ દેવ અને ગુરૂને માટે લનતોડ મદેનત કા નાશ થવા સાથે તન મન અને ધનનો લોગ આપનારા થવા છે. તેવી રીતે અત્યુચ્ચ હરીને પણ તમારે સન્માન આપવાની જરૂર છે.

ધર્મી અનુધ્યાના દોષ જોનારા સ્વભાગ-ભૂતેતા છે.

એક વાત વાચક તુરં વિચારવાની છે કે જ્યાં જ્યાં વરસથી આવદારિય શિક્ષણ લઈને અનેક મૈત્રં તૈયાર થવા છે, તો હવે આવા જ્યાંસ વર્ષ જેવા સમયમાં પણ શિક્ષણ પામતાઓ શિક્ષણની કદર જણીને શિક્ષણને સ્વાધર્મો બતાવી શકતા નથી, એટલું જ નહિ, પણ શિક્ષણની સ્વધર્મોની પાંખપાંખ જેવી રીતિ દાખી શકતા નથી, તેવા શિક્ષણની સમજદાર મનુષ્ય એક બંધે પણ કિંમત ન કરે તેમાં શિક્ષણ અને શિક્ષિતોનો જ વાંક જણી શકાય.

દાનવીરોને અને ધર્મિયોને દોષ સહાનુભૂત મનુષ્ય જ્યાંસ વાચની દહીકતને દેખવાને માટે પાત્રની આંખ મુઠાઈ બેઠો છે, એમ કહેવું બેઠ્યો.

બીનિકવાદી શિક્ષણના વિચારનારોની અનોદશા.

આશ્ચર્યની વાત છે કે શિક્ષણ પામી વરસે દેશીક શ્રદ્ધા

ચરીરના ડોહપણુ કામમાં જોની અચર જ ન સોય, જે વાત આ હાલથીર મિત્રોએ જરૂર સમજવી દીધી છે.

સંઘપતિની પવિત્રતમ-ભાવનાની-પરંપરા.

ધાર્મિકતા નેતા તરીકે બહાર યનારા મનુષ્યને તોડેા મંધપતિ નામથી ઓળખે છે તેમાં ટોડેા સઘ (આવક સંઘ)ના પતિ=રખેલાસ તરીકે ગળીને તેને સંઘપતિ કહે છે. છતાં તે પવિત્ર પુરૂષ તો “મંધ જ માટે પતિ=માલિક છે.” જોવી શક્ય નથી તેનાને માટે હમણાં થેલો સંઘપતિ યજ્ઞ માની લે છે, તેથી સંઘપતિ તરીકે બહાર મથેલો અભ્યાસ કરતે ને પત્ર લે પ્રતિદિન સંઘપાત્રના હરેક ધાર્મિક કળિ કરે છે.

જે તે જોડેા જ સંઘના માલિક તરીકે મંધપતિ રોગ તો ધાર્મિકોએ જ તે સંઘપતિની કળિ કરવાની રહેત. પાત્ર વર્તનમાં તો સંઘપતિ અચનાકિયે મર્ગ પ્રકારે સંઘની કળિ કરે છે.

જોડેા સંઘપતિ જેમ પચપરમિયોને આવાચ મરો છે તેવી રીતે સંઘમાં સાથે આવેલા ધાર્મિકોને પણ આવાચ-વિધી ભુલે, છે. ડોહપણુ સંઘપતિ યનાર અભ્યાસમાં માથે આવેલા ધાર્મિકો ઉપર આધિપત્ય બાજવવાની રચને પણ વાંધા કરેલી દે ની નથી, તેમ જ સાથે આવેલા ધાર્મિકો સંઘપતિને સ્વામી તરીકે બને થાને તેના સેવક તરીકે માનવાને ડોહ વિવજ તેવાર મરો નથી, બને યના પણ નથી.

અરી રીતે તો સંઘપતિ સંઘની કળિ બને દાખલના અદિકા માટે હરેક મર્મ હનનિના કારી કરતો ત્રીકરેકા કરવાનું અવાજ દારી સમજતો દોષ છે.

સંઘપતિ થાને કારી રીતે કમજ છે કે દુષ્ટ કે વિનુ મુલ બીજા જે ડોહપણુ દોષ તો ને આજ કલકલ છે, બને તે

ખાણોની અંદર ઠાઈક જ ખાણમાંથી મળી શકે તેવો દીરો ઠાઈક અવિતબ્યતાના થોડે આંધળાના હાથમાં આવ્યો હોય અને પછી તે આંધળો તે દીરાને ફેંદી દે તો તે આંધળાને દીરો મળવાનો વખત સુવંધા આવે નહિ.

એવી રીતે આ સંસારગતમાં મહારો આત્મા સુષુપ્ત એકેન્દ્રિયપણામાંથી આંધળાની માફક સખરપટ્ટીએ ચઢ્યો હતો અને અકામ-નિર્જ્વાના થોડે કે અવિગબ્યતાના એકે દુઃખ આ મનુષ્યપણાને પ્રાપ્ત કરી શક્યો છે.

આ મનુષ્યપણું અનન્ત પુણ્યલ-પરાવર્તન મુખી સ્થાવરપણામાં સખર્યો તે વખતે ન તો વિચારવામાં આવ્યું, ન તો તેની મર્યાદા થઈ, ન તો તેને મેળવવા ધારીને પ્રયત્ન થયો ?

એટલું છતાં પણ આશ્-મનુષ્ય શિવાયના મનુષ્યની અને તિથિ-ધારિકની જાણે એટલી જાણી છે કે જેમાં સખરના આત્માને આશ્ફિત્રે મનુષ્ય જાણી પ્રાપ્ત થવાનો મજબૂત નથી. એમ નહિ તો ઉપરે દુઃસખ તે છે જ.

આ વસ્તુસ્થિતિ ત્રિલોકનાથ-તીર્થજી અમરનુવા વગેરે દ્વારા સંપૂર્ણ રીતે જાણ્યા અને ખાખ્યા પાળી આ મનુષ્ય જાણું છુપાયેલું કરવાને માટે એ દુઃખ તૈયાર ન થઈ તેના દુઃખરખર એકેન્દ્રિયાદિક અધમ લોકો કરતાં પણ અધમ કેટલા સજાઈ.

જગતમાં પણ આમાન્ય નિયમ છે કે મુખ મનુષ્ય દલવા માટે દીરો કંઈ દે તો તેની એટલી દાંતી આવ નહિ, તેવા કરતાં એ દીરાનો વેપારી દલવા માટે દીરાને દારી જવ તો તેની મરહરીનો પાલ રહે નહિ.

તેવી રીતે "છી વિનેશ્વર અમરનુવા લોકના દ્વારા આ મનુષ્ય જાણી દુઃખલગ છે" એમ અજવ રાગો દુઃખે છે જ.

લેવાને માટે સક્ષિતમાન થઈ શકતો નથી તો તે પ્રાદેશીય-
આવશ્યકને ખસેડવા જિન-શાસનની પ્રભાવના-અનુભાવના કરે.
તીર્થયાત્રા આદિ કાયો યથાશક્તિ બચી રીતે કરવા યોગ્ય.

અર્ધચિતિ યનારા

અર્ધચિતિધરને સાથી વંદન પૂજન કરે છે ?

યાદ રાખવું કે અર્યઃગ્રંથોને કે દેશ વિદ્યનિર્ણય કરે.
વિદ્યનિ લેવાની દરેક ક્ષણે ભાવના દોષી જ હોય છે.

તો અર્ધચિતિ લેવાની ભાવના લે કે
દોષ તો તે આત્મામાં અર્યઃગ્રંથોને છે, એક
પણ શાસ્ત્રકારો ના પાડે છે, વનમાન કાલમાં
ધારી, ચારિત્રથી શ્રેણીઓ, નમનમાવના બધામાં કે
શ્રેણીઓને વિચારક કોટિમાં મૂકી અર્યઃગ્રંથોને
બંદાર હાવવા માગે છે.

પણ તેઓએ ધ્યાન રાખવું એમણે કે કેવળ
જીવોવેલા મૂળ્ય મહારાજ અને માર્ગિક મહારાજ
અને ક્રિયાવાદી તરીકે ગણાયલા આનંદ
મહારાજના શાસ્ત્રોમાં કહેલી મહારાજાનું
પણ નિર્દયક પાસના નહોતા.

ધ્યાન રાખવું કે સાચો પરામિત
એવા પંચ-મહારાજવારી તામુક
કેવળ અર્યઃગ્રંથોને ધારણ કરનારા
વિચારકની ઉચ્ચતા ઉચી કેવી
કરના હતા, અને પોતાની સર્વ
આસક્તિના કારણે છે. એક
પાસનામાં એકવાર કરવા પડે છે.

આપારમાં જે અનુકૂળતા થઈ અને અને જે કદિની પ્રાપ્તિ થઈ તેનું ફલ શું ? કેમકે જો આ કદિ કે જે બાહ્ય, અનિત્ય અને પુણ્યથી મળવાનાળી છે, તેવી કદિથી અન્તરંગ, નિત્ય-સ્વરૂપ, અને આત્માને બધોઈપિથી પાર હતાવનારો જોવો સમં મેળવી સમર્થ તો તે કદિનું સાચું ફલ છે.

આમાન્ય રીતે નદીના કાંઠ ઉપર બેઠેલો કુતરો તરફવાને પાળી પીવા ન દે અને તે પાળી અન્તે સમુદ્રમાં જઈ ખાઈ સમ ભપ. તે વખતે તે કુતરાની કુદતા જ આપણા ધ્યાનમાં આવે, તેવી રીતે હું પણ જે આ ધનને મેળવી શક્યો છું, તે ધન આમણા બને તો હાં જવાનો જ નથી, પાંગ-પચીસ દબાર કે પાંચ-પચીસ લાખ પણ ! વધારે હશે કે ઓછા ! તો તે બધું ગ્રહેલીને જ રદારે ઘાલવા જવું છે ! તો જે કદિની સાથે અવિધ્યમાં સર્વથા વિશેષ ધનનો છે, તેવી કદિની સફલતા તીર્થયાત્રાદિ દ્વારા કેમ ન કરવી ?

સંપત્તિના સદુપયોગની વિચારણા.

નાશબંન અને અવગ્રહ છોડવી પડે જોવી લાભાન્નરાયના સ્થોપચમથી મળેલી કદિનો ઉપયોગ આત્મામાં જ રહેનારા કોઈ દિવસ નાશ નહિ પામનારા અને દેહ મોહની પ્રાપ્તિ મુખીના કાંઈનાં મદદ કાનામાં જેવા સમંને મેળવવામાં આશાથી પાળી પાની થાય જ નહિં.

કલ્પ રીતિએ એકં તો અને મળેલી કદિમાંથી જેટલાથી હું સત્યાઈ રહી શકું તેટલી જ કદિ મારા ઉપયોગની ગણાય. શાળના શાળમાં કોરોડો મળુ જનાજ દોષ, કોરોડો મળુ હુમરાં દોષ અને દબારો એજન જેટલી જમીન દોષ, છતાં પણ તે શાળને ઉપયોગ લાભક તો ફલક દેર જનાજ, એક એટી હુમરાં અને કાંડી મળુ દાહબાજ જમીન છે, તેવી રીતે અને રદાય

તેમ ન દોષ તો આટલો જણી કાળ સંસારમાં રખડવાનું
જનન નહિં.

સમુદ્રમાં જે પવન વાય છે, તેની વિદ્યા નિયમિત રહેવા પામી
તો દરાય તેમાં પૂર્વ છેડે પૂર્વદ્ અને પશ્ચિમના છેડે સમીતા
નાંખી દોષ તો પણ કાલક્રમે જોઈતાં થવાનો અને મમીલાના
મુગ્ધનો ઉદ્ગમાં પ્રવેશ પામવાનો વખત આવે. પરંતુ આ સંસાર
જીવનો પવન જોવો વિચિત્ર છે કે નવેશક મુખી સદી ગમેવાને
તો કાંઈ તરફ લઈ જવાને માટે ગરક અને પણ ખરી અને ન
પણ બને.

હીંદ પૂર્વ મુખીના મુગ્ધજાનને ધારણ કરનારા મદાનુભાવો કે
જેઓ સંસાર-સમુદ્રથી ભવ્ય મુખેને તરવા માટે વાનપાગની
મદદ સારે છે, અને જેઓ નિઃશયથી સમજાવે દેવ છે, તેવા
જોને પણ સંસાર સમુદ્રનો પવન કોઈકે કોઈક વખત સ્વેદી
ભરી જલ્દી રજામાં લઈ જાય છે કે “પરંતુ મોટા પુત્રમાં અને
ભાઈ મદેનત પાછીમા” કહેવનની માફક પાછા નિર્મોહવાસમાં
તેને ફરી કે છે.

સંસાર-ચક્રના પવનની પરિસ્થિતિ.

મનાપર્થક સરખા આવીનિષ્ઠ પદાર્થને દેખાવનારા ભવાવસ્થા
જાનને પામેલા મદાનુભાવોને પણ આ પવન કોટલો જણી કાળ
ફૂલના કમરોનો ભાગ છે કે તે મદાનુભાવોને પણ નિર્મોહ વાસમાં
જવું પડે છે વળી મોદનું જ કમરો કે જે કમરો કમરો ન જાહેર
છે, અને જેવું જાહેરુ આપુ જમન નાની રહેડું કે તેવા
મોદનું જાહેરુ અને જાહેરુ ફરી દેવના અને કોટલોની કમરો
દેવના જાહેરુ જોવા પવિત્ર વાસાવવાન-અ. વિષયે. પદેદા
મદાનુભાવોને પણ આ સંસાર-ચક્રને પવન જોવા દેવાં મુદ્દવિ
અને કાંઈ કોઈ વરતુ કાલ. અવડે છે કે જેને ફરી તેજ

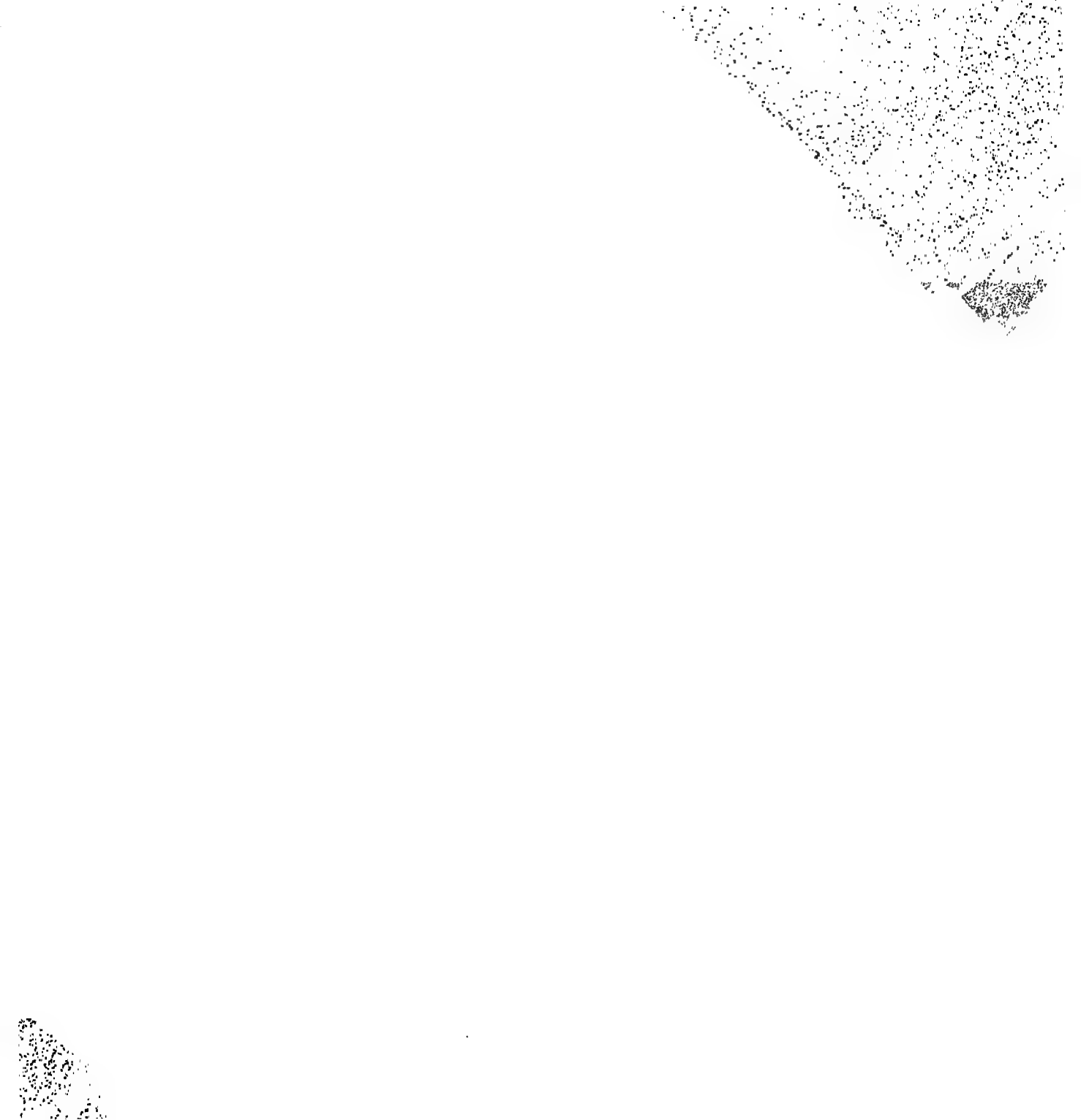
પ્રવર્તે છે, પરંતુ તે વ્યવહારનું ફલ સાધારણ રીતે જે લશ્મીની પ્રાપ્તિ જણાય છે, તે લશ્મીની પ્રાપ્તિનું ફલ એ હું ચંદ્રનું ન હું તો લાભાન્તરાયના સયોપશમની પવિત્રતાથી કયેલી લશ્મીની પ્રાપ્તિ ખાસ આત્માને માટે તો નિષ્ફળ જ ગણ.

જે લાભાન્તરાયના સયોપશમથી મળેલી લશ્મીથી આત્માના સમયગણનાદિને ઉચ્ચવલ્લ કલનાર કાનાદિક-જનુમની પ્રવૃત્તિ ન હું અને તે લશ્મીને ભર્વાનરે જતાં હું ઠોડી તો જવાનો જ છું એટલે ફળેલો આત્મા મહત્તરદાર્થ ગયો. એમ જ સમજવું એટલે, પુત્રાદિકને આપેલી લશ્મી તેઓના અતરાય કમના સયોપશમને આધીનથમે જ રહેવાની છે. ત્રાપની કલોટાની મિત્ર-વનારા પણ ભીષ્ માત્રતા નજરે પડે છે અને જાય તરફથી વાસનામાં ભીષ્ માત્રવાનું લેનારા છતાં પણ કોઈ પતિની દશાને ધાર્મિકા નજરે પડે છે, માટે જતાનેને માટે મારી આ લશ્મી મેં, કોવી ધારણા કરવી, તે ફેવલ મુખના નિવાસ બીજુ કોઈ જ નથી.

વળી જે લશ્મીનો ઉપયોગ કાનાદિક અન્ધારેં થાય તે જ લશ્મી તે લશ્મી મેં, પરંતુ જે લશ્મીનો ઉપયોગ વિપવ-રવાયની પુષ્ટિ માટે, આફલ-પરિમલની વૃદ્ધિ માટે, અને શમગત, રનેદ-રામ અને દિગ્ગજની વૃદ્ધિને માટે થાય, તે લશ્મી ખરેખર લશ્મી નથી. પણ અલશ્મી છે. શમજ કે તે વિપવ-રવાવાદિને અંગે ખર્ચાયેલી લશ્મી એક તો અલ્પપદું રહે નહિ, અને ભર્વા-નરમાં દિગ્ગજા અને દુર્ગતિના દુર્ગતિને લાવનારી થાય, તે તેને અલશ્મી ન કહેવી તો પછી બીજું કહેવું શું ?

બીજી રીતે યાદ અકારના જીવોની દરજા.

કાંલકમાં જીવો કાર અકારના દેવ છે. કેટલાક જાનુ-અધીવાળા, કેટલાક પાપાનુઅધીપુરવવાળા, કેટલાક પુણ્યનુઅધી-પાપવાળા અને કેટલાક પુણ્યનુઅધીપુરવવાળા.

ઋદ્ધિપણું પ્રકાશિત કરવાનો વખત હોતો નથી, તેથી જ રીતે તેની ઋદ્ધિથી મહારાજાદિક કાચો ન પ્રવર્તતા હોવાથી તે દેવતાઈ ઋદ્ધિને પાપઋદ્ધિ તરીકે પણ પ્રકાશિત થવાનું હોયું નથી, એટલે તે ચારે જાતના સર્વ-દેવતાઓની ઋદ્ધિને કેવલ બોમઋદ્ધિપણામાં જ ફરેવાનું થાય છે, અને આ કારણથી દેવતાપણાના અનતા જવોમાં પણ ઋદ્ધિની સફળતા થઈ શકી નહિ એમ કહેવાય છે.

જે કે દેવતાઓ પોતાની ઋદ્ધિથી જે બોમવિલામો કરે તેને પોતાની ઋદ્ધિનું ફલ માને છે, પરંતુ ફલનું સ્વરૂપ ત્યારે મળાય કે ત્યારે ઋદ્ધિ ઉપયોગમાં આવવા સામે નથી ઋદ્ધિ પામવાનું કારણ બની શકે, પણ તેમ નિષ્ક્રિય તેઓને થયું નથી.

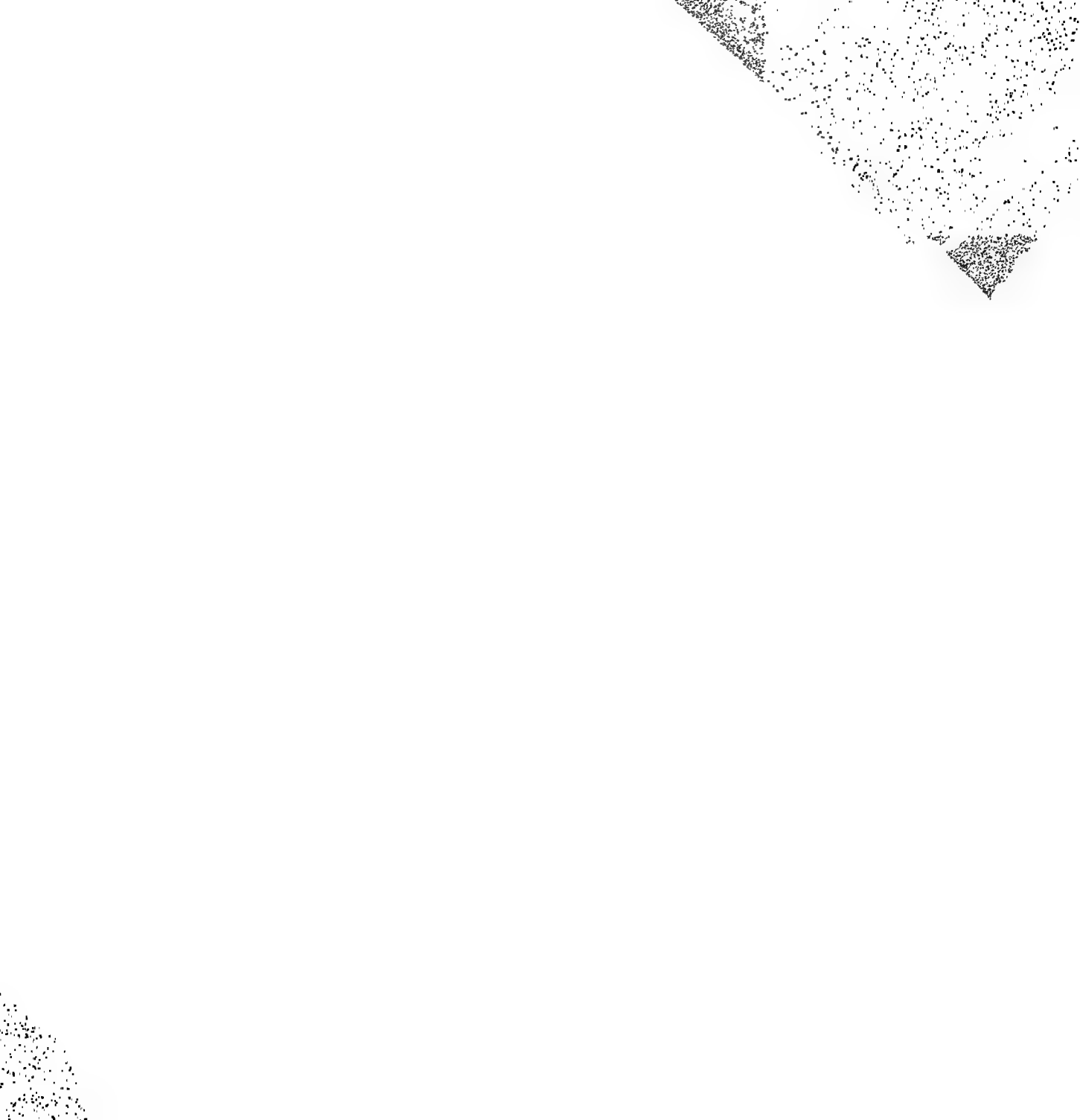
કઈ ગતિમાં ફલથી વિશેષ ને ફલની પ્રાપ્તિ થાય?

જગતમાં બહુમા ફોંટાની વિધિતિ એવી છે કે જે ઉપયોગમાં પણ આવે, અને તેનો શેષ ભાગ તથા વૃદ્ધિ કારણ બને. જેમ આમફલો તેનો રજા આવાના ઉપયોગમાં આવે છે અને તે જ આંખનો બોટલો તથા આમ-વૃદ્ધિનું કારણ બને છે. તેથી રીતે દેવતાઈ ઋદ્ધિ તથા પુણ્યનું અને નવી ઋદ્ધિનું કારણ બની શકતી નથી.

જેન જનતા સારી રીતે જાણે છે કે દેવતા મરીને પુનઃ દેવતા થતો જ નથી, એટલું જ નહિ, પરંતુ દેવતાઓની વસ્ત્રી સંજ્ઞા તો તે ઋદ્ધિના બોમ-વિલામની નીવડાને દીધે એવી અમમરતા કલાંતરમાં પામે છે કે તેઓ પોતાના જ અધૂરપણા દેવતાપણું હોયીને એકેન્દ્રિયપણામાં ફરજત થાય છે, પોતાની વાવડીઓમાં જલપણે ફરજત થાય છે કે કમલપણે ફરજત થાય છે.

બોમઋદ્ધિની આવી એકેન્દ્રિયપણાની ફરજત અધૂર, ફરજતે વિકારવાદી મુક્ત વાચિક-સંપ્રદાયનો નેતા પોતાની ઋદ્ધિને બોમ

પણ પરિશદ એ પાપસ્થાન છે. એટલું જ નહિ, પરંતુ દુર્ગતિમાં પાડવા માટે પરિશદ ગમે જાંધેલી પથ્થરની ચિલા મમાન છે, પરંતુ દયા, વેરાગ્ય અને વિશુદ્ધ શીલવૃત્તિ દ્વારા એ મળેલો પરિશદ સ્વરૂપે પૂર્વે જણાવ્યા પ્રમાણે અધમતાવાલો છે. છતાં પણ જ્ઞાન ભે તે પરિશદરૂપ રૂઢિને ત્ર-પતિની એટલે નહિં પડવાવાળી કદિ ગણવા માટે ઉદય કરનારી રૂઢિ ગમે મં. અને તેથી જ તેવી રૂઢિને પુણ્યરૂઢિ નરીકે ગણવામાં આવે છે.

અર્થાત્ જે ભાગ્યશાળીની રૂઢિને પુણ્યરૂઢિ ગણામા પ્રશાંતિ થવાનું હોય છે તે જ ભાગ્યશાળીને યાચિકમણના નેતા થવાનું મન થાય છે, અને પોતાની રૂઢિનો વ્યય યાચિકમણથી માથ મિંઠની અણિ વિએદેમાં રૂપે ઉપયોગ કરવાનું અને છે.

યાદ રાખવું કે વ્યાપાર-વણજ છે. શ્રીને, થના કામચા મૂઢીને, લાંબી મુદતને માટે નિવૃત્ત થઈને થારાને માટે નીચેલો વર્ગ દોષપણ પ્રકારે સાધમિંઠની પાંખિયા ઉઘામાં વચી નિશિતને ગયા થિવાય રહેનો નથી.

અજ્ઞાનીઓના કુતર્કો.

કેટલાક અજ્ઞાની ધર્મના કાર્યને પેલેવેલો કરવામાં માત્ર પેટપૂજમાં જ મગ્ન બનેલા, ધર્મને થર્મિક નરીકે પાકારનારા, દેવ-ગુરૂ અને ધર્મનું હરહંતુ છુટું અવચન કરનારા હોવા સાથે અદારદિન રહેલાઓ પિતૃના વર્તને દેવન. કાજ મિંઠોનું વારસાધ અજ્ઞાની હોવાને કારણે રૂઢ છે અને પેન.ની સંદેશાઓને ધર્મની અનિવૃત્તિમાં જ રિનઅનિરિન આરત થઈ થર્મ કાષમિંઠ-વાત્સલ્ય હોવા વિદેશવાદ નીચેલો અવચનના પવિત્ર રાખેલો દુરુપયોગ કરે છે. પરંતુ અવચ. વિરુદ્ધના નેત્ર અવનારને તો કાર્ય-કાકા ધર્મની અદારવદ્ધ. અનિવૃત્ત અને નેનું જ કામચાણા, દેવ, ગુરૂ અને ધર્મના અનુચિત.

કે પુણ્યકર્મ ન કરી શકાય, પરંતુ તેથી કર્મને સર્વથા પાપ-
કર્મ જ કહેવી પડે.

આવી રીતે કર્મના ત્રણ પ્રકાર દોષાથી ચારિત્ર્યજનના નેતા
જનનારો મહાપુરુષ પોતાની કર્મ પોતાના હાથે કે મનાનોના
હાથે જોતકર્મ કે પાપકર્મ ન જની જાય તેની પહેલાં પોતાની
કર્મને પુણ્યકર્મ જનાવના નંવાર થાય છે અને ચારિત્ર્યજનના
નેતા જોઈને જેને સંમર્પણ કહેવાય છે તે જની શકે.

ઉપર જણાવ્યા પ્રમાણે ચારિત્ર્યજનને નેતા પોતાની કર્મને
દાનાદિ અનુષ્ઠામાં ઉપયોગ કરવા નંવાર થાય. પોતાના આત્માને
પુણ્યપુણ્યપુણ્યવાળા છવોની દોરીમાં રાખત કરવા નંવાર થાય
અને પોતાની કર્મને પુણ્યકર્મ પામે પ્રશાંતિ કરવા નંવાર થાય
તો જ તે ચારિત્ર્યજનને નેતા જનવાનો વિચાર કરી શકે

(અ. ૩)

કે...વા...માં... દો... ન... દી... રા... બિ...

કે રાજાદિ દુરમનોની કાલો આત્માથી દેવામાં અર્પ
ત્યારે કહેવાય, ત્યારે કે દુલ પ્રાપ્તિ પુણ્યના ઉદયે મળવારી
કોતિશુભ સામકાંની વિપુલતા પણ અત્યંતે દુષ્ટા કરી શકે!

કે મની કમ અને તેના વિષયોની મળવામાં વિરોધ
સ્પષ્ટ ત્યારે સમજાવવાની હાકરી કરી શકાય.

કે જયમ આત્માને ભૂટી રિતે ૧૦૨ ની રીતે પ્રાપ્તિ
આત્માને સર્વેશ્વર કમરેશ્વર ૧૦૨ની નામ. કા.ક. યોગ
દેવામાં પુકરી ખાતી દોષ!

કે વિચારની દુષ્ટિની મર્યાદા અમર-૨, દિની મર્યાદા
કેના મર્યાદા વિના છ.૨ પર દી.૨૫ કોટી છે.

વીર નિ. સં.	આગમધા.
૬૫૮૭	મ. ૧૪
વિ. સં.	૫૨૫૩
૧૦૩૦	૧
૧૧૬	પેલાન
પાલાલિંગવોની અપસાએ	
ધર્મનો	
કૃણમુખી આખ્યા	

કિંકરું કિંકરું ધમ્મે

કમનભાષા છવતને ધારણ કરવાવારુ કુવે માવસિક કા
પદાર્થની કોઈએ કલક માદના કવે છે. પણ વાળના કાગી પદાર્થ
કથો છે તેની અભવ ન હેલ કવતના છવે કવ. નવા કવો
કે, પણ વિશ્વાસલ કા તકની મદાર્થને કવે છે કે-

‘સાગામાં સારો લેકું પદાર્થ ‘ધર્મ’ છે.’

આ વાત અનુકરુણિ તરખ કવે અર્થન કવે કુવિને રક
વેક કિક સુખમ. અર્થને ‘કમ્મો કવગુરુકવ’ પાદે કવકવરવ
આપી છે

આવાલ કમવાલ કવિધર્મ પમુરિકે કિવામુ કવ. નને
પણ આ વાત ‘કમ્મો કવગુરુકવ’ કવે કવ. કવ દે રક
કવિનુ કવે નાત. કાગી કુવિને કવે કવે રકવે કા
કવરેગ રેવા કુક, કુક, કવે કવે તે. તે કુક
કવરુપ કવે

તેથી કુલકેવલી સરખા આચાર્ય ભગવાન કીર્તનચોપસૂત્રિયં
રૂપાવે છે કે:-ધર્મ: સંસારકાન્તારોન્મુખને માર્ગ દેશક:

અર્થાત્ આત્માના સ્વરૂપને ઘટાડિયેન સ્વરૂપમાં પ્રગટ નહિ
થવા દેનાર આઠે કીર્તિના અખાટો. વચ્ચે આકાંક્ષીલીરૂપ છે, તેને
હઠાબ્યા વિના આત્મામાં સ્વરૂપથી સત્તાએ છતાં પણ વિદ્યુત
જ્વાલાદિ યુક્તોનું સ્વરૂપ અનુભવાય નહીં, એ સ્પષ્ટ છે.

વળી આ સંજ્ઞાસ્પી જંગલને દલ્લેખન કરવામાં આત્મા
પોતેજ માર્ગ પ્રદર્શ કરે છે, પણ તે માર્ગને પ્રાપ્ત કરાવનાર અગર
દેખાડનાર એ કીર્તિપણ પદાર્થ દેવ તો તે ધર્મ (નિર્જવાધમ)
હિવાય છીએ કીર્તિ નથી.

આવી રીતે બાળ, મધ્યમગુણિ અને ગુણ જનસ્પી કોનાઓની
અપેક્ષાએ ધર્મનું સ્વરૂપ મતાવી જગતમાં સર્વે દેવ પદાર્થોની
સાધનતા ધર્મમાંજ રહેલી છે એમ જણાવનાં રૂપાવે છે કે:-

- માતા એમ બાળકને જન્મ આપે છે, તથા પોષણ કરે છે,
તેથી રીતે આ છુપને મુંદર ગણિતો જન્મ આપનાર તથા
પોષણ કરનાર એ કીર્તિપણ દેવ તો તે ધર્મજ છે
- પિતા એમ પોતાના પુત્રનું અનેક આપણિએથી ભયભર કરી
રક્ષણ કરે છે, તેથી રીતે વન, રણ, જન, દુનુ, જગ અને
અગ્નિ આદિની અંદર રક્ષણ કરનાર એ કીર્તિ દેવ તો તે
ધર્મજ છે,
- સમજદાર મિત્ર: એવી રીતે પાસપાસ મુખ દેવપૂર્વક ખુટી
રાખવામાં પોતાની રક્ષક સમજે છે, તેથી રીતે સર્વ અવસ્થામાં
નિશ્ચિંત રાખી પરમખુટીપણે દેવ કરનાર દેવ તો તે ધર્મજ છે
- સ્વજન-કુટુંબી સુખરો: પોતાના અનુભવના કિંકરો અસર
અને અપગુણોને સદન કરીને પણ એક

સમયગુણાનન્તુદ્ધં યો જ્ઞાનં ચિરનિમેષ ચાપ્નોતિ ।
 દુઃખનિમિત્તમવીર્યં, તેન સુલભ્યં મહતિ જ્ઞમ્ય ॥ ૧ ॥

આવાર્થ :- આ પ્રથમ શ્લોક દ્વારા પૂર્વ પાત્રકર્તા શ્રી
 દેવભાવે છે કે-

અમ્યગુણાનન્તુદ્ધં યદી શુદ્ધ મનાત્તું એવું જે જ્ઞાન અને એવું
 જે શુદ્ધ ચારિત્ર, તેને જે પુણ્યવત આત્મા પામે છે, તે પુણ્યઆત્માને
 દુઃખના દેવગુણ એવો પણ આ જન્મ સફળ અને છે.

વિશેષાર્થ :- જ્ઞાની આત્માને જ્ઞાનોત્થિત કિંચિત્કાના
 દારણે આ માનવ જન્મ પણ જ્યારે દુઃખના દેવગુણ એવા અનેક
 ભાવી જન્મોને પેદા કરે છે, ત્યારે અમ્યગુણાનન્તુદ્ધં, અમ્યગુણાનન્તુદ્ધં
 અમ્યગુણાનન્તુદ્ધં પામેલ પુણ્યવત આત્માને આ માનવજન્મ, તેવા
 અનેક ભાવી જન્મોને તો બિંહા, કદાચ અને જ છે, પરંતુ તેવા
 જમામત અનેક જન્મોને પણ બિંહા કરી નાખવાની અને જ છે,
 અને તેથી એવા પુણ્યવત આત્માને આ માનવ જન્મ સુલભ
 સફળ મનાય છે કારણકે દુઃખ-નિમિત્ત જન્મની પરંપરાથી
 જન્મ; તેવા જન્મોની પરંપરાને રદ કરનાર એવા પિતૃનું જન્મ
 બની ગયો છે, એથી જ એવું જન્મના સુલભ જન્મને આ
 માનવ જન્મ સુલભિયમી સુલભ છે કેમ છે સુલભિયમી છે,
 સર્વોત્તમ છે.

જ્ઞાનિ કમંકસેદૌરતુરકેદૌરિયંકમલ કલ્પિતદૌર
 વર્ગવર્ગેદૌરિયમ્, સદા દૌરિયંકમલ ॥ ૧ ॥

આવાર્થ :- કમંકસિત્તુરકેદૌરિયંકમલ કલ્પિતદૌર
 આ નુપ્ત જન્મને વિશે બેટી દીને વત કરે, કે બેટી દીને
 તેવા કમંકસિત્તુરકેદૌરિયંકમલ કલ્પિતદૌરિયંકમલ
 સદા દૌરિયંકમલ ॥

પરમાર્થાગ્રામે યા દોષેષ્વારમ્મકસ્વમાર્થે ।

કુરાન્દાનુચ્છમેય ક્યાદનવર્ષ યથા કર્મ ॥ ૩ ॥

ભાવાર્થ : અથવા અશુભને વિષે પ્રવર્તવે જોવો આરમ્ભ સ્વભાવ છે જેનો જોવા રાગ-દ્વેષદિ કષાયો આદિની પ્રબળતાથી જો આ જન્મમાં તે પરમાર્થ-મીઠાનો લાભ ન થાય તો પણ જોવી ઉત્તમ રીતે પ્રવર્તવું જોઈએ કે તે તે પર્યાનુક્રાનના થોડે ઉત્તરોત્તર અનવરણ કર્મવાળો કુરાન્દાનુચ્છે જ થાય.

વિશેષાર્થ :- આત્મા સાથે અનાદિરાજથી જોડાયેલા રાગ-દ્વેષ વિશેષ કષાયો આ આત્માને (દૂર જેલરની માફક) અનિચ્છાએ પણ અશુભ કાર્યોમાં પ્રવર્તવવાના સ્વભાવવાળા છે. જદૂભ.શયને દુષિત કરવાના સ્વભાવવાળા આ કષાયો આસ્ત્રિવાન આત્માને પણ અશુભમાં પ્રવર્તવે જો ન જનવા જોય નથી, તેથી તે કષાયો આસ્ત્રિવાન આત્માને પણ બીજા જન્મ કરાવે જો જનવા જોય છે.

તેથી વિષમ કુંઠર રીતે પ્રવર્તવા છતાં પણ આ જન્મમાં મીઠાનો લાભ કદાચ પણ ન થાય તો પણ આ મનુષ્ય જન્મને વિષે દર્શન, જ્ઞાન અને આસ્ત્રિવા. પાટનમાં જોવું તો અસંભવિત પ્રવર્તવું જોઈએ કે જો કુંઠનર પ્રવર્તનની અમૂલિમાં પણ ને રાગ-દ્વેષદિ કષાયો કર્મિની અનુચ્છે કરાવે તો પણ તે અનુચ્છે ઉત્તરોત્તર મીઠા આપે તેવો કુરાન્દાનુચ્છે જ પુણ્યનુચ્છે પુણ્યરૂપે જ દોષ કે જેથી તે અનુચ્છે પણ અનવરણ કર્મ રૂપે જ પરિણમે પણ તથા પ્રકારની અમૂલિના અકારે દેહ પણ અકુરાન્દાનુચ્છે કાચ તેથી રીતે તો ન જ પ્રવર્તવું જોઈએ.

આ મુજબના સંપાદન સંવર્તનમાં તે પર્યાનુક્રાન આત્માને મુશ્કેલ કે આદર નિષાદ્ય આદિના દેહ પણ ૪૫થી ૫૨-અઠસર રાષ્ટ્રને ઉત્તરોત્તર મીઠા માર્ગમાં સહાય જુન જોવી કર્મનિષ્ઠ કે અર્થે નિષ્ઠ આપે એવા અનવરણ કર્મ રૂપે જ નિવરે અને પરિણમે અન્ધ બીજા પણ દેહ, જ અવશ્ય મીઠા થશે.

અને તે પૂર્વે જણાવી ગયા તેવા છ પુરુષોમાં વહેંચાયેલાં દોષ છે.

પ્રથમના ત્રણ પુરુષોને અદ્યક્ષાનુજંધ દોષ છે.

ચોથા પુરુષને દ્યક્ષાદ્યક્ષાનુજંધ દોષ છે.

પાંચમા પુરુષને દ્યક્ષાનુજંધ દોષ છે. અને છઠ્ઠા પુરુષને નિરનુજંધ દોષ છે

આ છ પુરુષમાના પ્રથમ ત્રણ પુરુષના અનુજંધ અંશભીની બ્યાખ્યા આ અનુષ્ઠે પ્રોક્ત વટે જણાવવા યાચકાર મહારાજ દ્વારાયે છે કે—

તે છ પુરુષમાનો પ્રથમ એ અધિમાધિઅ પાપિય મનુષ્ય છે. તે આ દોષને વિષે જ્યેવો તો અવિચારીયવે અને તદ્દન મિતે પાપાશંક હરે છે કે તે પાપાશંકના થોમે આ દોષમાં અનિષ્ટ ફળ મળવાની અને પરદોષને વિષે પણ અન્યત્ર અદિત ધવાની પણ ચાત તો બાળુએ રહો ! પણ અર્થ પ્રકારે અશાન વૃત્તિયગા જેવા તે પુરુષને આ દોષને વિષે જ વિવિધ પ્રાણી વેદના અદિ કોત્ર-વવા સ્વરૂપ અદિત ધાય તેવું કમં અંધાય છે

આથી બાળુખનો પણ તે આતં અને રોદ્ધી જ અંત અ.જનો દોષને લીધે તેને પરદોષને વિષે પણ અશા.કિત્ય ઇતદ દુઃખોને કોત્રવવા સ્વરૂપ અદિત ધાય જ તેવું કમં અંધાય છે.

૫૬-પુરુષચરિત્રમાં આકલોત્રુષી સિંહરીત્ય સ્થાનથી આ પુરુષનું ચરિત્ર વિસ્તારથી સમજાવવામાં આવેલ છે

અંશંક, અમારંક અને આશંક એમ આશંકના ત્રણ પ્રકાર છે

પ્રાર્જનો, વધ કરવનો, અંશક આર કરવે, તેને અંશંક કહેવાય છે

તાત્પર્ય' એ યથુ' કે પૂર્વજવારણિત મુચારિતના અભ્યાસથી જ અથુ' છે તત્ત્વ જેઓએ જોવા, વગી જગતના સર્વ પ્રાણીઓના દિન માટે જેઓનું નિષ્પ્રકર્ય સત્ત્વ તૈયાર થયું છે, એટલે કે 'જાણના સર્વ પ્રાણીઓને જન્મ-જરા-મરણાદિક મંબંધો થઈ દુઃખ દોષથી સંસારમાંથી મારે તે સર્વ પ્રાણીઓનો ઉદ્ધાર કરવા માટે તીર્થની પ્રવર્તના કરવી એઈએ.' આવા પ્રકારની ચિંતના જેઓના હૃદયમગ્નમાં ભગૃત થઈ ને, અને તે સર્વ-પ્રાણીઓની દિલ ચિન્તાથી ન-વને ઈન્દ્રો મહિન લોકાન્નિક દેવોએ પણ અભિનંદન આપ્યું છે.

હવે પરમાત્મા કેવી રીતે ચારિત્ર પ્રદલ્ય કરે છે? તે જણાવે છે.

જામ-જામ-મગ્ધાર્જ જામદગ્ધામવિસમોચ વિરમામ્ ।

શર્ગમવદાદ રાગ્ય રમાય ધીમાન્ પ્રમાન્ ॥

જગતને જન્મ-જરા અને મરણથી વ્યથા તેમજ શરણ વિનાનું અને નાર વિનાનું જાનચાલુ થટે એઈને તેમજ ભાણીને રહીત ભાણ સમૃદ્ધિવાગા શાજનો ત્યામ રહીને નીર્ધ પ્રવર્તવિયા દ્વારા ઉપર જણાવેલ જગતની શાન્તિ માટે એઈનું કે દુઃ ચરિત્ર પ્રદલ્ય રહી જગતના સર્વ ભવેને પ્રેમ પ્રમા કરવું. એવા આતિશય જાતવાન ધી ર્ધમાન્ કુમારે ચરિત્ર પ્રદલ્ય કર્યું.

ભદ્રો' શરિકામાં જામજગતવાળે એ પરમાં જન્મ પ્રથમ આપીને જરા-મરણ થઈ જાયા છે, તેને જાણ્યે એ સમજવો એઈએ ॥ જગતમાં જરા અને મરણનું દુઃખ નો પ્રાણી માત્રને જ્ઞાતમાં દોષ છે એટલે કે કોઈવજ જગતનો પ્રણી જગ અને મરણને દુઃખ રૂપે ન માને દોષ તેવું નથી દેવું પરંતુ જન્મને દુઃખરૂપે માનનાર એ કોઈવજ પ્રાણી દોષ નો ને સમજી દિધે જ છે

સાધુની સમતામાં મુખમાં પણ એ સમતા વાસ્તવિક પરિણમી
દેવ નો તો મુખ ગણાય, પરંતુ પણ કિંચિત્ આત્ર દેવ તો તે
પણ કાશ્મી મુખ માટે થતી નથી.

કાશ્મીમાં આવેલા "કર્મીનં કમલદય શર્મ" એ પદ્મી
આકાશક દેવતા અનંજિતો પ્રભુના પિતા એક નાના સામના શાળ
દગા, કોપક કદેશ્વ પ્રભાષો કદે છે તેનો નિરાશ થયે છે.

કદાચ એ કદાચ થયે છે પ્રભુએ તો કુમારનાશમાં અવિર
મદ્મુ મુખ છે તો તેમને શાળવનો ત્યજ કવ.પણ કદા પણ ?
તો તેના સમાધાનમાં સમજવ.નું કે મૂર્ધાનિવિખા શાળ તરફ થયેલ
વર્ધમાનકુમાર ન દગ તે વાત કલ્પ છે. પરંતુ બ.એ પણ એવા
રિવાજો છે કે શાળને ત્યાં પુત્રોનો અન્ન થયે છે નુન જ તે પુત્રને
સાનાના શાળવનો અમુક કાળ, કંપદ કમુક કાળ અત્યંત ક.દી
આપવામાં આવે છે અને તે પુત્રને અને કદે જન્મ તે વિશાલ
અથવા નામની અવગમની કાળ છે એ અવિર એ અદિ શાળ
પદને કદી વિરિષ અવગ. અવગ નથી

કીશ્મી મદર્શિએ પણ શાળવ.ક.દી મૂર્ધાનિવિખા શાળવ.નું
ન આવી અથ તે મ. શાળવ એ અને અન્ન.વિવેદી અને
એવો શાળવ.ક.દી નામનો છે "શાળવ કમલદય શર્મ" એમાં
એ કામાય પદ છે તે સાગની કાળિ મ.દેવ દેવ, પરંતુ અવગ.
કર્મ-કાળેની કાળિ મ.દેવ છે અને તેટલે જ "શર્મ" અવગ.કેવ
અન્ન.વગમ કામાય" એમ કીશ્મીને શાળવ.ક.દી પદી છે.

પદી કીશ્મી એ અને અર્ધ સિદ્ધાંત.કમુક.ક.દી અન્ન.વ
શાળવ.ક.દી એ. કદી છે, પરંતુ તે પણ વિર.ક.દી છે કમલદે
"શર્મ" કામાય કમલદય" એમ એ કદીને તે અવિર.ક.દી
કુર્મ અન્ન.વગમ.ક.દી અવિર એ અને કદી.ક.દી અવિર
કદમ પદી અવ.ક.દી.ક.દી અવિર કદે.ક.દી છે. અને તેટલે

પ્રશ્નને જે કરેમિ સામાજિક જે સૂત્રનું ઉચ્ચારણ થાય છે, તે ઉચ્ચારણથી અર્થથી પંચમહામતીનું ઉચ્ચારણ અંતર્ગત આવી આવે છે.

અધારે આવીશ તીર્થ કરના સાધુઓને તેમજ તીર્થ કર મહારાજને પ્રથમથી જ સ્વર્ગ મંત્રે પાળાવવાયે વચ્ચેકામિ જે પ્રમાણે મનોનું ઉચ્ચારણ અને આત્મારોપણ દોષ છે પરંતુ કહેમિ બંને સામાજિક જે પ્રમાણે આધિક્યનું ઉચ્ચારણ દોષ નથી અને તેથી જ આવીશ તીર્થ કરના સાધુઓના અધિક્રોમ પચ્ચમોગિક લોકાનાંતર સાક્રાન્ત મંત્રમ્ પદિવાજાઈ એવા કહેવના જ વાચવંત્ર પાંચે રથયે રથયે મળી આવે છે

પ્રશ્નને વિધિ અદિત્ત અર્થિત્ત અદમ્મ કુત્તુ ? ને તે અર્થ વિધિ તે અદ્વી અદ્વેતે મે

કારણ જમોદ્ધારં તિલ્લાળ્યમિત્તરં નુ મો તિત્તરે ।

સ્વર્ગ મે અધારિત્તરે પાદમિ ચરિત્તરારદો ૩ ૧ ૩ (આ.વિ.)

આવાર્થ-કિમ્બલમ્બનેને જમો તિત્તરાર મે પ્રમાણે નમરો ૧ કરીને આર્થિત્ત ઉપર અદ્વેત રથેત્રા ન તીર્થ કર મહારાજ અ; પ્રમાણે અભિમદ પાળ્ય કરે કિંન્તરે પ્રશ્ન પાપ અર્થથી મરે નહી કરવા થેવ છે

આ પ્રમાણ આર્થિત્ત અદમ્મ કુત્તુ છે છતાં પણ પરમ આ અપ્રમત્તકાવની એક વૃદ્ધિ થાય ને પ્રમાણે વર્તન કરવા વટે ઉન્નુપદ કુલેથી કુલ નર્તને અત્તવન વિચરે છે,

કેવી રીતે વિચરે છે ? ને દવે અદ્વેતે છે :

વેચલ્લમ્બિત્તરં વિધુ. સ્વર્ગમેષ કામ-વર્તમાનમ્ ।

તોલ્લિત્તરં કામલોન્નિ. દેવલ્લમ્બ લોલ્લિત્તરં ૫ ૧ ૩ ૮

સાવલ્લમ્બલ્લિત્તરં-અ કામલમ્બલ્લિત્તરં ૫ ૧ ૩ ૮

તોલ્લારોન્નિ તિલ્લાળ્યમિત્તરં અધારિત્તરં ચરિત્તરં ૫ ૧ ૩ ૮

પુસ્તક-૨ ભુ

ટોઈ થકે છે અને તેથી જ ટીકાકારે અનવાન હરિભદ્રસુરિએ પ્રાયઃ પ્રાયવિત્તવિનિઃ એમ પ્રાય શબ્દ વાપર્યો છે.

તીર્થંકર મહારાજ હદમસ્થાવરથમાં એ કાકિસગમાં રહે છે તે કાકિસગ અભ્યંતર તપને ભેદ નથી લેવાનો. કસ્ય કે અભ્યંતર તપના ભેદમાં કપયિ અને દેહોત્થગારિ ગણ્યા છે. જ્યારે આ કાકિસગ એ સુહૃદીનતાકૃપ બાદ તપના ભેદમાં ગણવાનો છે

અટકમંના કેમમાં પ્રથમ જ્ઞાનાવસ્થીય કમ છે. છતાં કારિકામાં પ્રથમ પ્રાદીપ્ય કમ લખ્યા પછી જ્ઞાનાવસ્થા કમ લખ્યા છે તે ક્ષય થવાના કમમાં સમાવેલું. અન્ન મનવાનાનો આત્માને કમ વ્યાપક મની વિષુ શબ્દથી સંબોધે છે. જગત્ સ્વાદાદીતુ તે મંતવ્ય નથી. સ્વાદાદીનો એમ જોવાના અમુક ભાગમાં જ રીપા દોષ છે અને તેની પ્રકા આખા જોવામાં વિચરેલી દેવ તે પ્રકારે અમુક જગ્યાએ છતાં આખા જોવામાં રીપા મેં જે પ્રમાણે વ્યપરેશ થાય મેં, તેમ સિદ્ધામાં દોષાદના અમુક વિભાગમાં જ રહેલા છતાં તેમના જ્ઞાન વડે દોષાદોષ નહીં છે અને તે અધિકારે વિષુ રહેવાય તે તેથી જ ટીકાકાર અનવાને વિષુ પાને. અર્થ સર્વગતજ્ઞાનાત્મા રહ્યો છે

દેવજ જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરવ. પૂર્વે કી તીર્થંકર મહારાજએ એ તીર્થંકર નિરૂપણ કયું છે, તે તીર્થંકર છે તે હવે અવશે પે:-

દિવિષ્વમેદ-દ્વારકાવિષ્વ, દર્શનવિષ્વદક્ષિણતમુષ્વમ્
સંસારાર્થવિષ્વતમુષ્વમ્ કુલકલપતમુષ્વમ્ ૩૧૭.૪

જારે પ્રકારવાળું અર્થેઅર્થિષ્વ અને અને પ્રાપ્તવાળું અર્થે આદ્યકૃષ્ણ મેં લેવાળું, કમ રહ્યો તેમજ કમ રહ્યો અર્થે જ્ઞાનને વિષય દોષદી મદાન વિષયકું, સ્વાદી અર્થે અર્થે અર્થે અને આજ્ઞાની અર્થે અને જ્ઞાન-વરેદી કુલ તેમજ નરકારિ મમન રૂપ એ કંકાર અને તે અર્થે કલ્યા અર્થે કમુદ

આથી ટીકાકાર મદરિને પણ પોતે દ્વિવિધના અર્થમાં પ્રથમ અંગ-પ્રવિષ્ટ અને જડી અનંગ-પ્રવિષ્ટ રાજેશ્વર દોર્ધ અનેક, દ્વાદશ વિધના અર્થમાં 'યથાર્થ' શબ્દ મુકયો. પડયો છે એટલે કે દોર્ધ યથાર્થઅર્થને. ક્રમ સર્વ અંગપ્રવિષ્ટના અનેક અને અનંગ પ્રવિષ્ટના ભાર બેટો. ન કરી નાંખે, પરંતુ બધાં બે બેટો ઘટના દોર્ધ ત્યાં તે બેટો ઘટાવવા એ ટીકાકારના યથાર્થ પદનો આશય છે.

કાશિકામાં મદરિવિષ્ટ પદ છે. તેનો અર્થ ટીકાકારે સર્વ દ્રવ્ય અને સર્વ પદાર્થ કે વિષય બોલે. બોલે. ક્યાં છે. તો અહીં સર્વ દ્રવ્યો. મુગનો વિષય દોર્ધ શકે પરંતુ સર્વ પદાર્થો એ મુગ જાનનો વિષય શી બીજે દોર્ધ શકે? રવજ કે અનંગ તત્ત્વમાર્મના પ્રથમ અર્થ પદાજ 'મનિષ્ઠત્વોર્નિવિષ્ટ મર્મ દ્રવ્યોદયર્થવર્ગવર્ગો' એ સુગની વ્યાખ્યામાં મનિ-મુગના વિષયમુગ સર્વ દ્રવ્યો કયા, પરંતુ પદાર્થો નો અ-સર્વ કયા છે ન. અ અનંગમ સમયનમાં સમજનું બેધબે કે આદેશ દેર સર્વ પદાર્થોને સુગના વિષય તરીકે ગણવામાં આવીયા છે ને આદેશ સુગપદ્યની અપેક્ષાએ કહેવા છે. પરંતુ સર્વ પદાર્થોના રખેદ અભ્યુપગાની અપેક્ષાએ કહ્યા નથી.

દ્વાદશ તરીકે-શાકમાં પાંચમું અવધા પુદ્ગલ રાજના બેટ શુભ કાળાવર્ણી અનંગશુભ કાળાવર્ણી અરિષ્ટ એ બેટો. કયા છે તે અનંગ બેટોનું રખેદ કલ્પક કાળ કેવલી વિવાદ બદલને ન દેખી શકે. પરંતુ મુગકાળ મુગપદ્યમ અ. ક્રમ મુગ કહેતું છે ખાટે તેમ અવધા દોર્ધ એવું અનંગ પદાર્થોનું કાળ મુગકાળને દોર્ધ શકે છે અને તેથી આદેશની અરિષ્ટ એ નહીં કાળ. તથા કાળ અવધીકાળ અનંગાવધા વિષયમુગ સર્વ દ્રવ્યો. તથા સર્વ પદાર્થોને રખેદ છે.

૧૪ કારિકામાં આરિષ્ટ. કાશિકાપુસ્તક એ વિદેરપુસ્તક એ સમજાવે તેનો અર્થ અહીં અરિષ્ટ મુગના અર્થની કાશિકા 'અવધે. પાડ' એ પ્રમાણે રખેદને. તથા રખેદ કે ને અર્થ અંગત રખેદ નહીં.

જે મદાપુરુષે આવા પ્રકારનું ઉત્તમોત્તમ તીર્થ પ્રવર્તાવ્યું તેમને
શું કરીને ઇત્યાદિ સંબંધ હવે જણાવે છે.

દુઃખા ત્રિદશગુણં તસ્મૈ પરમર્થયે નમસ્કારમ્ ।

પૂજ્યમાય મગરને ધીમય વિહીમમોહાય ॥ ૨૧ ॥

આમયમાં કહેલી વિધિ અદિત મન, વાણી અને કાવાળી શુદ્ધિ
પૂર્વક યા દુઃખકર્માલેષમ યા પ્રારંભીને જેઓએ આપું ઉત્તમોત્તમ
તીર્થ પ્રવર્તાવ્યું છે ઇત્યાદિ સર્વ જે વિશેષદેવો તુલ્ય, મોખીન્દ્ર,
દેવેન્દ્ર તેમજ નરેન્દ્ર, અને મુનીન્દ્રો પણ પૂજ્ય, સમય બેઠવાદિ
શુભ સંપન્ન, અને સ્વાધના મુગ બીજકર મિદનો પણ જેઓએ
સર્વ ક્ષય કરેલો છે, તે મદારીર ભગવંતને મદારીર ભગવંતને
નમસ્કાર કરીને (તત્વાર્થાધિગમનામના ક્રમને દુ કહીશ) તે સંબંધ
આમજ જણાવશે

તત્વાર્થાધિગમનય વદતર્ત્તદ્દ તપુષ્વત્તમ્ ।

વજ્રવામિ તિર્થદિતિમિમર્શકવનૈવદેશતય ॥ ૨૨ ॥

જે વરુ જે ૧૧૪૫ દોષ ને તત્ત્વ કહેવય તેવા તત્ત્વનુ
પ્રકારોનુ ૧૧૪૫ જેવા વડે અથવા કંતાથી કે કંમ બહી યા.વ
તે તત્ત્વાર્થાધિગમ,

તત્ત્વાર્થાધિગમ એક કંતુ નામ છે જેમાં ઘણા અર્થોની
વ્યાખ્યા કરેલી છે, પ્રવચનનુ ૧૬૧૪ કહેતું તે વધી જે અંમર
કૃષ મં, એમ ૧૧૫ બીજા સમયકેની મક્ક કય પ્રમદુર, તે
નથી, પાત્ર નમે છે. તેવ, અને જે અદિતનુ વચન અર્થનુ
દ્વાદશાકર અધિધિત તેવા કો કહેને, જ જે અંમર છે. પાત્ર
કંપુનું કારણમના ને અંમર ને કૃષ નથી એવા બુદ્ધિય વકે-
લના કૃષ કહેતા આ ક્રમને રિધના દિનના મારે અર્થનુ ૧૬૧
મમદુવે જે તત્ત્વજ્ઞાન ૧૧૪૫-૧૧૪૬ નુ કહે

આ કારિકાથી કહેવન, અદિતિ અને અર્થ એ સર્વ વરુન.
કથનો નિર્દેશ કય છે.

પુસ્તક-૨ ભુ'

પણ કરતાં બીજે પણ વધુ ઉત્તમ છે. પ્રત્યમાપ્યપાત્સ્ય તેમાં
અંથ શબ્દથી મુત્ત, નિયુંઙિ અને લેવાના છે અને સાધ્ય શબ્દથી
તદથ' (વિવરણુ લેવાનું) છે.

અર્થ શંકા થયે (જનભદ્રગણી ક્ષમાશ્રમણ કૃત વિરોધાવરયક
સાધ્ય અગ્રાઉ બાધ્ય અથો દના કે કેમ? તો ખુદ વિરોધાવરયક
ઉપર જ મૂલ્ય સાધ્ય અને વિરોધ સાધ્ય હતું. તે તો જિન-
ભદ્રગણી કૃત મહાસાધ્યથીજ સાબીત થાય છે. વળી ઉમા-
સ્વામિનિ મહા રાજની આ કથામાં વપરાયેલો બાધ્ય શબ્દ પણ
'સાધ્ય' હતું તેમ માનિતો આવે છે.

આમ છતાં એ ખીલા થઈને અરિદંતના મુર્ચ વચનોનો સંમદ
કરવાની દિશા રાખે છે તો તે આગળ રહેવાતા કાર્યોની પણ ઉચ્છા
કરે છે તે વસ્તુ દેવે જણાવે છે.

નિરસ્તા ગિરિ' નિમિત્તોપુલ્લિસિવોચ ન સિતિ લોચાંમ્ ।
પ્રતિનીવેલ્લ જમુદ્' મિયેલ્લ પુનઃ કુચાગ્રેત્ ॥ ૨૪ ॥
લ્યોગ્રાંદુ' વિષમિંકમંદિરિ પાલિના ચિદાવલિંમ્ ।
નવ્યાઙિલ'જિનીવેલ્લમમમુદ્' રિતોલ્લ ॥ ૨૫ ॥
નલોનવગ્રમામિઃ જોઃનિપુમ્લેલ્લ યાવત' મોહાન્ ।
લોઙ્ગિતમહામગ્યાય' ઝિજ્જલ્લ' મંજિપૂંમ્ ॥ ૨૬ ॥

ઉપર ત્રીજી શરિકાના ઉત્તરાર્ધમાં 'લોઙ્ગિ મહામ'વાર્ધ' ઝિજ્જલ્લ'
નંતો સમર્થ અર્થિ એકવાનો છે એટલે કે અંતઃપ્રવિષ્ટ-અર્થ બ.દા
એટલેથી કિન્ન અર્થાન્ અંકાન્ન ચ એવાજા પાંચ તથા સી તદ્ધ' ૨૨

દેવના વચનો એ સંગૃહિત કરવાને કારણે છે તે અનવમરણ વડે
પરંતુ એક રૂપા દર્શો છે પૃથ્વીને દાઢી ઉંચકવા. કહે છે. દાઢ
વડે કમુદ તરી આવતી દિશા કરે છે અને ઘણના અર્થ બાજ વડે
કમુદ આપવાની દિશા કરે છે.

આમ આમાં રહેલ અંકને પાંચવા ઉચ્છે છે. ૨૩ પરંતુ ૬ ૪૯

એકપણ જિનવચન ભવોદધિતારક છે તે માત્રી ચોતાની પુદ્ગિ રૂપના નથી કારણકે આત્મમાં પણ લાભા વખત સુધી વિધિપૂર્વક અવ્યય થયેલા સામાયિક આત્મપદ વટે નપૂરકરણ દાપદ્યેષી અને કેવજ્ઞાન પ્રાપ્ત કરી જનત છવો સિદ્ધિ પદ પામ્યું કથન રપદ છે.

ઉપર જણાવ્યા મુજબ આત્મમયું પ્રમાણ દોવાયો દેશ-જાગ અને યજિને અનુકારે સંસેપથી કિવા વિસ્તારથી મં તોયું કર મદ-રાજનું વચન દર્યાવકારક છે, અર્થાત્ પ્રાણનું સાધન અને એમ નિઃશંક માત્રી સૂત્ર અને અર્થથી તેનું શ્રદ્ધા કરવું પગવર્તન અને અર્થ ચિંતન (અનુમેષા) દ્વારા તે માત્રી રાજનું અને ચોગ્ય ચિંત્યોને વચાનું દર્યાવકારી છે

આ દશિકામાં કહેલા બાવયો સંસેપથી કથન દોષ કિવા વિસ્તારથી કથન દોષ તે જન્ને સંવરકર છે. કારણ કે સમદ રૂપ અથવા વિસ્તારરૂપ જન્ને પ્રકારનું કથન પારવા વિચેદવાનું છે માટે,

આ પ્રમાણે જિનવચનનો એક દેશનો સંમદ કરવામાં આવ્યો પદનું તેથી ચિંત્યોને દિનન થયુ તેા પ્રધાનની નિષ્ક્રિયા છે એવી શંકાના નિવાસ માટે વજાને પ્રોત્સાહન દ્વારા રવપ્રવર્તન કરી જના વજાવવા જણાવે છે કે.-

જ મરણિ પર્મઃ કોતુઃ સર્વદેવતાગ્નિ હિતમગ્નુ ।
સુવતોનુમ્મદુદ્ધવા સ્વનુમ્મદાગ્નિ મરણિ ત મ ૧૧ ૧

કે દેહ દિનવચન સાંકળે છે તે પ્રત્યે કોનને કોનિ દિનના અવધી સ્થાનંદ્ય તદ્દય થઈ શકે જ એવો નિવન નદ સંજવા છતાં પણ નવિધિથી સાંકળત રેવ અથવા વિધિથી સાંકળવું દોષ પરંતુ તથા પ્રાદે સમજવનું કે દરિય દરિય એકજે તેના જન્ન દોષથી કોનને દિનકારી વચનના કારણ માત્રથી લગતો એકાંત નથી, પરંતુ અદ્યતન થઈ દરે.

જાણી જોજી પરાધાત્મ્યને અધિકારિતવત્તે પ્રગટ કરેલાં છતાં
નવપદાધીને સત્ય તરીકે, વ્યાપક તરીકે, નિઃસંકેદપણે માનવા
તરખર રહે.

અર્થાત્ એવો અવધાનની અભિ પ્રગટમાં પ્રવિષ્ટવન. અરજ
કરનાર, જાણી પરાધાત્મ્યને નિરૂપણ કરેલાં નવપદાધીની વાંધી પ્રગટ
તેને જ એનામાં તથા ત્યજ્યમાર્ગમાં પ્રગટતાં તેને ઉપરેનાં પ્રગટ
તેમજ શુદ્ધચ-સમાજના પ્રગટની વિમુક્ત રહેનારા અને તેને
નિરૂપણનાં દોષ તેવા પ્રદાપુરણને વર્તનનું નહિ તથાનાં પ્રગટની
શાલ એવા પ્રદાપુરણને પણ અવધાનનું દોષનું કારણ પણ પ્રગટ
અભિવિત નથી.

પૂર્વે અભિવિતનું અવધાન એકે અભિ, માનવન અને વર્તનની
પદાધી પ્રવિષ્ટવ દોષ પ્રગટપ્રદાનનાં સ્વયંચાલિતવત્તા આપના
પરિણામરૂપ છે અને તેથી પ્રગટવત્તા કે અવધાનનું દોષ તેવત્તા
તે અવધાન પ્રગટવત્તા પદે પણ અવધાન પ્રગટવત્તા રહેતો
અભિ એમ પ્રમાણરૂપી આપ વિદ્યે અભિવિત છે.

તેથી જ દીને આ અવધાનરૂપી અવધાન પ્રગટવત્તાને તે
અવધાનનાં દોષ દોષથી પ્રગટ અભિવિત અભિવિત વર્તે. દોષ, અવધાન,
પરિણામ તે પ્રગટવત્તા અવધાન પ્રગટવત્તા. પ્રગટવત્તા, તેવત્તા
અવધાનનાં અભિવિત પ્રગટવત્તા તે પ્રગટવત્તા અવધાન પ્રગટવત્તા અને
અવધાન અભિવિત, વિદ્યે માનવા અભિ વિદ્યે આ અવધાન પ્રગટ
કે અવધાન પ્રગટવત્તા અભિ પ્રગટવત્તા છે.

જે અવધાન પ્રગટવત્તા અવધાનને અવધાનનું છે એવું પ્રગટવત્તા
વિદ્યે અવધાનનાં દોષ તેવત્તા અવધાનને વિદ્યે અવધાન પ્રગટવત્તા.
અવધાનને દોષ પ્રગટવત્તા અને પ્રગટવત્તાને દોષ પ્રગટવત્તા
અને પ્રગટવત્તા અવધાનને જ દોષ પ્રગટવત્તા નવપદાધીનાં પ્રગટ
માધ્યમ (પદાધીનાં) પ્રગટવત્તા છે.

અવગતિ મુજબ

પ્રિય સુરુ

પ્રમાણ

અતિ કમી પરિવર્ત
મેં કમીને વાળી આ
મેં કમીને નો કમી
મેં કમીની બાજી છે.

કમીને બાજી વિષા
મેં કમીની વાળી વાળી ન
મેં કમીની કમીની વાળી
મેં કમીની કમીની વાળી

મેં કમીની કમીની વાળી
મેં કમીની કમીની વાળી
મેં કમીની કમીની વાળી
મેં કમીની કમીની વાળી

મેં કમીની કમીની વાળી
મેં કમીની કમીની વાળી
મેં કમીની કમીની વાળી
મેં કમીની કમીની વાળી

મેં કમીની કમીની વાળી
મેં કમીની કમીની વાળી
મેં કમીની કમીની વાળી
મેં કમીની કમીની વાળી

૧ ખમાતમાની બક્ષિતનું મહત્વ

અનાદિ કાળથી પરિવર્તનશીલ સંસારમાં છૂટો અનંતાનુભવી-
આદિ ક્ષણેને વશ બની ચારે જાતિમાં પર્વંટન કરી રહેલા હોય છે.
તે પરિજમવળે એ કેઈપણ ભચાવ કરી ચાલું હોય તો તે માત્ર
હનમ પુરોની બક્ષિ છે.

હનમપુરોની બક્ષિ સિવાય કેઈપણ કાળે કેઈપણ સંસારના
પરિજમવળે નાશ કરી ચાલ્યો નથી અને કરે પણ નહિ.

એ કે અગ્નિવાન જિનેશ્વરમહારાજભો પોતાના અન્ય ભવમાં
સ્વયંચાલુદ્ધ હોય છે, અને તેઓ કેઈના પણ શિખ તરીકે ભેટી
બાજ તરીકે દોગા જ નથી. પર્વંટ એ બક્ષિ કરીને બાજ બનવાનું
નહિ હોવાનું માત્ર તેઓના અન્ય ભવની અપેક્ષાએ જ વધુ છે.
પર્વંટ તીર્થ કામદામાજને પણ અત્ય ભવસિવાયના ભવેની અપેક્ષા
નો મહાપુરોની બક્ષિમા જ લીન રહેવાનું હોય છે.

તેથી તે શાસ્ત્રાર્થે તેમનો તે ભવશબ્દે લઈને દેવ-પુરુષદુખાની
વળેર વિદેપલો લાગુ કરે છે.

અન્યભવમા-અગ્નિવાનજિનેશ્વરમહારાજભો કેઈના પણ બાજ
કે શિખ ન દોઈને કેઈની બક્ષિ કાનાર ન પણ દોય, ને, પણ
તેઓ બક્ષિમાર્ગમાં દાખલ થયેલા નથી અથવા બક્ષિમાર્ગે તેઓને
સમારેના કાઠો આપ્યો નથી એમ તો કહી દેવા નહિ.

મહાત્મ કૌનેને એ દર્શાવે પૂરેપૂરી રીતે છે કે અગ્નિવાન
જિનેશ્વરમહારાજભો એ કેઈપણ વાતુ જિનેશ્વરવત્ આગની દેવ
તો તે માત્ર અવિદ્યારૂપે વ્યક્તિઓને બક્ષિ જ કરે છે.

એ કે એ ચાલમા તો એ અગ્નિવાન કે અગ્નિવાન જિનેશ્વર
મહારાજભો તે અવિદ્યારૂપે કોની બક્ષિ દાગ રત્ન કંઈક પરીજમવળું
વગર પોતાના કાઠે એક તરીકે રાખે અથવા અગ્નિવાન કે અગ્નિવાન
પરિજમવળે અત્યે એ કે તેઓ દુષ્ટ તરીકે દેશરચનાને

જો દેવાળયિ દેવો વિગેરે ગાયત્રીથી વારંવાર ભજવાન અરિહંત મહારાજને વંદન અને તેમની આરાધના કેમ કરવામાં આવે છે ? તે જોઈએ સમજાશે.

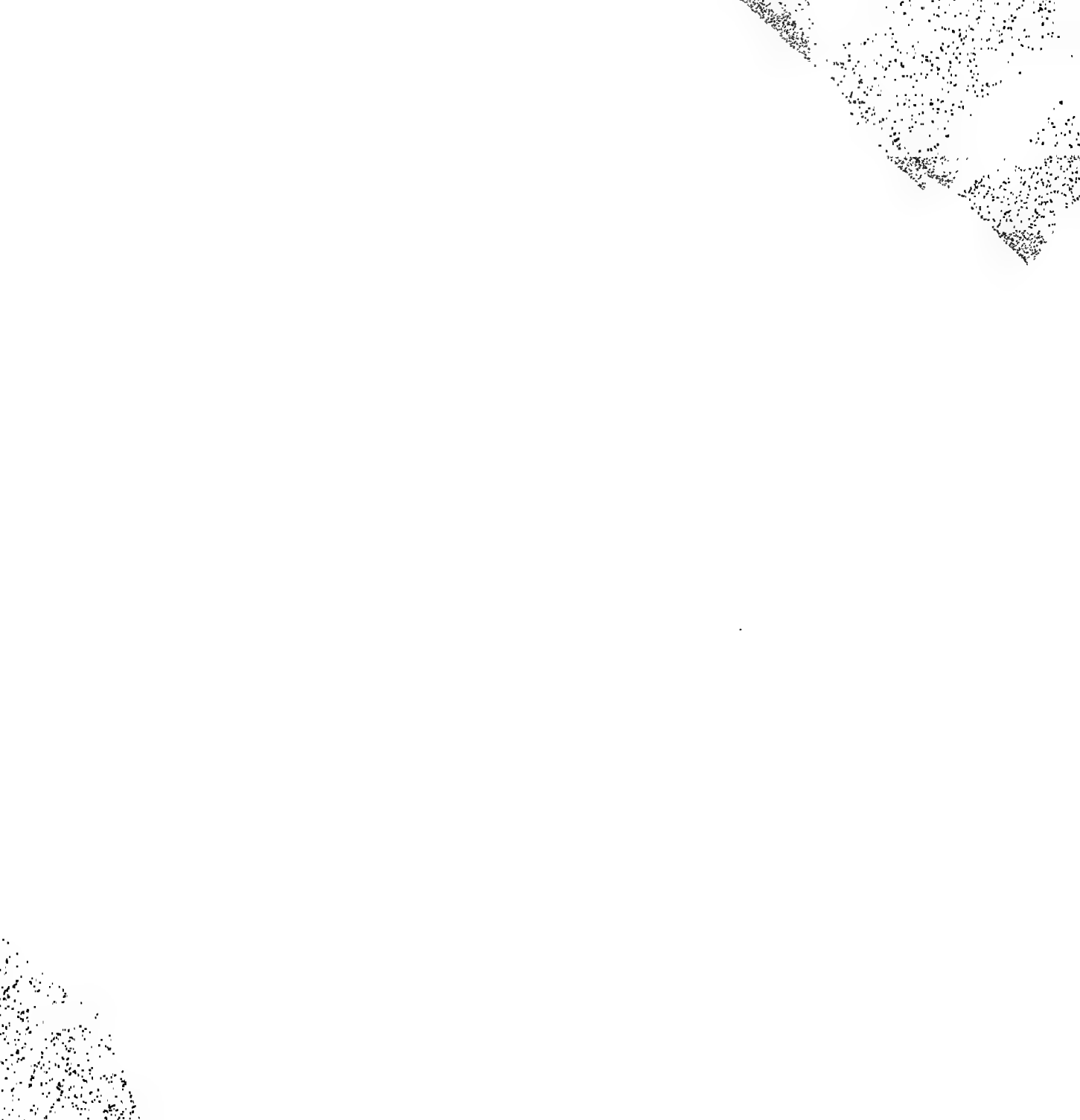
ધ્યાન રાખવું જરૂરી છે કે ભજવાન જિનેશ્વર મહારાજ આદિ દત્તમપુરોહિત વંદન, પૂજન, કીર્તન આદિ આરાધનવાગાત્રી જ મારમાં રખાવાનાર કમીનિ નાશ કરનાર છે એમ નહિ, પરંતુ ભજવાન જિનેશ્વર મહારાજ જેવા મહાપુરુષની કથા જોઈએ યશિનની કથાનું કંઈપણ ને પણ અનેકભવમાં પ્રિયવેદા અને અનેકભવ સુખી કટુચિપાકને દેનામાં એવાં કમીનિ નાશ કરવાને માટે સમર્થ છે.

તેથી યાજ્ઞકારો આવશ્યકસ્થૂત્રમાં પણ જો વાન કહે છે કે 'મયસયમદમદમદમદમ' અર્થાત્ મયા લાગ્યા ભવેના વખતથી મંચિન કહેલાં કમીનિ નાશ કરનારી અને અનતા ભવેનાં મુજને ઉખેડી નાખનારી એવી ભજવાન ઝગમગેવળ આદિ, યાત્રીય તીર્થેકર મહારાજઓની કથાઓ જોઈએ યશિનિ જ છે.

તેથી ને આવશ્યકક્રિયા કરનાર મદનુભાવ પ્રધાનના કહે છે કે તેથી વિરતાર પાપને નાશ કરનાર અને અનંત ભવને મથનાર એવી ભજવાન જિનેશ્વર મહારાજની કથાકાત્રી-૧૬૨૧ દિવસે અનિહીન થાઓ.

આથી હીને આવશ્યકક્રિયાના વખતની આજ કલિતકવંત ભજવાન દેમચંદ્ર આદિ મહારાજ પણ એજ વાન કહ્યો છે કે 'મદાગમ્મો લીનંત દિ ઇલોતિઃપેલ્લઃપરંત' અર્થે મદ પુરોહિત કથા ને સ્વિકારવાએ કીર્તન એ કાવચ આવે તે કાવચ અને ધોણનું કાવચ છે.

આ સર્વ દરિદ્રા ધ્યાનમાં લેનાર અનુભવે ને વગ પણ દરે ભરિયર ધ્યાનમાં આવે છે કે વેદાંતે પણ ભજવાન જિનેશ્વર મહારાજની કલિત આદિ એ અનિહીન કાવચ કહે છે, તેમાં ઇશ્વર દેવનાં નાટક ભજવાન જિનેશ્વર મહારાજનાં જોઈએ

જગી સ્થાયોપશ્યમવાળો એકવાર પડી ગયો, તોયે એ પડ્યો તે દહા પેટે પડ્યો! દહા જમીન પર પડે તે સવાયો ઉછાળે. સ્થાયો-પશ્યમ બાવે ક્રિયા કરનારો પડી બાવ તો પણ બલિષ્ઠમાં બાવ-વૃદ્ધિ જ થાય. આ પ્રતાપ પડવાનો નથી. આ દર્શાવે એકદેશીય છે: ખાટે સ્થાયોપશ્યમિકે પડવું એકજે એમ નથી. પડેલો સવાયો થઈ શકે, દહાની પેટે? કાઝજિયું કેમ થયું નથી!

સ્થાયોપશ્યમિકાણે જે ક્રિયા કરી તેમાં એટલો પ્રતાપ છે કે એમાં એ પડેલાને પણ ઉછાળે છે.

આ અવમા પ્રાણ નથી મગવાનો એ યોગ્ય છે, અને જનને આવને ભવે ત્યાંથી લઈ જવાના પણ નથી. તો કર્વાનું ફળ શું? કેમકે મશ્વ જખને ચારિત્ર સમાપન થાય છે, સ્થાયોપશ્યમિકાણે પણ થયા બાળે ચાલી બાવ છે, પણ આ અવમા અને જન દ્વારા થયેલ સ્થાયોપશ્યમના જ પ્રતાપે પશુ બીજા અવમા મગી બાવ છે.

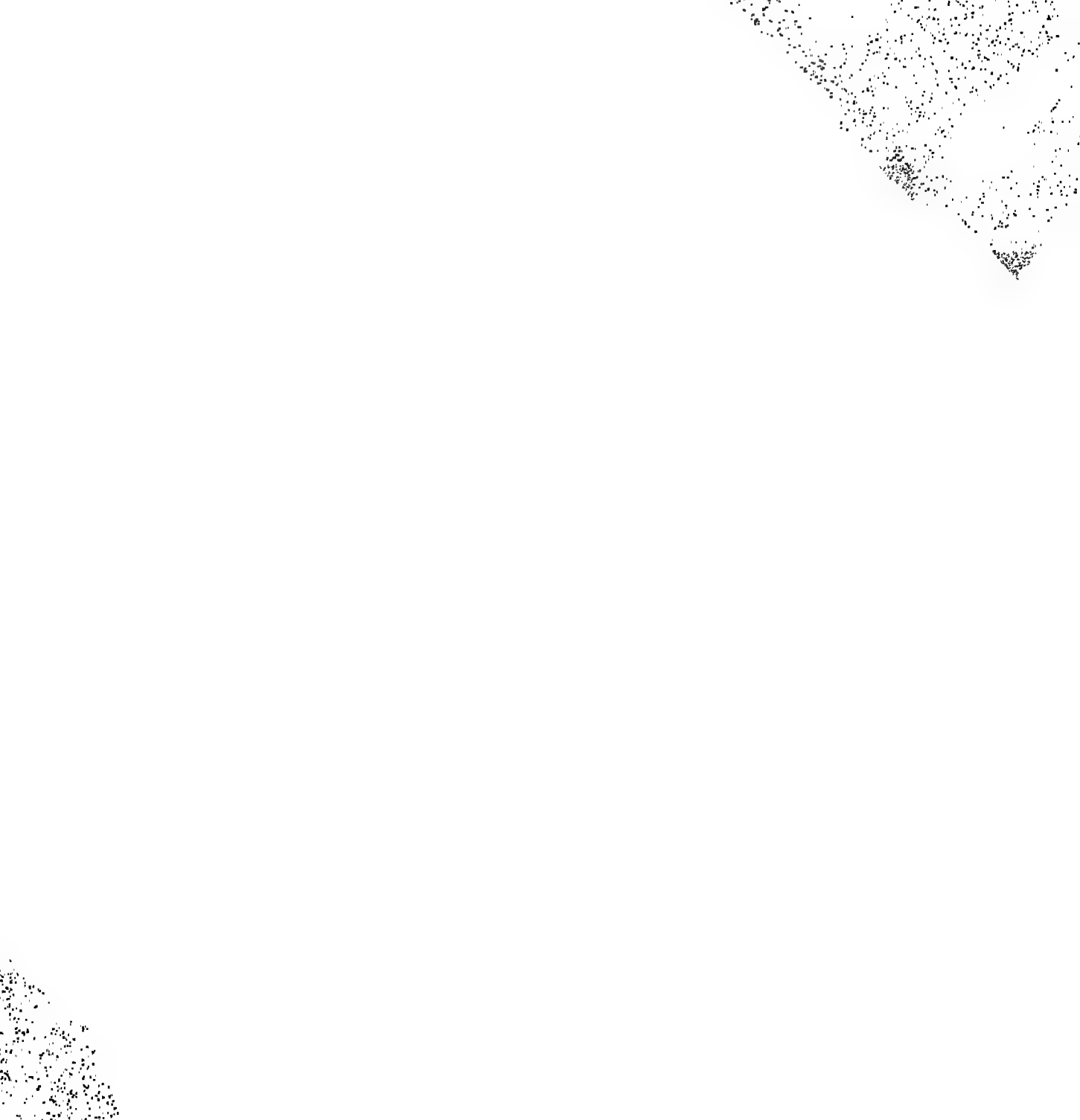
સ્થાયોપશ્યમિકાણે ધ્યાન રાખવાનું કે દહામ પગન થયે તો પણ ફરેલી ક્રિયા જરૂર લાગે બાવશે, અને તેથી જ દ્રવ્ય અને અને બાવ એમ બે પ્રકારે અવમા થયે દહાં.

ઉપયોગી મુખાપિત

અવમા: અવદોષનીસભ્યે, યનિશુરંતિ ચાલુરત: ।
વેદિરંદેશ દિ લામ્પૂર્ણ, શુભચર્યવિવર્ણિત શુ ॥

પોતાના દેવને એનારા દેહાદેવ છે. ઉપકારનો અહીં વાળનારા તો નેથી પણ દેહા દેવ છે. કંઈક શુભવાનુષ્ઠન તો ફોંફ જ પુણ્યમા પ્રાપ્ત કરે છે.

હું છું એમ ધાર્યા છતાં વિશેષજ્ઞાન ન થાય એમ જાને ।
અધારમાં પોતે પોતાને દેખી શકતો નથી. અજવાળાથી દેખાતા
ધર્મો આવા કારણે ન દેખાય, પણ એમ ન જણાય તો વસ્તુ નથી
એમ ન ગણાય, દરેક છવ પોતાના આત્માને જાણે છે, તેથી 'હું'
છું' એમ જાણે છે, હું' નથી એવું જ્ઞાન કેળવેને મળું નથી. ક્રુષ્ણ
કે દુઃખી દોષાતું અથવા શરીરના રંગાદિકતું જ્ઞાન અધારમાં
ન થાય તેથી રીતે જ્ઞાન દશામાં આત્મા પોતાના ધર્મો કદાચ ન
જાણે, છતાં 'હું' છું' એટલું જ માત્ર જાણે તો જો ન્યૂનતા જ્ઞાનના
મત્તવધને જાણે શકેલી નથી. રાને જ્ઞાનાદિથી ભટકે છે વગેરે ન
જાણે તેથી 'હું' છું' જો પણ ગુરું છે એમ મનાય નહિ.

'હું' છું' શરીરે દરેક છવને છવ માને છે જતો । પાંચ જૂનતું
પુનશ્ચ શરીરે, જો 'હું' ને પાંચ જૂનથી ઉત્પન્ન થયેલ માની તો
તો પણ 'હું' એમ તો માને છે. આ જ્ઞાનને જમ શકેવાય ખરા ।

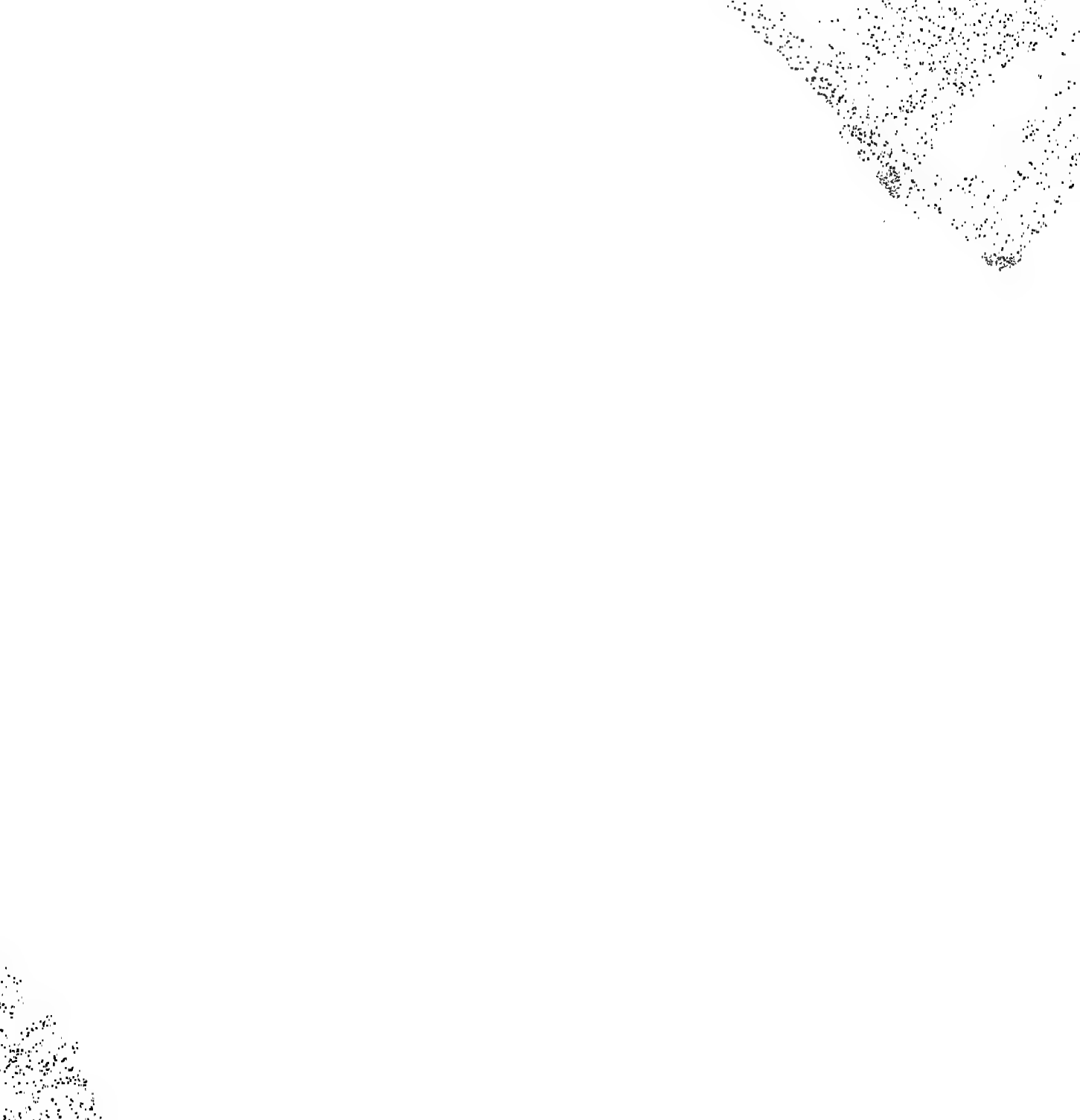
છવ દરેક દર્શન માને છે. નાસ્તિકો છવ મનતા નથી, એમ
નથી. મિશ્ર પણ નથી જોતું નાસ્તિકો આ મારે બેઠે છે । છવ
માનવામાં દુઃશાન નથી, પણ જોને પરબને જવાપણ માનવામાં
નાસ્તિકને દુઃશાન છે.

જ્ઞાનનું એકમ

નમર્ષ' એવું ન જાણવા, કાલિ જાત' સ્વાસ્થ્યમ ।

જ્ઞાન જો પોતાના શરીરને ન ઉપજાવે (અથવા
શાન્તિક શકે) તો તે જ્ઞાન કરિષ્યમાં એમથી
જાણે છે.

—૩. જ્ઞાનને ૧૨ સ્તરોમાં

તેનો મોટો દરેક જગાએ ચાલે, ધર્મને તો તમે માંડવીએ રાખ
માન્યો, હવે આવું માનો ત્યાં પહેલું પગથીયું પણ ક્યાંથી દોષ ?

હજી સરખા ગયો કે ધર્મમાં કંઈ નહિ અને કંઈમાં ધર્મ
નહિ, તોયે હીર ! પણ એમાંય મુશ્કેલી ! ધર્મસ્થાનમાં કંઈને ટેકો
નહિ આપીએ એવી દિષ્ટિ પણ દેવેલી મુશ્કેલ છે ! હજી ધર્મને
અર્થ તરીકે સમજવો પણ મુશ્કેલ પડ્યો છે.

આપણે ધર્મ નથી કરતાં એમ નથી, પહેલે ત્યારે પેલો સાત
પહેલે, નહિ તો પગો નાગી ફરે એ કયા આ છુવળી છે, ધર્મનું
કાંઈ કરીએ ત્યારે કરીએ, નહિતર હંમખટો નહિ એ કયા છે.

દેહના-કપાસમાં તો એ સિવાયનું જાંબ કરો ! હજી સરખામા
(નર્થમાં) નથી તો પછી બીજા પગથીયાની (પરમાર્થની) તો વાત
ક્યાં નહીં ?

બીજો પગથીયે ત્યાજને પરમાર્થ ગયો અને ત્રીજો પગથીયે
તે વિનાના નમામ પદાર્થને અનર્થ ગયો જરૂર ત્રીજું પગથીયું
આવે ત્યારે સમજાવવા માનવું

આપણે હજી પહેલા પગથીયાને વિચાર કરીએ છીએ ! એમને
અંગે અને સંસ્કારને અંગે અતઃકાલમા એ રાજ થાય છે, તેનોજ
રામ ત્યાજ કે ત્યાગીને અંગે થાય છે કે નહિ ! પેલો છાકરો
માનો અથ અને ઉપવાસ કર્યો એમ મોઢને. અથ તેમ આપણે
પણ બોલવા નહીં 'અહુ આ' એમ ચિહ્ન લે છીએ.

પૂ આગમોદાનક્રમીના દિનકર મુવાકયો

- મુનિમાં જનાલે અલીવજ હજી પણ વેદ-
બ્રાહ્મણી દેવાનું દેવ છે, કેમો ત્યાં ને નહી.
- નિરપદપણું દરેક જગ્યા પર દાનિ પાર થાય છે
- વ.વેલું જનાજ એમ કહ્યું આવે છે, તેમ કહે પણ
પરલખમાં અવસ્થા દેવ અરે છે

17

(5)

مجلس شورای اسلامی

આપણે દરેક બાબતમાં પાશ્વર્યાનાં

[Faint handwritten text at bottom right]

6

સમ્યક્ત્વની વિશિષ્ટ ભૂમિકા તરફ
આવી રહેલી જીવની
વિશિષ્ટ મનોદશા

(૯)

બીજું 'પગથીયું' ધર્મ જોઈ પરમાર્થ, ધર્મ જોઈ જરી ચીજ,
ત્યાગ જોઈ ધ્યેય, ઉપચાર કરનાર છે. અને જોગ કુળાકનાર છે,
જોજોઈ આત્માને મિલો કરનાર છે, કુટુંબ વિગેરે આત્માને
દેસાવનાર છે.

આ દષ્ટિ યાચ તો બીજું 'પગથીયું'. તરતથી જા ભયું સારૂ
નથી, તરતથી ત્યાગ જોઈ સારામા સારો છે, જેમ માનવું તે બીજું
'પગથીયું' !!!

દુનિયાદારીથી દોહધના ઊઠવાને સાચવી લે, પણ અંદરથી
કોને પરાધા ગણે. તેથી રીતે ખદિ પણ દુનિયાને, કુટુંબ વિગેરેને
સાચવે, છતાં પારકું ગણે અને ધર્મને પાતાનો ગણે, અને
ત્યારે જ બીજું 'પગથીયું'

દબા ખડું સમજિત નથી આપણે દરેક ખરા સમજિતી કહેવ-
રાવવા તૈયાર હોઈએ, પણ અર્થના પગથીયામાં પણ મુડોલી પડી
છે. બન્નેને સરખા માનવામાં પણ મુડોલી છે, તો ત્યજ-ગેરાવ
જોઈ પરમાર્થ ! જે ભુલિષ્ઠ આવવી કેટલી બધી મુડોલી છે ! જે
ભુલિષ્ઠ આવે ત્યારે બીજું 'પગથીયું' ગણવ.

પૂ આગમોદારકર્મીની દરવંગમ વાણી

- મોક્ષ મેળવવા માટે મિલકતીની તબક્કા રચ્યા છે
- વાણી અને રક્ષિતો બધા સ્વદેશી બનાવવાની
આત્મરક્ષિતોનો અવલોકન અને અટકે છે.

અક્ષરનો અનંતનો ભાગ એટલે

(૧૧)

સુરમ અપર્યાપ્તા નિગોડીયામાં પણ જથ્થામાં જથ્થા સાન-
શુષ્ક દોષ છે. અને તે જે સાન પારણ કરે તે જથ્થા અને તેજ
અક્ષરનો અનંતનો ભાગ છે.

શ્રીનંદીયુગમાં જણાવે છે કે જીવને અક્ષરનો અનંતનો ભાગ
દર્શિયા કાયમ ક્રિયાદો દોષ છે, એ તે પણ અવર્યાપ્ત તો જીવ અજીવ
થઈ જાય. જીવ દોષ દિવસ અજીવ થતો નથી, માટે અક્ષરનો અનંતનો
ભાગ દોષ દિવસ પણ અવર્યાપ્ત નથી.

ચૌદપૂર્વને અક્ષરના અક્ષરે કરી પરસ્પર સુરમા દોષ, પણ
અર્થ થઈ ઉદાગ્રીયા દોષ પરસ્પર-પતિના એટલે છ સ્થાનમાં
કામલ થયેલા, સંજ્ઞાનભાગ અધિક એટલે સામન્ય ચૌદપૂર્વો જેટલા
અર્થ અક્ષરના દોષ તેનાથી સંજ્ઞાન ભાગ અધિક અર્થ અક્ષરનારો,
અસંજ્ઞાનભાગને અક્ષરનારો, અનંતભાગને અક્ષરનાર. એવી રીતે
શુષ્કમાં સંજ્ઞાનશુષ્ક, અસંજ્ઞાનશુષ્ક, અને અનંતશુષ્ક અક્ષરનાર
આ છ સ્થાનમાં ચૌદપૂર્વો પરસ્પર દોષ, ચૌદપૂર્વને પ્રકાશપૂર્વ
રાખીને તેનાથી અધિક સંજ્ઞાન અસંજ્ઞાન, અનંતભાગને તથા
સંજ્ઞાન અને અનંતશુષ્ક અર્થને પારણ કરનાર દોષ

જે વચમાં ઉંચી રિધતિને પારણ કરનાર ચૌદપૂર્વો દોષ છે,
તેમાં અનંતશુષ્કવાળા જે છે, તે પણ અક્ષરના અનંતનો ભાગ
સાન કરાવે, કનિષ્ઠઅપર્યાપ્ત પડેલે કાલે પારણ કરે, તે પણ અક્ષરનો
અનંતનો ભાગ અને ચૌદપૂર્વો ઉત્પત્તિ પારે, પણ અક્ષરનો અનં-
તનો ભાગ. બહુ બધાને અધ્યયન, એ અક્ષર દી ચીજ ?

૫ આ ક્રીમતકથનિરિણ મ. જણવે છે કે અક્ષરનારો અર્થ
કેવલજ્ઞાન કરવે. તેથી કેવલજ્ઞાનનો જ અનંતનો ભાગ દેવે. વિદેહ-
વરચક્રાર થી વિનકકકક કમલ કેવલન તથા કમલકેવલના સ્વર
પરિણે એનાં કરી તેના અનંતનો અર્થ દેવેલું અર્થને છે કુતું એજ
કેનિગોડીયા અને ચૌદપૂર્વો તે જનિ અનંતનો ભાગ દેવે કમલકેવલ

દેવદત્તને એ એક જ છોકરો દોષ તો મોટા-નાનાનો વિભાજ કયાંથી દોષ? એક જ દોષ તો પરીક્ષાનો અવગણ ન દોષ, પણ મત બદલે તેથી દેવ બદલે છે, અને તેથી તે દેવ જાળન પરીક્ષાનો અવગણ છે.

પરીક્ષાનું ધોરણ :

આ પરીક્ષા કેવી રીતે કરવી? જેને તરો જોતિક અંબધે-ધન શ્રો-માત્ર વિગેરે આપનાર તરીકે દેવ માને છે. જેનો આત્માને અવિચલ પદ પમાડવાનું સાધન જેઓએ અમલમાં મૂક્યું અને જનાંબુ, તેને અંગે દેવ માને છે. મુદ્ધિતિંગે, અન્યતિંગે પણ સિદ્ધ થનારા દોષ છે, છતાં તીર્થંકર મહારાજ ઘરમાં કેમ આવના જાવીને સિદ્ધ થયા નથી?

તીર્થંકરો મુદ્ધિતિંગસિદ્ધ ન દોષ!

જૂનાગે, વર્તમાનકાળે કે અવિષ્યકાળે તીર્થંકરો મુદ્ધી કે અન્યતિંગે સિદ્ધ થયા નથી. કારણ કે-જે માત્ર તેમણે દેખાડ્યો છે, તે માત્રનો પોતાને અમલ કર્યો છે એ તેઓ મુદ્ધિતિંગે રહે તો સાધુ-માત્રનું દશાન જીવને પૂરું પાડી શકે નહિ.

તીર્થંકરો દીક્ષા કેમ લે છે?

આ મ. શ્રીદરિજસુરિજી મ. જણાવે છે કે-૩૫૫મું-ત્યામ દિ કરીને પણ એ કર્મનો જ ફલ કરવાનો છે, તો જેના આત્મમાં ધણી યજ્ઞિ છે, એવા તીર્થંકરો, મુદ્ધાને રહીને પણ કર્મનો અન્ય આપનાથી ફલ કરી દે, છતાં તેઓ કારિત્ર કેન લે છે?

ત્યારે કમળે કે-તીર્થંકરો પોતાને ખરે દીક્ષા લે છે, ત્યામ કરે છે, હું અમતને આ મારે દેડું. એ પૂર્વની કનક આવનાના બળે એમને કારિત્ર લેડું જ રહે.

તીર્થંકરોના કરવાણુક પાંચ કેમ?

આરો જ દરેક તીર્થંકરને પાંચ કરવાણુક -કી. એ તીર્થંકરો મુદ્ધી કે અન્યતિંગે કેવળજન પામે, તો દીક્ષા કરવાણુક કરે રહું?

તેવી જ રીતે અમિ ધર્મ કર્યો, એમ કહ્યું પણ તે દેખ્યો? નહિ. ત્યારે શાથી માન્યું? ત્યારે કદો કે-તે દેકને માનવા કોઈ પણ આધાર દોષ તો તે શાસ્ત્ર જ છે. માટે જ શાસ્ત્રકાર અર્ધિ' કહે છે કે 'જાગમમાયરનેષ.'

આત્મહિતની મહત્તા :

પણ ઇવન રાખએ કે પ્રભ કરનાં બહુમો વધી જ વશાદારી દેખાટે. કારણ પ્રભને પકડાઈ જવાનો બધ નથી, બહુમને પકડાઈ જવાનો બધ છે.

મોહની આધીનતામાં શુભાયેલો મનુષ્ય, જ્યાં પૌદ્ગતિક ઉપક્રાંતિ દોષ ત્યાં જોઈલો જાયો 'તે તે નહિ મજે તો?' એવો બધ થતાવે છે. એ જોઈલો જ્યાં પૌદ્ગતિક પદાર્થોને મિશ્રણ તૈયાર રહે. પણ જોઈ આત્માને માટે શું?

માટે કહ્યું કે-જનનો દિવસગિણ મનુષ્ય આત્માના દિનની જુદિયાળો દોષો જોઈએ જે કાપુને આત્માના દિનની ઈષ્ટાએ આમમનો આદર કરવો છે, તેને તો રહેકું પ.મે દે.વ છતાં એ વરસાદ વરસતો દોષ, તો ચિંતવે કે અમવાનની આજ્ઞા નથી. આથી દેર ન બધ ત્યારે કદો, રશન કરવા જ જોઈએ તેને મરહે તે રશન કરવા તો નથી મથો, છતાં તે આત.પક ખરાને? બધ ત્યારે તો આત.પક, પણ ન બધ તો પણ આત.પક ખરાને? શાથી? શાજના આ.પ ર વર્તે છે, તેથી.

શાસ્ત્રાજ્ઞાની મહત્તા :

આત્મમનું આત્મન આત્મ કરીને ટીકાંકર કે કુરુદી કાપુ. વશાત સેવા ન કરે તે. પણ તે દેવ અને કુરુને આત્મ. જ છે. પણ ક્યારે? આત્મને આત્મ કરીને. આત્મ 'ન' કહે ત્યારે ન આત્મ. આત્મ 'ન' ન કહેતું દે.વ ત્યારે દેવ-કુરુ અને ધર્મને આત્મ જ. દેવ-કુરુ અને ધર્મનાં બહુમને મનુષ્યો કે-૨-૩

પ્રભુ શાસનના સંયમનું વિચિત્ર મહત્વ

[૫. આગમોદારક આચાર્યદેવશ્રીએ વિ. સં. ૧૬૮૬માં કેટલાક જમનાવાદીઓ તરફથી ચલાવેલ દીક્ષાવિરોધી આંદોલનના પ્રસંગે નાનો નિબંધ લખેલ, તે 'શ્રીસિદ્ધચક્ર'માં પ્રગટ થયેલ, તે નિબંધ ખૂબ માર્મિક ઉપયોગી દોષ બદી પુનમુદ્રિત થયો છે.]

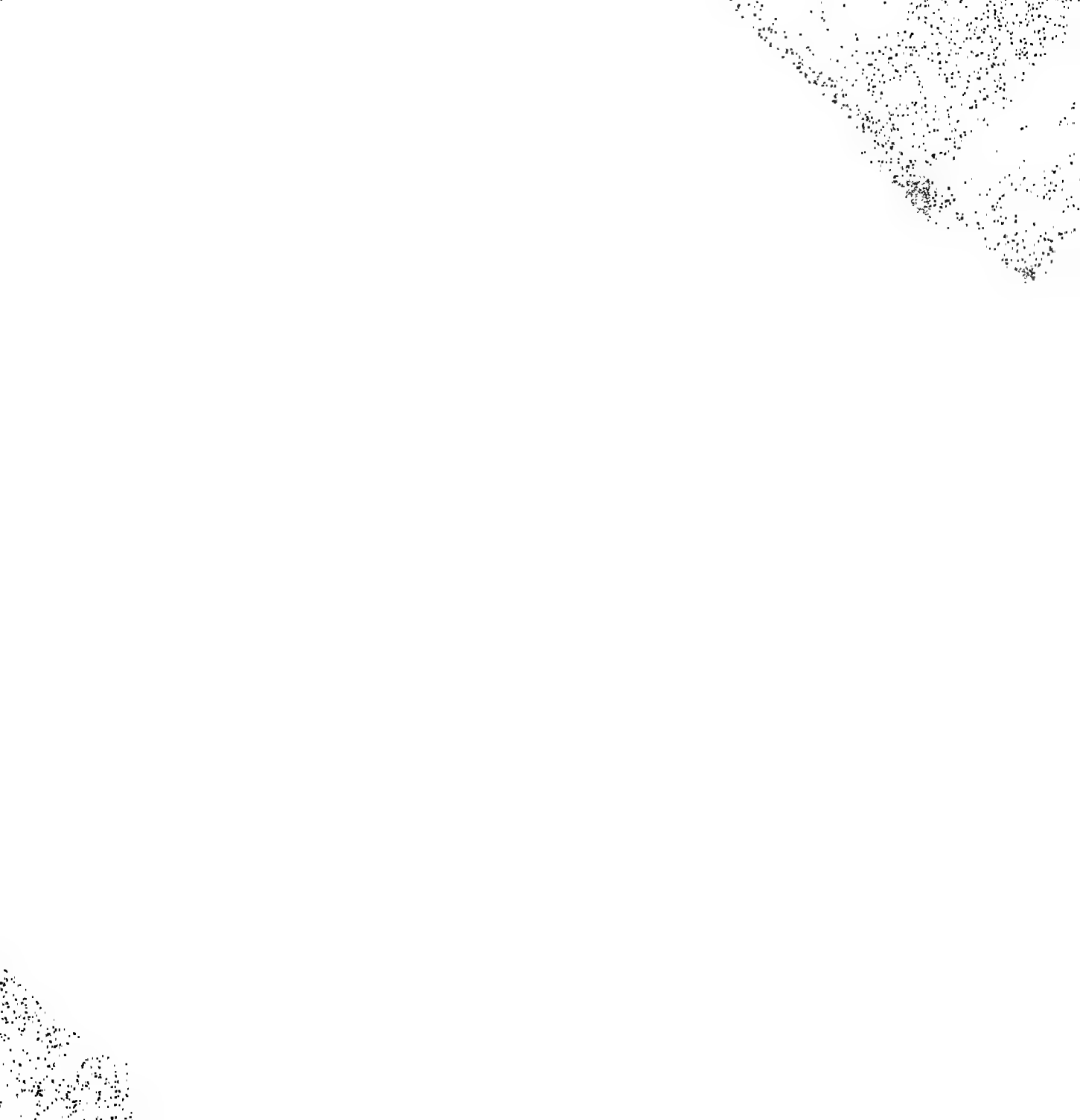
જગનના છવો દેવ મુખ કહે છે !

દરેક પ્રાણીઓ મુખના જ અભિલાષી છે; તેમાં પણ દુઃખ પ્રિય, અસ્વ, પણ નર્દિ પરંતુ ચિરસ્થાયી (મન્યા પછી નર્દિ જ જનાર) મુખના અભિલાષી છે !

આર્ય મુખ અંશરમા રહીને યજ્ઞોએ મેગવપ.નું મુકર દોષથી, અંશર એ શી વસ્તુ છે ? એ પણ આપણે વિચારવું જ રહ્યું ! અંશર તરફ નજર નાખીએ તો તેમાં તેવું મુખ અંશે પણ લક્ષ્ય નથી, એ વાત-છવોના ઉત્પત્તિ અને નાશના નિવાસ સ્થાનોની વિદ્વાન વિષમતાને વિસ્તરથી સમજનાં સદેએ માનુષ પટે તેમ છે.

નારહીઓની દુઃખો હાલત

દેવ, મનુષ્ય, નિર્ધન અને નારહી એ ચારે જનિ, એજ અનાદિ કાળથી રખડનારા આગમના રહને છે. તેમાં નારહીના છવો દુઃખ એટલા તો સંતપ્ત છે કે એને ત્યાંથી ઉપાદી મૂક્યું હોયમાં ત.વી ખેડના ધમધમતા અંશરમાએ મુલાકાતમાં આવે ને. પરમ અંતિથી નિદ્રા દે. એ પ.ર.વાર દુઃખથી છુટવા (અથવા રરફરે અથવા વદાનું નર્દિ છન) તેઓ હરફરે, અસ્થને હાંકે છે અથ છતાં પણ પ.વું દે. અથ તે મેગથી કાઢવા નથી, એનાં એવું દુઃખ રડું દે.ઈ કાંઈ !

પદ્મ દરીયે વિરાધક બની દુર્ગતિનાં ધકેલી દગો દેનારા દુષ્ટ
આલંબને નો અડગોજ નહિં ! આ એ તારક મહર્ષિઓની
પરમ ભાવના !

આશાધનાનું દ્યેય

એ બધામાં તપાસીએ તો શુભ્ધ છે કે એનું અદ્યક્ષિએ
અરધના ન હરી શકનારાઓએ પદ્મ દ્યેય તો પ્રાપ્તને અપાવનાર
સર્વ વિરતિનું જ રાખવાનું હોય છે. સર્વ નિરતિ વિના યાચન
કુળની પ્રાપ્તિ નથી, નથી ને નથી જ ! ! !

ભાગવતી દીક્ષા મઠા છે

સર્વ વિરતિને સર્વથા સેવન કરનારા ભાગ્યવાનો સિવાય
કોઈને એ શાશ્વત મુખની પ્રાપ્તિ અસંભવિત છે. આત્માને
અભાષાધ પદે પદોચ્ચારી વિરધાથી મુખ સમર્પનારી તે એ
જ 'ભાગવતી દીક્ષા' છે એથી તો ખરેખર ! અત્તમરતા
વધાઈ જતુંઓની એ કલ્યાણમઠા મઠા છે !

બની પવિત્ર અને સ્વ-પર કલ્યાણકારી તારક દીક્ષાને આપણે
અભાષાધપદે ધ્વજીયે, (૮૪ ઇલે) એમા પ્રત્યક્ષની એ સાચી
કેવલ દિવાય અધિક પ્રાપ્તે હતા જ નથી

સર્વ વિજયી દીક્ષા

આથી એ પણ સ્પષ્ટ છે કે અધાર અવાટનીનાં અવગીતપણે
અવગા અવ આત્માએને એ એક જ દારણ જૂત છે મુર્ચ્યા
અદમ્યકા બનાવનારી અને એકાદિ નિર્ભયરથાને આપનારી
એ ભાગવતી દીક્ષા તેથી નો વિશ્વવંતી છે ! અરે ! નેજ
કેવળાં પોતાની સિદ્ધિ (મુક્તિ) નિશ્ચિત છે. તે. પણ એ દારણ
અસ્થિય નીવંર હોયે આ એને સર્વ અધાર રહી હતુપ્ત પણે
પરે. છે તેનાથી અવગા અવગા કેવલકાન રૂપ પરમ દેવને
પ્રાપ્ત પછી નો એને કલ્યાણની નિષ્ઠ કંબચિન્દી અર્ધે સ્પષ્ટપણે

એ દીક્ષા રેવીને જ ચરણે પોતાનું જીવન સમર્પે એ એક કાને
આનંદ ન થાય । । ।

પારમેશ્વરી પ્રવચ્ચા

પાપની પરાકાષ્ઠાએ પદોચ્છાન્નિએ પણ પુણ્યોદયે પરિસ્થિતિનું
જાન થવાથી પારમેશ્વરી પ્રવચ્ચા તોપા પછી જ પરમપદની પ્રાપ્તિ
હરી છે. અર્થાત્ પાપોનું પ્રાપ્તિસ્થિતિ તે એકજ પારમેશ્વરી
પ્રવચ્ચા છે, યતઃ —

એવા પણ જાદુ પાપથી, ઉદ્ધરવા દીને દય્ય,

પ્રવચ્ચા જિનરાજની, છે એક મુદ્ધ સમય્ય.

—શ્રીપાતરાસ

એએને જન્મ, જન્મ, પ્રાપ્તિ, પ્રવચ્ચા વિચેરે ન જમનું દોષ
તેએએ બીજા પ્રાપ્તિના જન્મ, જન્મ, પ્રાપ્તિ તથા પ્રવચ્ચા કરવચ્ચા
પોને ન જ થવું એ શ્રીપા જાને જાણે ન્યાય છે. એ ન્યાયનું
શ્રીપા પાતન એજ પ્રવચ્ચા પ્રાપ્તિ પારમેશ્વરી પ્રવચ્ચા વાને
જામવની દીક્ષા ।

પૂ આગમીદારક્રમીની

—: હૃદયંગમ વાણી :—

- હરે પદાથેનિ કાપેલ વિવાર રામદેવની ભૂમિ ને
જાણી હરે છે.
- કાવાજાળની એક પ્રથના પરિણામ પાપરૂપ લાગે ને
જાણી નાથે છે.
- યાજ્ઞનની કાપેલિ, સિદ્ધિ અને જાણીથી કાપુએ
પર નિર્જર છે. તેથી કાપુ કંઈકાટા:કનનું મદરનું
જાણે છે.
- નીચ જાણ:કા: હૃદયમા યજ્ઞકાલિ વિચરે પણ
ઉદ્ધર કરે જાણે છે.

અને જ્ઞાનામૃતનું લોજન આરોગે છે, હે સર્વે ! હલે કે આવા
કુટુંબ વચ્ચે શ્વેનાર ચોરીને બધ દોષ જ ક્યાંથી ?

દીક્ષા એટલે !

પ્રાણી માત્રને અભયદાન દેવું, સર્વથા કુટુંબ જોઈવું, ચોરી,
મૃગન તથા પરિશ્રદનો સર્વથા ત્યાગ કરવો, આ પાંચે મહામતોનું
પાલન જોઈવું પાલન કરાવી સ્વ-પર કદવાણની અપૂર્વ સાધના
દીક્ષામાં સદાજ રીતે થાય છે.

અર્થાત્તિ, ઉત્પાતો વિગેરે તો ત્યાજ દોષ કે બ્યાં રાગના
જન્માન દોષ, જાગવતી દીક્ષા લેનાર તો રાગને ઠોકરે મારીને
આવે છે.

દીક્ષિત કેવો દોષ ?

કંચન અને કામિનીએ એક શ્વેચના કામમાં કારણ છે, કહેવન
પણ છે કે 'જર, જમીન, જોર, એ ત્રણે કલ્યાણના દોષ.'
પણ દીક્ષા લેનાર જાગવવાન તો પન, માલ, મિલકત, કુટુંબસભીતો,
વાડી, વણકા અને ગેભવાદિ સર્વસ્વને સદાને માટે નિર્વાજિતિ
આપીને સર્વથા ત્યાગી અને છે અને આગળ વધીને શરીર પરત્વે
પણ વધુને વધુ નિઃશૃદ્ધ અને, શરીરની નિઃશૃદ્ધતાના થોડે મહાન
તપશ્ચર્યાઓ કરી કદિનમા કદિન કદીને જરખાનૂત કરે છે અર્થાત્ત
તપશ્ચર્યા પણ સાધ્ય કરાવે ? સર્વવિરતિનો સ્વીકાર દોષ ત્યારે ?
દીક્ષા વિના મુખ નથી.

આ રીતિએ દીક્ષિત પુણ્યાત્માઓ અત્યંત દારા પ્રાપ્ત થવન
ત્યાગી થઈ પરત્વેને અવસ્થાએ પ્રાપ્ત કરે છે પ્રાપ્ત થઈ દર્શના
કૃપા માટે દોષ, શાશ્વત મુખ થોડામાં જ છે, અને થોડી
સાધના માટે જાગવતી દીક્ષા એક સારી પ્રાપ્ત છે.

દીક્ષા એટલે ત્યાગની સાધના.

એન દર્શનનો મુજબન દિદાંત જ ત્યાર છે ત્યારનું સર્વોદે
પાલન જાગવતી દીક્ષામાં જ છે. દીક્ષા એક એન દર્શનનું દર્શનનું.

દીક્ષાની અમાન્યતા સ્વીકારનારાઓનું માનસ

‘પારમેશ્વરી પ્રમત્ત્યાનું’ સ્વરૂપ સામાન્યતઃ દર્શાવવા પ્રયત્ન થયે છે. તેનું વાસ્તવિક સ્વરૂપ વચનાતીત છે. એકાદમાં એક એવી દીક્ષાનો દ્રોહ એ અપહર આત્મદ્રોહ છે. દીક્ષા એ પ્રાણનો એક જ ભાગ છે અને તેમાં કાંટા વેરનારા હમનશીલો પોતાનો બદલે જન્મત્તમરનો વિદ્રોહ કરી રહ્યા છે; દીક્ષાનો વિરોધ કરનારી ટોળકોને પણ ‘દીક્ષા તો શિશ્નવંધ’ એમ શરૂઆતમાં કબુલવું પડે છે, એજ દીક્ષાની અપહન છે, દીક્ષાનું એ મૌરવ છે, દીક્ષાનો એ પ્રદાન વિષય છે. શીશી રીતે ‘દીક્ષા નથી અમની, દીક્ષા ન એકલે’ એમ કહેવાથી કાંઈ માને નહિ, માટે તેને ‘અયોગ્ય’ વિશેષણ ભેટી પોતાની અયોગ્યતા સુરવાર કરનાર અયોગ્યોનું માનસ સદાજ સમજાય તેમ ભે.

વીતરાગદેવની પૂજા શા માટે ?

તેમની પૂજાથી વળે શું ?

‘વીતરાગની પૂજાથી વીતરાગ-આત્મામાં રાજત થયેલા જુગોલેવાના (સર્પ લેવાના) નથી, તેમને પ્રસન્ન કરવાના નથી તેમની આરાધના તો વદનથી કરવાની છે, વીતરાગ પ્રભુને આપણા ઉદારનું કારણ યામન રચાપુ’, તે આપણા પરનો તેમનો પ્રદાન ઉપકાર છે; એટલે આત્માના અ.રંભ-પરિશદ-વિષયદિના પરિકાશો ઉપર છાત્ર મિલવનાર શ્રી અરિહંતદેવનું યાજન અને તેની મૂર્તિ છે તેથી અરિહંતદેવના પૂજ છે, અ.રંભતિનો ઉગ્રહેદ, કપાલનો નાશ, કમંદુ જેવન એ તમામ વીતરાગ પ્રભુની મૂર્તિ છે અરિહંતદેવના યાજનના આધારે યાજ છે અરિહંતદેવનો સ્થાપના તમા આરાધના આ કારણે છે, શ્રી અરિહંત દેવ અ.શી ન શીક પદોમાં પ્રથમ પડે છે.

—વીક સ્થાપના આજ્ઞાનો (બ. ૨૫)

—૫. આર્યધિદ્ય:૨૩૩

સંસારી જીવો ને પ્રકારના

એટલે કે આ સંસારમાં ફરતા જીવોની સ્થિતિ ને પ્રકારની છે. એક તો કેદીપણાની સ્થિતિ છે અને બીજી મુક્તિપણાની સ્થિતિ છે.

જનવાન જિનેશ્વર મદારાલજીએ લોકલોક પ્રકાશક ત્રિજાતવર્તી પદાર્થોને દરવલ મધ્યમત બદલાવે ગોળા જેવા આમતાની માફક સાદાપદ્ધતે જાણનાર, સર્વ જીવ અને જાણીતો સર્વજ્ઞતાના સર્વ-જાણીતો સાક્ષાત્કાર કરનાર જેવા ઉત્તમીતમ કેવલજ્ઞાનને પામીને જવાંતરથી કૌણ જનનના ઉદ્ધારના પથને ફલીમુન કયા ને પ્રતિભેદ કે ને કે ને ઉપદેશ આપે છે તેમજ ને વસ્તુ જણાવે છે તે જોઈ કે—

“આ જીવ સંસારનો કેદી ન રહે, પણ શિક્ષા ન મેળવે ત્યાં સુધી સંસારનો મુક્તિપણ રહે, અને સંસારને મુક્તિપણના તરીકે માને.”

તીર્થંદરોનો ઉપદેશ

એટલા માટે તો જનવાનજિનેશ્વરનો દેશનામાં ગ્રહ કોણ વસ્તીને સંસારીજીવોનો મુક્તિપણનો વર્ણન જણાવે છે, અને જર્વજાનમાં પ્રેક્ષના ને પ્રેક્ષી પણ ઉપદેશ રજાવે રીતે જણાવે છે.

મધ્યમરમદારાલ કે જેઓ જવાનતરથી જનવાન જિનેશ્વરના જાણ દોષ છે અને જનવાન જિનેશ્વરના વચને કોડવનાજ જેઓ આ જવામાં પણ પિતૃનું કૃત્યનુષ્ઠાન મળે છે, તે જનવાન મધ્યમ મદારાલને જો પણ જનવાન જિનેશ્વરના તે મુક્તિપણ અને મુક્તિપણનાના ઉપદેશને પ્રકારે કે ઉપદેશન અનુક્રમણકે જનવાને રજાવે રજામાં જોઈ જણાવ્યું છે કે—

જેઓ આ સંસારમાં જનવા જન્મ-મરણની અવલ અને જાણ જવામાં જુએ ત્યાં જોઈ તેજ સંસારી તરીકે ઉપદેશન. મધ્યમમાં આમાં મધ્યમ, મધ્યનું જન્મ-જન્મ. વિદ્યારાજ કે જન્મ-વિદ્યારાજ

સંજ્ઞા વિચાર અને વિવેકને માટે એ જ ઉપદેશ આપ્યો છે કે
ગતભવને જાણો અને આભવ પરમવ અને બવોભવને જાણે જરૂર!
એ ગતભવ, આભવ, પરમવ અને બવોભવને જાણ્યો તોજ તમે
અધ્યર્શનિ તરીકે સાચી રીતે ગણાશે.

મોક્ષપ્રાપ્તિમાં આવલિંગની ઉપયોગિતા

મોક્ષ આવલિંગ વિના મળી શકતો નથી. દ્રવ્ય
લિંગ અનેક પ્રકારના છે. આવલિંગના અનેક પ્રકાર
નથી દ્રવ્યલિંગ વિના પણ મોક્ષ જઈ શકાય છે.
એ કોઈતે દ્રવ્યલિંગેજ મોક્ષ દોત તે. 'મૂલીલિંગ
વિના પણ મોક્ષ, અન્યલિંગે મોક્ષ' વગેરેની માન્યતા
દોત નહિ દિગ્ભરો તે. કોઈતપણે કહે છે કે—
'દ્રવ્યલિંગ કોટકે વજ્ર શદિતપણું—નભાવશ્યા દોષો
જ એઈએ. નભાવશ્યા વિના કોઈ પણ છવ કેવળ
જ્ઞાન કે મોક્ષ પાની શકે જ નહીં' એવી માન્યતા
યઈ. આપણે એ રીતે દ્રવ્યલિંગ વિના મોક્ષ જ નથી
એમ કોઈતપણે કહેતા નથી. તેઓ તેા નભાવશ્યા
વિના આગિત પણ માનતા નથી કહેતાંજર સમ્રાટની
એ માન્યતા. નથી કહેતાંજર સમ્રાટમાં દ્રવ્યલિંગનો
માન્યતા શાસ્ત્રોમાં છે દ્રવ્યલિંગમાં પણ અનેક ભેદો
માનવામાં આવે છે દિગ્ભરોએ તેા કલિએ પણ
મોક્ષ દોષો દોષો છે તેજુ એ જ કે મેલ મિત્રવશ
નભાવશ્યાની જરૂર છે મૂલ વગ એ જાની છે કે—
મોક્ષ પામવામાં આવલિંગ કોટકે નિમંત્રણત્વ તે.
દોષો એઈએ. જ્ઞાન, કદંબ, શરિરની પશ્ચિમિ વિના
કેવળજ્ઞાન કે મોક્ષ પ્રાપ્ય નહીં.

—પૂ. અપરમિદારકી

—શ્રી ૯૫૦૬ના બાળકાનો (૧૯૮૨)

વખતે થાય તે ઘણા જ સંભવિત છે, જાને અવાઠ મુદી પૂર્વિમાએ
વર્ષની સમાપ્તિ આપોઆપ ગણાઈ જાય.

દેશમાં વર્ષની સમાપ્તિ કે રાષ્ટ્રઆતને જાગે કરાતી હીવાની
અનિયમિત જાને ઘણીજ પાછળથી પ્રવર્તેલી ગણાય, કેમકે વર્ત-
માનમાં ચાલતી સંવત્સરોની સંખ્યા ૧૯૯૨ કરતાં કેાઈની અધિક-
તાવાળી નથી, પણ હીવાણીનું 'પર્વ' તેનાથી ઘણુંજ ઊંડું છે.
અર્થાત્ જ્યેષ્ઠ શુદ્ધીએ તો ચાલે કે હીવાણી પર્વની પ્રવૃત્તિ ૨૪૯૨
ઈ. પહેલાંની છે.

હીવાણી પર્વની રાષ્ટ્રઆતનો ભગવાન હીરના પ્રાણ
ધી સંબંધ

આ હીવાણીપર્વની પ્રવૃત્તિને માટે હુમપ્રધાન ભગવાન બદ-
રવામીજીએ ક્ષેત્રા શ્રીકૃષ્ણસુત્રમાં તર સે માતુગ્ગતોવ રાતુગ્ગતોવ
રાતામો જો વાકચથી જાજથી શાપીધીધીમે વર્ષો પૂર્વે બાદેર
કરે છે.

એટલે કે અમજુ ભગવાન મહાવીર મહારાજા બરામ
લીધુંકર દગા અને તેઓનું નિર્વાણ વચાથી ભગવાન મહાવીરે
કરેદો કેવળ જ્ઞાનદારા જગતનો ઉદ્ધોગ બંધ કર્યો અને તેથી
હારી અને હીરાકુદેયના બહાર ગણરાજાઓએ ક્રોધપ્રત્યી દ્રવ્ય
દિયોન એટલે હીવાઓ કરવાની પ્રવૃત્તિ તે અધાવાસકએ ટકા કરી.
હીવાણીના રાજાશને વિચારવ. હીવાઓની અ.વિ (અ.વ.વિ)
થી એ દિવસે મુખ્યતાએ કરવામાં આવે તે વિચરના તહેવારને
રાણી કહેવામાં આવે જો સ્વાભાવિક છે.

હવાન ૨. ભગવાની કરૂર છે કે આ તહેવારને જણવનરે.
હાવાળીરાજા જન્મ-મૃત્યુની અગિની પ્રાણે જન્મ કે વિવરજાગિને
સુરવનારે નથી, તેમ રામનવમી અગિની પ્રાણે કરૂર. પ્રવંદજી કે
કેાઈ તેવા બૈનિદાસિક પુરુષની શાકિને સુરવનરે નહીં, પણ
જાત તે હીવા કરવાની પ્રવૃત્તિનેજ સુરવનારે.

મહારાજના નિર્વાણને અંગે આસો વહી અમાવાસ્યા અને સ્વાતિ નક્ષત્રને અંગે છે. બાકી દેવતાઓએ કરેલી હીવાળીની પ્રવૃત્તિ તો દરેક તીર્થ કરના નિર્વાણને અંગે હોય છે

જેમ ભગવાન પાશ્વનાથજીના નિર્વાણને અંગે પણ સ્પષ્ટપણે શ્રીવીરવિજયજી જણાવે છે કે: 'હીવાળી કરતા દેવ' (પાશ્વનાથજી ભગવાનની પંચકલ્યાણકની પૂજા) દરેક તીર્થ કરના નિર્વાણ-મહોત્સવ કરવા સર્વ ઇન્દ્રો દેવતાઓ સાથે આવે છે, જે વાત તો સૂત્રસિદ્ધજી છે, અને ત્રિલોકનાથ તીર્થ કર ભગવાનોના નિર્વાણ સમયે લોકના સ્વભાવેજ સર્વ લોકમાં અંધારું ધાય છે, જે પણ સૂત્રસિદ્ધજી છે.

ભગવાન શ્રી મહાવીરની નિર્વાણની હીવાળી અને કાર્તિક પુનમી દેવહીવાળી પણ ૨૯ છે. સંભવ છે કે બહીં હીવાળીનો ઉત્સવ આશ્વેા દોષ ને તે પંદર દિવસ લાંબાનાં અન્યનો દિવસ દેવનાના મહોત્સવવાળો દોષ અને તેવે વખતે હોય. હીવાળી આવતિ જોટલે મેળીને પ્રમટાવે તેમાં કાર્તિક નવાઈ જેવું નથી, પણ તે છતાં વિરૂધ્ધ વિચિત્રતા તો છે કે ભગવાન મહાવીર મહારાજનું નિર્વાણ અમાવાસ્યા જેવા સામાન્ય રીતે મર્ત્ય અંધારા છવાળી નાખવામાં ઉત્કૃષ્ટા જોવા દિવસે થયેનું છે અને તેમાં પણ અમાવાસ્યાની રાત્રિએ થયેનું હોવાથી લોકોને હીવાળી મેળી કરવાનું વધારે મન થાય ને સ્વાભાવિકજી છે

ભગવાન મહાવીરની નિર્વાણ અવસ્થાની વિશિષ્ટતા

વહી જે પણ ક્ષણ અંધારાની બીના છે કે કેવલ તોલ કરે અંત કમલમાં નાંદ કરેલો જોવા મેળવે પટ્ટેર કુધી લામલ મલ મહારાજના કામગીર ભગવાન મહાવીર મહારાજને નિર્વાણ વખતે આપેલો છે, અને તે દેવનાના પણ પંચકલ્યાણક અને ૫ વાતને અજ્ઞાપનાર, ૫ કાલન અંધારાને પ્રવૃત્તિને અજ્ઞાપનાર, અંધારાના પુરિલા જતાં કુળપુત્ર અંધારાને અંધારા કરે

મૃત્યુ ભગવાન્ મહાવીર મહારાજના નિર્વાણ કરતા સોળ વર્ષ
કરતાં પણ ઘણી પહેલી મુદતે થયું છે, કારણ કે સોળ વર્ષે દીક્ષા
લેનાર ભગવાન્ જંબૂસ્વામીજી જાદાદેવલોકથી વ્યવીને ગર્ભમાં
પણ આવ્યા ન હતા તે વખતે અને વ્યવવાની નજીકમાં રાજગૃહી
નગરીમાં સમેતસરતા ભગવન્ મહાવીર મહારાજને વંદન
કરવાને તે જંબૂસ્વામીજીને જીવ વિધુનમાત્રી દેવનારૂપે આવેલો
હો. અને તે વખત મહારાજ શ્રાવિક રાજયાદ્ય હતા, અને તે
જંબૂસ્વામીજી યોદ્ધા જ મુદતમાં અવવાન. છે અને ગરમ દેવગી
ધીએ જોવા સમય ભગવાન્ મહાવીર મહારાજે સ્ત્રીમુખે મહા-
રાજ એવિકને જણાવી હતી, અને જાજ વિધુનમાત્રી ધણ જ
કુંડા કાવમાં વ્યવીને જંબૂસ્વામીજી ધણ અને તેમને સોળ
વર્ષની ઉંમરે મુખમસ્તિવામીજીને દીક્ષા આપી, અને તે જંબૂ-
સ્વામીજી અને મુખમસ્તિવામીજીના ૧૫૦૨ પ્રજોત્તરરૂપે ચાત્રના
જ્ઞાનામુદ્ર વિગેરે શાસ્ત્રા અધ્યાપનમરીના નમરી અંતિન થયા.

ભગવાન્ મહાવીરની લઘાનિમાંજ કોવિકની રાજસત્તા.

ભગવાન્ મહાવીર મહારાજના નિર્વાણ પહેલાં સોળ વર્ષે
ગોશાલના ઉપદ્રવ થયો અને તે ઉપદ્રવ વખતમાં કોવિક રાજ
ગાદી ઉપર આવો જ ગયેલો હતો, કેમકે તે ગોશાલો એ
મહાશિક્ષાકંઠ સંઘામને અરમ પદાર્થની મળતરીમઃ મળાને છે.
તે મહાશિક્ષાકંઠ સંઘામ લાદનાર કોવિક જ હતો, એટલે ૧૫૫૫ પછી
માહમ પટે છે કે ભગવાન્ મહાવીર મહારાજના નિર્વાણ પહેલાં
ભગભ સત્તરમાં વર્ષમાં એવિકનું મૃત્યુ કેવિકને ૧૫૫૧-૬,
ગોશાલના ઉપદ્રવ, મહાશિક્ષાકંઠનું ભનનું અને જંબૂસ્વામીજીનું
દેવલોકથી અવધનું એ બધું અનેક છે, અને તેથી તેની નજીકના
કોવિકમાં અધ્યાપના કોવિકનું રાજવર્ચસ્વ મળું દેવતે. અલગવર
નથી, અને તેથી અધ્યાપના પતેની અધ્યાપનામરી વધારે અદે
અકાલોવાની દોષ, અને તેમાં તેને અધ્યાપનામરી વિદેવના
કરના રાજમુદોની વિદેવના ન કરી દેલે અ

નિરતી કરી શકે તેવા મહાપુરુષોએ તો મોળે પહોરના ચારે પ્રકારના પીપથ કરીનેજ આ પથ આરાધવાની જરૂર છે. જિનેશ્વર મહારાજના શાસનમાં ધર્મની આરાધનાનો મુખ્ય પાયોજ ત્યાગ ઉપર છે, અને તેથી ભગવાન મહાવીર મહારાજના નિર્વાણકલ્યાણકની આરાધના ત્યાગદ્વારાએ એટલે ચતુર્વિંધ પીપથયુક્ત છઠ્ઠું કરવાદ્વારાએજ કરવી વ્યાજબી છે, એકે અન્ય તીર્થ કરોના એકલા નિર્વાણકલ્યાણકને અંગે એટલું તે નિર્વાણકલ્યાણક હોવાને લીધે માત્ર એકાંકલું કરવાનું દોષ છે. પણ સમગ્ર ભગવાન મહાવીર મહારાજ વર્તમાન શાસનના સ્થાપક અને માલિક હોવાને લીધે, તેમના નિર્વાણની આરાધનામાં ચતુર્વિંધ પીપથયુક્ત છઠ્ઠું તપસ્યાની જરૂર છે.

લોક કરે તે પ્રમાણે દીવાળી કરવાનું કારણ

એ કે ભગવાન મહાવીર મહારાજનું નિર્વાણ કાર્તિક વરી અમાવાસ્યા એટલે ગ્રજશનની અપેક્ષાએ આમો વરી અમાવાસ્યાએ થયેલું છે અને તેથી કલ્યાણકોના દિવસોનો નિષિષોનો માસક તે અમાવાસ્યાની તિથિજ સમગ્ર ભગવાન મહાવીર મહારાજના નિર્વાણ કલ્યાણકની તિથિ તરીકે આરાધવી ઉચિત ગણાય છતાં ઉપર જણાવેલા પૂર્ણાંત પ્રમાણે રાત્રના સમૂદે તે દીપક કરવડપ દીવાળીનું પથ જમગવ્યાથક કરી દીપકું દેવાયો તેને અને દીવાળીનું પથ અમાવાસ્યાની તિથિ ઉપર નિર્ભર નહિ રાખતાં લોક સમૂદ જો દિવસે દીવાળી કરે તે દિવસેજ અમારાએ દેનેને દિવાળી કરવાનું રૂઝમાન 'હાર્વ' કોઈનુમે' એમ કહી શકું.

આ વાત ધ્યાનમાં નહિ રાખતાં જોએ અમાવાસ્યા કે અનિ-
નરુજને જ પારે અને તેને અંગે જ દિવાળી કરવાનું કહે કે અંગે
તે કાશી, રામ્ય રૂઝમાન મુજબ વર્તવવાજા નથી. એમ ૧૯૫૮ સ.વ

અર્થાત્ જેમ ઉપર જણાવેલ થાય તથાને અંગે સામાન્ય રીતે અદિસાક્ષિને નામ સરખાપણું છે, છતાં તત્ત્વદષ્ટિએ લૌકિક અને લોકોત્તરયથાની વચ્ચે આકાશ અને પાતાળ જેટલું અંતર છે, તેવીજ રીતે લૌકિકદષ્ટિએ દેવ, ગુરૂ અને ધર્મને નામ દેવ, ગુરૂ અને ધર્મની માન્યતા જે પ્રચલિત છે, તે લોકોત્તર માગમાં આણી દેવ, ગુરૂ અને ધર્મની માન્યતાની સાથે નામમાત્રથી તો સરખાપણું ધરાવનારી છે, છતાં તત્ત્વદષ્ટિએ વિચારીએ તો તે લૌકિક અને લોકોત્તરદષ્ટિની દેવ, ગુરૂ અને ધર્મ સંબંધીની માન્યતામાં આકાશ અને પાતાળ જેટલું અંતર છે.

માત્ર ૩ે લૌકિકદષ્ટિએ દેવની જે માન્યતા ધરાવવામાં આવે છે, તેમાં પદ્માદ, પાર્ણી, પર્વત, વનરવતિ, દુષન-સમુદિ, શ્રી-ગુરુ-વન-માન્ય-દુર્ગા, કમ્પીતા આદિ કોતિકપદાર્થો આપવાના નામે ઉપકાર તથા તેનેજ ગુરુવપદ આપવામાં આવે છે. અર્થાત્ નથી તો દેવને બાહ્ય-આકાશનર કોતિક પદાર્થોના ત્યાગને અમે માનવામાં આવતા, નથી તો ત્યાગમાર્ગની માર્ગજાન કરનારા માનવામાં આવતા અને નથી તે. ત્યાગમાર્ગના ઉપદેશનરથી ઉપકારી માનવામાં આવતા. એવી રીતે ગુરૂ અને ધર્મને અંગે પણ લૌકિક માગવામાં આવે ત્યાગનો ગુરુવપદ દેવની નથી, પરંતુ તેનેને પ્રિય કલ્પિત પાત્રરૂપ તાપસવદ્વના વર્તેરૂપ ગુરુવપદ દેવ છે.

અધારે લોકોત્તરમાર્ગના વિદેશન થ - ત્યાગમાર્ગજાન એ જે અપ્રતી શક્તિરૂપાળા દેવ છે, એવું કહેવનું પણ અને તે અને નરેન્દ્ર-દેવેન્દ્ર થી સગવડ ગુરુવપદ - પણ એ છે, છતાં તે દ્વાર વિદેશન થઈને -

૧. પર્વતુ ક

એ છે.

(બીભલો ભેદે કમંચતુને હણીને સિદ્ધિપદને પામે છે અને તેઓ પણ અરિહંત કહી શકાય છતાં તેઓ પ્રાપ્તે પરાપદેશથી સાધનો મેળવીને કમંચતુઓને હણે છે, ન્યારે ત્રિલોકશુર ભગ-૧ અરિહંત મહારાજ બીજાના ઉપદેશ વગર સ્વયં ચારિત્રાદિકની પિત્ર કરી કમંચતુઓને હણે છે અને બીજા અન્ય છવોને પણ િશતુઓને હણવા માટે શાસનની સ્થાપના કરે છે.)

આ ઉપરથી જેઓ અરિયણની શત્રુ જેવી સામાન્ય વ્યાખ્યા રી શત્રુને હણનારાને આ પદથી નમસ્કાર કર્યો છે, એવું યોગ્યતા ાય, તેઓ જૈનશાસનને ભવૃતા-માનતા નથી અને અર્થની અનર્થ નાશ છે, એમ સ્પષ્ટ થાય છે.

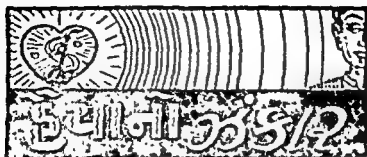
જેવી રીતે ભગવાન તીર્થંકર મહારાજોએ કમંચતુઓની પ્રતિ ભવંકર શુદ્ધ કર્યું અને તેમાં સરસમાં સરસ છત મેળવી સિદ્ધિપદ અંગીકર કર્યું, તેવી રીતે તેજ મહાપુત્રોના સેવક એવા શત્રુ મહારાજો પણ કમંચતુને હણવા માટે તૈયાર થાય છે.

શત્રુ મહારાજો સમ્યગ્દર્શનજ્ઞાન અને ચારિત્રને ન્યારે પ્રધાન અંતરંગ કુદૃંબ મળે છે, ન્યારે મોદ વિગેરે જે અનાદિકાળથી રમણેલા છે, તેને ભવ-સંસારના કુદૃંબ તરીકે માનવા છતાં પણ તેને નાશ કરવા કટિબદ્ધ થાય છે.

ને આ પ્રમાણે—

- મહાપુત્રો જ્ઞાન દ્વારા મહા મોહ રૂપી દાદાને મારે છે.
- સમસ્ત કુદૃંબને દારુનાર સ્થાપનાર એવા રાગને વૈરાગ્યરૂપી ધંત્રીથી ફરી નાખે છે.
- એ રાગના સ્વભાવ દ્વેષને મૈત્રીરૂપી બાલ્યથી હણી નાખે છે.
- રાગ એવા દોષને સુખારૂપી કરવનથી પદોતી નાખે છે.
- દોષને ભાઈ એવો જે માન જે દ્વેષને પુત્ર છે, તેને રોમળનારૂપી કરવ.લે મારી નાખી દાઘ પણ પાડા નથી.

[પૂજ્યપાદ, પ્રાચીનભરણીય, વર્તમાનકાલીન-પ્રાંતીય-સાપ્તમીય, દેવસુત-નિષાગચક સા.પ.ચારીસ વચ્ચે, સ્વાનરથ સ્વયંત્ર પૂર્વ આગમિ-દ્વારકે આશ્વાસીધીએ વિશિષ્ટ પ્રતિભા અને કાર્યોપમથામણે નાના-ધારા અનેક નાનિયક-સાહિત્યિક કાર્યોની રચના કરી છે.]

તેનો સહ સ્વાદ સ્વાચ્છની રહિત્તે કે પ્રીત વાળી ભરી જિજ્ઞાસુ કોના હિતાર્થે લખે કરાય છે

૧. આગમીય કોની કરણી નાની દેખતી આ રૂઢિતિ.પાં.પથ ભરણીય મંજીર આ.ચકીત. સદરવે. પૂજ્ય પૂજ્ય રૂ.ને ભુજવેલ છે

વિવેકી વાચકે,એ રૂ.આ જાની નિષ્ઠા રૂ.વરે આંતરના વચ્ચે સદરવેલે અમલ ૧. આગમી.દ્વારકીને મંજીર-વિદુષ્યે સ્વસ્વર મિત્રવચ. પ્રચલ કરવેલે

૭૧.]

मोक्षाय च सुखाय च सुखाय च मोक्षाय च सुखाय च
माहाय्यं मणिपिण्ड (वीर्यं) चर्म विषयं प्रत्यक्षमाविष्टम् ।

येन च दायं च महत्त्वविधिं चारुति मेवो नमः,

आत्मामयम् ॥ ७ ॥

यमो यो जिनहेतुमोऽप्ययम् नेतुं कमान् यः क्षमो,
यस्यामीदृशम् कथं महतिगुणायुक्तं पुनः ।

जन्तुना हिनहेतुको यस्तु मोक्षमोक्षनो मन्त्रम्

आत्मामयम् ॥ ८ ॥

यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च

जैम हयान्द्वयं युना गिरमुदयं यद्यपि च यद्यपि च

निरुद्धं यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च

आत्मामयम् ॥ ९ ॥

यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च

यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च

यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च

आत्मामयम् ॥ १० ॥

यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च

यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च

यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च

आत्मामयम् ॥ ११ ॥

यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च

यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च

यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च

आत्मामयम् ॥ १२ ॥

यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च

यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च

यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च

आत्मामयम् ॥ १३ ॥

यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च

यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च

यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च यद्यपि च

आत्मामयम् ॥ १४ ॥

અન્ય મહાપુરુષોએ બીજાઓની જવાબદારી સ્વીકારી પ્રોટેઃ ઉપકાર કર્યો, પણ તેમાં તેઓ પોતાની ભાગને કમંદગી કરી, જ્યારે તમે તો બીજાની જવાબદારી સ્વીકારવાડે મદાન ઉપકાર કરવા છતાં પોને કમંદગી નિર્દેશ રચા: !!!

પરેમજન મમુદાર, શ્વેચ્છમાચેજ હીચંચે ।

શ્વયા જ્ઞાતિમદ્ય કષ્ટં, વિખોદારાય વચ્ચનમ્ ॥ ૪૮૦ ॥

અન્ય દર્શનવાળાઓએ પોતાના ગાંધનના અસ્થકોનો ઉદ્ધાર પોતાની હંદર. પણ નિર્ભય રાખ્યો છે, જ્યારે તમે તો અમનના પ્રાણીમાત્રના ઉદ્ધાર આટે અત્યંત અઝીરય મચત્તપુરં કરે શકેન શકું છે

દેવા પંચ શ્વર્ગચિયોગકાલે, દુશ્વં મદસ્વાનુગમીચિયિતા: ।

નદાપિજલ્લંભય જ્ઞાતિભેદં, મદોરજાણયજર્ગદિ કૃતમ્ ॥ ૪૮૧ ॥

દે નાથ! બીજા દેવો ભગવંતની ભવની વચને અત્યંત ચિંતા પુર બની પણ દુ:ખ પામી છે. પણ તમે તો ભવન વચને પણ અશયમ્ માનસિ ઉદેવ ન પર્થો અરેચર લલકનોની ગુતિઓ મદાઉપકાર આટે દોષ છે

જ્ઞામાદારમદેજ માતા મે—કમન્દુદહની જાળ ।

દેવાનુસરીઃ જાળ—કુલિચર્ચિનિ રાધિળા મ ૪૮૩ મ

દે પ્રભે ! તમારો પ્રભાવજ્ઞ અનત અવગતી કંદેન્દિય, પણ તમારી પ્રાપ્ત દેવો, અમુદે અને અમુદેન્દે 'અમુદિય વિદ્યો' એવા કંદેન્દી અદ્ભુતોને પાશ ભરે.

મદે ગીતાઃ મદે જર્મ, મુકુતે શ્વેચ્છમાચારદ્ 。

જર્મજા મે જર્મ જાળા—કાશ્વોન્ જર્મજામુદેદ્ ॥ ૪૮૪ ॥

દે અ.૧૧૬૫ અવચન! અવન- વદુ મુદે. દે.૧૨૦-૧૨. કમં મો.૧૨૦ છે છતાં. દે પ્રભે ! -૨૨૬ અન દે -૨૨૭ અર્ચનાં ૧૫૨૧.૧. ૧૦૨૬ તત્ત્વ.૬ ચિન્ત-૨૩૨૦ ૨૭૨૬ ને. ૨૮૨૧૨. ૩૧ દેને એક ?

પૂ. આગમોદારક આચાર્ય-દેવશ્રી
રચેલ ગુજરાતી સ્તવનોમાંથી
મહત્વના
સ્ત...વ...નો।

શ્રી સિદ્ધાચલજી સ્તવન
(શબ્દ—મિતિઃ સ્થાન નિઃવા ૧૨૯)

એ મિતિ સ્થાન ભવિ મન ભ.વે,
કર્મ મનિ કષ્ટ મરી દિવપ.વે ॥
એ તીર્થ સમ ભાવે ન દાવે;
કમમા ભેદ વિરોધ દુષ્ઠ ભાવે ।
પાપી ભભળ ન નજરે દાવે,
ભદ્ર પુણ્યવત્સ સ્થાન ૧.૨—
એ મિતિ ૨ ૧ ૬

કમ દહાવજ નિરૂપ ભાવે,
કાદના દુષ્ઠ ઉદ્ધવન. દાવે ।
દુષ્ઠ મરી કલ ભ.વે ભવન,
દાન દોરે દુષ્ઠ મધ્ય મિતિ ભાવન—
એ મિતિ ૨ ૨ ૬

દાધરીયા મિતિમદિમ ભાવન:
સે. કુચને કિષ્ક નહિ વાચન. ।
મોક્ષ મારી છે મુજ મન દેહા,
તેથી છુટું કવિભુજ મધ્યદેહા—
એ મિતિ ૨ ૩ ૬

શ્રી સિદ્ધાયલ્લ સ્તવન

(રાગ-ગરબ)

તીરથ જગ સહુ યાચો;
 સમકિત શિવરૂપ ભયો ॥ આંકણી ॥
 જગદીશ્વર વચને ભાષ્યા; પુંડરીક જગદીશ્વર શિવ પામ્યા,
 શિવનૃપને દેખી તમાચો; તીરથ ૧ ॥
 સંજમ ને નાણનો દેવ; શિવ રમગા ધરને; મેતુ
 સમકિત ભાવનામાં ભયો, તીરથ ૨ ॥
 પાવન પુરુષે શિવ નાભ; વિષ્ણુત યથા મિરિસાભ
 તીરથ પાવન નદિ ઠેવ, તીરથ ૩ ॥
 જિમ ક્ષેત્ર બળે જિન વચરે; સવિશલ વિરેદા વિચરે,
 ભક્ત્ય મન નવો રાચે, તીરથ ૪ ॥
 યાનક દુષ્ટો ને રીતો, ભણમાં ભવ તેદ વિભરિયે
 આનંદ મુખન ધરી ભયો, તીરથ ૫ ॥

આશ્રિય વિચાર

આજ જિનરાજ તુજ યાચને આશ્રિયો; ધન્યનું જ્ઞાન અજ્ઞાન વારી
 આશ્રિયો દેવુ છે અવલણા શરમા, રા.કને તુજ રદા તે. કુટુમ્બિયારી
 આજ ૧
 દેવ અધિદેવ એ ભણી ભવેનરે; ભુવન ભદ્રકલ વિધી નિવાર્યા
 કલપના પીક તે વધ તમે તંત્રરે; કલ્પ-કારણ કલિગભનુમનિ અનર્વા
 આજ ૨
 કોષ માને વળી રાજને દે ભર, રા.કેવ ચેત્ર જિન તનુ વાધો
 નિમનિત ચાર નેત્રણુ ભુણાક ધન; ભેદ કલ આક એ શુદ્ધ જિનવાધો
 આજ ૩
 ભેદ ભેદસપ રદા. કોમ જિન ભાગ્ય, ભુવના અ કલ્પ મુખન સમજે
 રા.ખલે ધન ધરે રા.ખલ વારેવા, ભણને નવ રાખલે
 આજ ૪
 નિર્વર્ત નિરુપ ને કોષ નિરુપ, અ.કલે અંક એ અભુવ ભેદે
 કાંમળી મનધરી વારિયે વૈભવ, રા.ક કા.ખલ રા.કાનવ વેદે
 આજ ૫

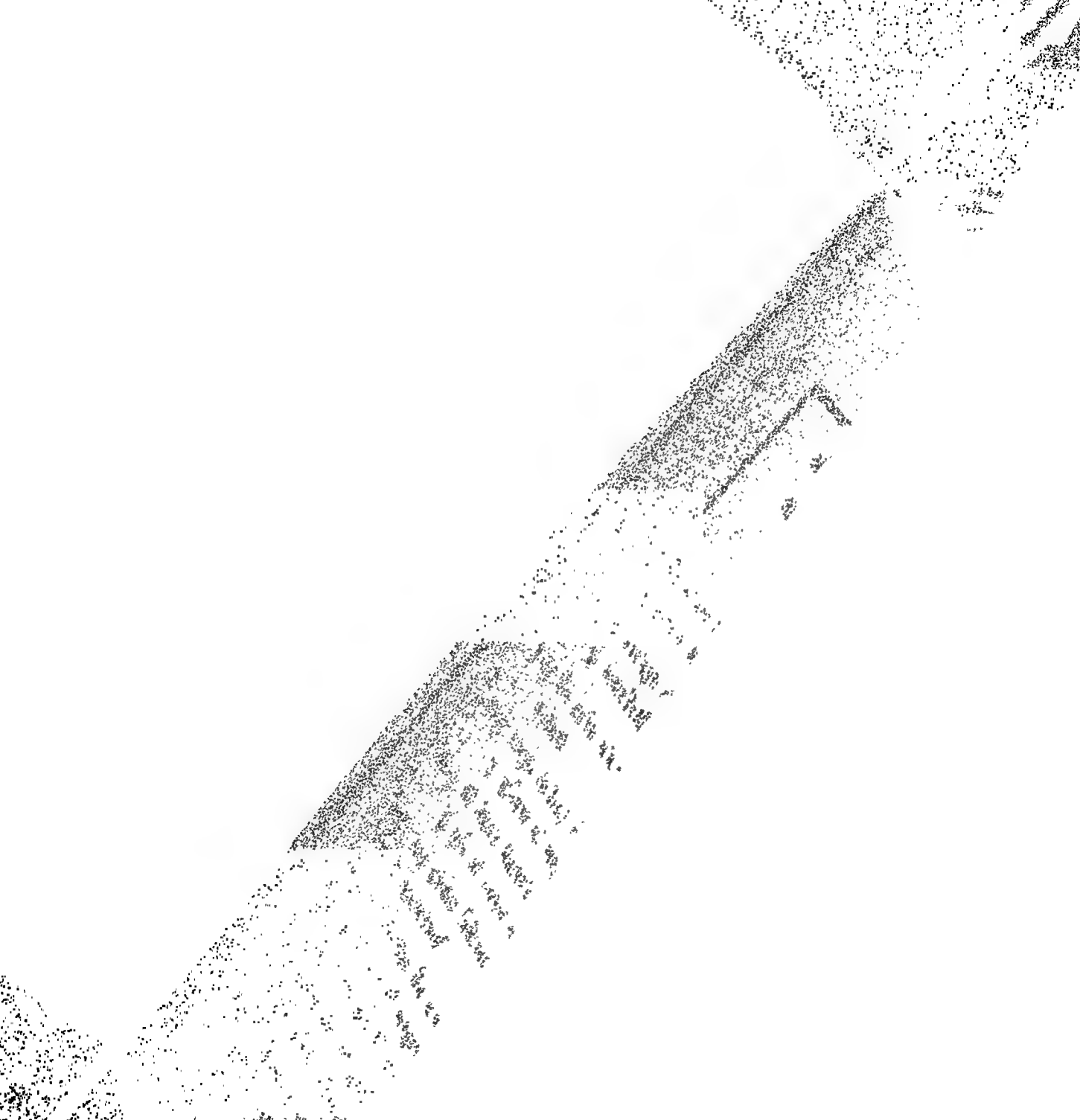

૬. હા, તે આમુખમાં ઇન્દ્રિય=આત્મા જેના વડે સંસારમાં બટકે તે ઇન્દ્રિય, પૃથોદશાદિ અણુના આધારે શબ્દસિદ્ધિ બાણી લેવી.

પ્ર. ૧૦ નતુ કપાયાયનાદીનાં સ્વતન્ત્રતવાશ્યયનાદ્ ભવત્વાશ્રયત્વં પરમિન્દ્રિયાણાં તથાત્વામાવાત્કથં તત્ત્વં, યતો યાવન્ સ્વકપાયતા સાવદેશ તદાશ્રયહેતુઃ, ઉપરાન્તાદીનાં તુ ન તત્ત્વયેતિ ।

૭. સત્યં, કપાય યપિ રિન્દ્રિય-વિષયગાર્હ્ય-દ્વેષતારતમ્યાશ્રય-યતારમ્યન્તરિતિ જ્ઞાપનાય, અમત-મિથ્યાત્વાદયોઽપિ કપાય-પ્રમાયજ્ઞા યપિ તારતમ્યહેતવ આશ્રયતારતમ્યસ્યેતિ મેદે-મોક્ષા રિતિ હોશ્ય ॥

પ્ર ૬૦ કપાય-આવિરભિ આદિ તો સ્વતંત્રરૂપે પણ આશ્રય રૂપે પ્રસિદ્ધ છે, તેથી તેમની અણુતરી આશ્રયમાં સંગત છે. પણ ઇન્દ્રિયો તો સ્વતંત્ર આશ્રય બનતી નથી, જ્યાં સુધી કપાય દોષ છે, ત્યાંસુધી તે ઇન્દ્રિયો આશ્રવજનકારણ બને છે. કપાય પ્રમાય પછી અગિયારમા શુભ્રુઃ આદિમાં ઇન્દ્રિયો છતાં તેના લીધે આશ્રય થતો નથી, તો ઇન્દ્રિયોને આશ્રવમાં કેમ ગણા ?

2025-03-27

...the Department of Education...

30/11/2019

۱۳۴۲

[illegible]

447. 21

1947-1948

172

10

24/04/2017

આગમભરણ
કર્તવ્ય તરફથી
ચરીયમાંશીલુના

૧૦૧) શ્રી વિલા પોસ્વાડ પંચ લેખલપુર કાર્ય તરફથી
પૂ. ગા. શ્રી વિનયધર્માશીલુ તથા ચરીયમાંશીલુના
ઉપદેશક શ્રી નિનાયધર્મ ચરીયમાં પાલનપુરવાડા જી. ભટ્ટ
જી. આપના તે સાથે સ્થાયીકર્યામાં (૧૦૧)
નેક લાવવાની અમલવાદ
તા. ૨૫/૧૨/૭૬ ના મુદત
પા. ૩૪/૭૬ ના મુદત

14

11-2-73

۴۳۴

१००

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

4.7.74 22

4-7-74

4.734
4.742
4.749

114 4.47.117 4.47.118

9.47.0
10.0.0.0

1980

4-11-1978

11/17/95

17-4444

100

1

રાજનગર મુદ્રામે . પં. શ્રી મુરોદય સા. મ. ની
નિશામાં વિ. મં. ૨૦૩૦ માગ મુદ્ર ૧૧ની વેરા
રમણલાલ યુનીચાલની મુપુત્રી તરણજલેનની
દીક્ષા પ્રમુગે આ. લયો. ના પ્રકાશનમાં આર્થિક
લાભલેનરની
ના... મા... ૧... લી

- ૧૫૧) વેરા રમણલાલ યુનીચાલ અમરાવાદ
૧૦૧) વેરા મેલંદીલાલ યુનીચાલ ..
૧૦૧) યેલ માલેલાલ અનમણલાલ ૬૧૬ & રાજેન્દકર્ધ
૧૦૧) ખાલપુર જેનમણલાલ અનખાલેચી & રાજેન્દકર્ધ
૧૦૧) યાલ મેલમણલાલ અનખાલેચી
૧૦૧) યાલ લીમણલાલ મેલમણલાલ ..
૧૦૧) યાલ જાલુલાલ મેલમણલાલ ..
૧૦૧) યાલ અલાલાલ મેલમણલાલ & રાજેન્દકર્ધ અમરાવાદ
૧૦૧) અંગણપાદેશ મેલમણલાલ અનખાલેચી & રાજેન્દકર્ધ અમરાવાદ
& રાજેન્દકર્ધ અમરાવાદ

વિરમણામ મુદ્રામે પૂ. પ. કી મુરોદય સા. મ. ની
નિશામાં વિ. મ. ૨૦૩૦ પે મુદ્ર ૧૧ની માલ
વિનમણલાલ અનખાલેચી મુપુત્રી રાજેન્દકર્ધ દીક્ષા
પ્રમુગે આ. લયો. ની રાજેન્દકર્ધમાં આર્થિક
લાભલેનરની
ના... મા... ૧... લી

પ્રતિ

શ્રી

શ્રી

શ્રી

શ્રી

શ્રી

શ્રી

શ્રી

શ્રી

શ્રી

શ્રી

શ્રી

શ્રી

રમુનિમાં જેન શ્રાવિહા સંધ રાજકોટના ઝાનખાતામાંથી
શ્રાવિહાઓ તરફથી.

- ૧૦૧) દોહાનો મેનજીભાઈ ત્રિમલ રાજકોટના તરફથી
૫. વિદુષી શા. શ્રી વિપુલવશાઓજી- શિખા સાગી
શ્રી મનધરાઓજીના ઉપરેદથી
- ૧૦૨) માનુશી મજીબદેનની રમુનિમાં તેમના મુખ્ય કમનાવ ત
ઉજમશીભાઈ સુરેન્દ્રનરવજા તરફથી.
- ૧૦૩) રમીવ.ત જેન સંધન. ઝાનખ નેથી હ. મનહરભાઈ ન.આતાવ
- ૧૦૪) ટો. બે. આર કુદરિયા કમનાવ
૫. શા. શ્રી કમાનરમીજી તથા મિ. ઝાનરમીજીના ઉપરેદથી
- ૧૦૫) જેન સંધ વિમીયા
૫. શા. શ્રી રાજગજી ઓજીના ઉપરેદથી
- ૧૦૬) શ્રી જેન કમ વીવનમ તરફથી
૫. મુનિશાજી ભમીજીનાજી મ નથી ૫ મુનિ શ્રી વિન્ધી
તથા સામરાજીનો પ્રેમથી
- ૧૦૭) મિ. સદગુરુજી તરફથી દિહેર
૫. ૫ શ્રી સદીજી કારણ મના ઉપરેદથી
- ૧૦૮) શ્રી જેન કમ રોડીજી—
૫. ૮. શ્રી કુદોરજી ઓજીના ઉપરેદથી
- ૧૦૯) શ્રી જેન કમ રોડીજી તરફથી ૫. ૬. નરોડીજી ન મ
ઉપરેદથી
- ૧૦૧) શ્રી રોડીજીનાજી કુરુન હ. મર્કે-કર્કે
૫. મુનિશાજી શ્રી હરિજી ક રાજી મના ઉપરેદથી
- ૧૦૧) શાહ મિ. રોડીજી કુરુન હ. મર્કે-કર્કે
હ. મેરનિજી કુરુન
- ૧૦૧) શ્રી પ્રેમકર્કે કુરુન હ. મર્કે-કર્કે
હ. શ્રી મર્કે-કર્કે કુરુન ઉપરેદથી

ગામ નં: _____
 તાલુકો: _____
 જિલ્લો: _____
 સરકારી કચેરી
 રાજકોટ

૧. શ્રી રમણ
 ૨. શ્રી હરદાસ
 ૩. શ્રી મણિલાલ
 ૪. શ્રી સુરજભાઈ
 ૫. શ્રી હરજી
 ૬. શ્રી રામલાલ શા
 ૭. શ્રી રામલાલ શા
 ૮. શ્રી રામલાલ શા
 ૯. શ્રી રામલાલ શા
 ૧૦. શ્રી રામલાલ શા

૧. શ્રી રામલાલ શા
 ૨. શ્રી રામલાલ શા
 ૩. શ્રી રામલાલ શા
 ૪. શ્રી રામલાલ શા
 ૫. શ્રી રામલાલ શા
 ૬. શ્રી રામલાલ શા
 ૭. શ્રી રામલાલ શા
 ૮. શ્રી રામલાલ શા
 ૯. શ્રી રામલાલ શા
 ૧૦. શ્રી રામલાલ શા

રાજનગર મુકામે . પં. શ્રી ગુરોંદય સા. મ. ની
નિશામાં વિ. સં. ૨૦૩૦ માગ મુદ ૧૧ની વેરા
રમણલાલ મુનીલાલની મુખ્ય તાજાગદેનની
દીક્ષા પ્રસંગે આ. જ્યો. ના પ્રકાશનમાં આર્થિક
લાભદેનારની
ના... મા... વ... હો

- ૧૫૧) વેરા રમણલાલ મુનીલાલ અમદાવાદ
૧૦૧) વેરા મેલનીલાલ મુનીલાલ ..
૧૦૧) શેઠ માણેલાલ અનુપજલાલ દુરદ હ રાજેન્દ્રભઈ
૧૦૧) આનપુર જેતમથના જાનજાનેશી હ રાજેન્દ્રભઈ
૧૦૧) શાહ મોખમદ અમલસેલ અમદાવાદ
૧૦૧) શાહ શીમનલાલ મેદનભઈ ..
૧૦૧) શાહ અંદુલાલ રેશનલાલ ..
૧૦૧) શાહ અલાલાલ રેશનભઈ હ રાજેન્દ્રભઈ અમદાવાદ
૧૦૧) અંગતપારિત મેનસેલ જાનજાનેશી રાજેન્દ્રભઈ અમદાવાદ
હ રેશનલાલભઈ રાજેન્દ્રભઈ અમદાવાદ

વિરમગામ મુકામે પ. પ. શ્રી ગુરોંદય સા. મ. ની
નિશામાં વિ. મ. ૨૦૩૦ વે. મુદ ૧૧ની રા. ૬
વિનયથાંદ મારવાદની મુખ્ય રેશનદેનની દીક્ષા
પ્રસંગે આ. જ્યો. ની રેશનનિધિમાં આર્થિક
લાભ લેનારની
ના... મા... વ... હો

- ૧૦૧) શાહ રાજેન્દ્રભઈ અમદાવાદ ..
૧૦૧) રે. રાજેન્દ્રભઈ રાજેન્દ્રભઈ રેશન ..

2010年10月

10月1日

10月2日

10月3日

10月4日

10月5日

10月6日

10月7日

10月8日

10月9日

10月10日

10月11日

10月12日

10月13日

10月14日

10月15日

10月16日

10月17日

10月18日

10月19日

10月20日

